

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 20. märts 2023
(OR. en)

7613/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0081(COD)

COMPET 242
IND 128
MI 219
BETREG 3
DIGIT 45
ECOFIN 266
EDUC 101
ENER 140
ENV 279
POLCOM 51
RECH 102
CODEC 422

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	17. märts 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 161 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks (nullnetotööstuse määrus)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 161 final.

Lisatud: COM(2023) 161 final

Brüssel, 16.3.2023
COM(2023) 161 final

2023/0081 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise
ökosüsteemi tugevdamiseks (nullnetotööstuse määrus)**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Üleminek kliimaneutraalsele ja keskkonnasäästlikule majandusele ning vastav energiasüsteemi ümberkujundamine annavad märkimisväärseid võimalusi, mis on seotud nullnetotehnoloogia sektorite arendamise, kvaliteetsete töökohtade loomise ja majanduskasvuga. Peamiste masstoodetud nullnetotehnoloogiate üleilmne turg kolmekordistub eeldatavasti 2030. aastaks ja selle aastaseks väärtuseks kujuneb ligikaudu 600 miljardit eurot¹. Meie partnerid ja konkurendid on sellest võimalusest kinni haaranud ja võtavad kaugeleavaatavaid meetmeid, et kindlustada endale olulised osad sellest uuest turust. See tegevus põhineb ka varustuskindluse kaalutlustel. Tulevaste energiasüsteemide vastupanuvõimet mõõdetakse eelkõige selle alusel, kui kindel on juurdepääs tehnoloogiatele, mis tagavad nende süsteemide energiavarustuse, s.o tuuleturbiinidele, elektrolüüsiseadmetele, akudele, päikesepaneelidele, soojuspumpadele jms. Energiajulgeolek on omakorda hädavajalik, et tagada kestlik majandusareng ning kokkuvõttes avalik kord ja julgeolek.

Selles kontekstis esitati komisjoni 1. veebruari 2023. aasta teatise roheleppe tööstuskava kohta² terviklik kava Euroopa nullnetotööstuse konkurentsivõime täiustamiseks ning kliimaneutraalsusele kiire ülemineku toetamiseks. Kava koosneb neljast sambast: i) prognoositav ja lihtsam regulatiivne keskkond, ii) kiirem juurdepääs rahastusele, iii) oskuste edendamine ning iv) avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks.

Nullnetotööstuse määrus on üks selles kontekstis välja kuulutatud meetmetest ning selle eesmärk on lihtsustada õigusraamistikku ja täiustada investeerimiskeskonda selliste tehnoloogiate tootmisvõimsuse suurendamiseks liidus, mis on määrava tähtsusega liidu kliimaneutraalsuse eesmärkide saavutamisel, ning tagada, et meie vähendatud CO₂ heitega energiasüsteem on vastupanuvõimeline, aidates samal ajal vähendada õhusaastet rahvatervise ja planeedi keskkonna huvides.

Elektrisõidukite üleilmne tootmine suureneb 2050. aastaks 15 korda ja taastuvate energiaallikate kasutuselevõtt peaaegu neljakordistub. Soojuspumpasid võetakse praegusega võrreldes 2050. aastaks kasutusele enam kui kuus korda rohkem ning elektrolüüsi abil või maagaasil põhineva vesiniku tootmine koos süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamisega jõuab 2050. aastaks 450 miljoni tonnini. Seega tuleb teha kogu maailmas investeeringuid tootmisse kokku 1,2 triljoni USA dollari väärtuses, et tagada vajalik võimsus 2030. aasta üleilmsete eesmärkide saavutamiseks³. Hiina investeeringud moodustavad 90 % kõigist tootmisrajatistesse tehtud investeeringutest.

Euroopa on praegu nullnetoenergiatehnoloogiate netoimportija, kusjuures ligikaudu neljandik elektriautodest ja akudest ning peaaegu kõik päikeseenergiaal põhinevad fotoelektrilised moodulid ja kütuseelemendid imporditakse, peamiselt Hiinast. Fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergia tehnoloogia ja selle komponentide puhul ületab see sõltuvus 90 % väärtusahela teatavate eelneva etapi segmentide toodete, nt valuplokkide ja plaatide puhul. Muudes sektorites, kus ELi tööstus on jätkuvalt tugev, nagu tuuleturbiinid ja soojuspumpad,

¹ Energiatehnoloogia perspektiivid (2023), Rahvusvaheline Energiaagentuur.

² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“, Brüssel (COM(2023) 62 final, 1.2.2023).

³ Energiatehnoloogia perspektiivid (2023), Rahvusvaheline Energiaagentuur.

meie kaubandusbilanss halveneb ning ELi tootjad peavad toime tulema kasvavate energia- ja sisendite hindadega. Lisaks sellele takistab süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise valdkonnas CO₂ säilitamiskohtade puudus praegu ELis süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise väärtusahela teket.

Samal ajal on nullnetoenergiatehnoloogiad tugevate geostrateegiliste huvide keskmes ja üleilmse tehnoloogilise konkurentsi seisukohast määrava tähtsusega. Riigid on väga huvitatud sellest, et tagada kõige arenenumate energiatootmise tehnoloogiate tarnimine ja juhtida üleminekut puhtale energiale. Muud maailma piirkonnad teevad suuri investeeringuid ja võtavad kasutusele toetusmeetmeid, et uuendada ja tugevdada oma tootmisvõimekust. Ameerika Ühendriikide inflatsiooni vähendamise õigusaktiga kaasatakse 2032. aastaks üle 360 miljardi USA dollari. Jaapani rohepöörde kava eesmärk on koguda rohevõlakirjade abil kuni 20 triljonit Jaapani jeeni (umbes 140 miljardit eurot). India on esitanud tootmisega seotud stiimulite kava, et suurendada konkurentsivõimet sellistes sektorites nagu päikesepaneelid ja akud. Ühendkuningriik, Kanada ja paljud teised on samuti esitanud oma nullnetotehnoloogiatesse investeerimise kavad.

Viimase aasta jooksul on energiakriis avaldanud suurt mõju ka paljudele Euroopa sektoritele, eelkõige sellistele energiamahukatele tööstusharudele nagu väetise-, terase- ja tsemenditööstus. Selleks et säilitada konkurentsivõimet ja järgida jätkuvalt ringmajanduse põhimõtteid ning saavutada samal ajal oma CO₂ heite vähendamise ja nullsaaste eesmärgid, oli neil tootmisharudel vaja saada juurdepääs nullnetotehnoloogiatele, näiteks akudele, soojuspumpadele, päikesepaneelidele, elektrolüüsiseadmetele, kütuseelementidele, tuuleturbiinidele ning süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele. Lisaks sellele on neil tehnoloogiatel määrav osa liidu avatud strateegilises autonoomias; sellega tagatakse kodanikele juurdepääs puhtale, taskukohasele ja kindlale energiale. Liidul on olemas kõik eeldused, et saada tuleviku nullnetotehnoloogiate turu juhtivaks tööstusjõuks: Euroopa kliimamääruses on sätestatud selge pikaajaline eesmärk; liidul on tugev majandus, andekad töötajad ja esmaklassiline taristu. Eesmärk ei ole ainult vähendada sõltuvust, vaid ka aidata tagada ELi tööstusele tehnoloogia, mida ta vajab CO₂ heite vähendamiseks, ning kindlustada kodanikele, eelkõige madala ja keskmise sissetulekuga kodumajapidamistele ja tarbijatele, puhas taskukohane ja kindel energia. Liidu nullnetoökosüsteemi väärtus oli 2021. aastal üle 100 miljardi euro ning see on alates 2020. aastast kahekordistunud⁴.

Käesolev seletuskiri on lisatud ettepanekule Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega luuakse meetmete raamistik Euroopa nullnetoenergiatehnoloogiate tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks (edaspidi „nullnetotööstuse määrus“).

Nimetatud ettepanek aitab saavutada eesmärki tugevdada Euroopa nullnetoenergiatehnoloogiate tootmise ökosüsteemi, nagu on kirjeldatud komisjoni teatises roheleppes tööstuskava kohta.

Nullnetotööstuse määruse eesmärk on käsitleda järgmisi põhistiimuleid nullnetotehnoloogia tootmise investeringute tegemiseks:

- investeerimiskindluse, poliitilise rõhuasetuse ja koordineerimise parandamine selgete eesmärkide ja järelevalvemehhanismide kasutusele võtmise kaudu;
- nullnetotehnoloogia tootmisprojektide arendamisest tekkiva halduskoormuse vähendamine, sh haldusnõuete tõhustamine ja lubade väljastamise lihtsustamine, regulatsiooni testkeskkondade loomine ja teabele juurdepääsu tagamine;

⁴ [The rise of European Clean Tech – Report \(Euroopa puhta tehnoloogia esilekerkimine – aruanne\),
https://dealroom.co/uploaded/2022/04/Dealroom-Talis-Climate-Tech-Europe-2022.pdf](https://dealroom.co/uploaded/2022/04/Dealroom-Talis-Climate-Tech-Europe-2022.pdf).

- turulepääsu lihtsustamine avaliku sektori nõudlusega seotud konkreetsete meetmete abil riigihankemenetluste ja enampakkumiste ning tarbijate nõudlust erasektoris toetavate kavade kaudu;
- süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektide soodustamine ja edendamine, sh CO₂ säilitamiskohtade kättesaadavuse suurendamise kaudu;
- innovatsiooni toetamine, sh regulatsiooni testkeskkondade abil;
- oskuste edendamine, et luua kvaliteetseid töökohti nullnetotehnoloogiate valdkonnas;
- nullnetotööstuse partnerluste koordineerimine.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate õigusnormidega**

Puhta energia tehnoloogiate kasutuselevõtt aitab suurel määral kaasa kestlikule majandusele üleminekul ja selle tulemusena võidakse luua uusi tooteid ning leida tõhusamaid ja tulemuslikumaid energia tootmise viise, mis aitavad saavutada Euroopa roheline kokkulepe⁵ eesmärgid ning nii 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärgid kui ka 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgi. Need tehnoloogiad on määrava tähtsusega ka liidu tööstuse CO₂ heite vähendamiseks ja selle säilitamiseks Euroopas.

Tarnehäired ja sõltuvus muudest piirkondadest puhta energia tehnoloogiate pakkumisel võivad aeglustada ELi üleminekut kestlikkusele ja mõjutada kõiki majandussektoreid. Nende häirete ja sõltuvuste kõrvaldamiseks tugevdatakse ettepanekuga Euroopa nullnetoenergiatehnoloogiate tootmise võimsust. Kui see on kohaldatav, peaksid rajatised täielikult vastama liidu õigusaktidest tulenevatele nõuetele, näiteks keskkonnamõju hindamise, õhku eralduvate saasteainete, vee ja pinnase kohta, sh tööstusõnnetuste riski ja vältimise kohta, ning tuleks püüda tagada suur energia-, ressursi- ja veekasutuse tõhusus. See on ühtlasi kooskõlas kriitilise tähtsusega toorainete õigusaktiga,⁶ mille ettepanek esitatakse käesoleva määrusega samal ajal.

Käesolev ettepanek on kooskõlas ka komisjoni 2021. aasta mai teatisega, millega ajakohastatakse 2020. aasta uut tööstusstrateegiat,⁷ milles määratakse kindlaks strateegiliste sõltuvuste valdkonnad, mis võivad põhjustada haavatavust, näiteks tarnepuudujääke. Kavandatud määrus on täielikult kooskõlas ka Euroopa tuleviku konverentsi lõpparuandes esitatud ettepanekutega.

Käesolevas ettepanekus võetakse arvesse võimalusi, mida pakuvad innovatsioonifond, programm „InvestEU“,⁸ taaste- ja vastupidavusrahastu, programm „Euroopa horisont“ ja ühtekuuluvuspoliitika programmid, mis annavad võimaluse toetada käesoleva määruse eesmärgid.

⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640, 11.12.2019).

⁶ ELT: Palun teksti sisestada kriitilise tähtsusega toorainete õigusakti number ning joonealusesse märkusesse selle määruse number, kuupäev, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

⁷ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda“ (COM(2021) 350 final, 5.5.2021).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

Lisaks on käesolev algatus samuti kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik (taksonoomia)⁹.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek aitab saavutada paketi „Eesmärk 55“ osade eesmärke, mis keskenduvad ELi tööstuse CO₂ heite vähendamisele, eelkõige sektorites, kus see on keeruline, elektrienergia kasutuse suurendamisele ning keskkonnasõbralike sõidukite ja kütuste kasutuselevõtu edendamisele tehnoloogiliselt neutraalsel viisil¹⁰. Uute sõiduautode ja kaubikute CO₂ heite normide muutmise soovitakse veelgi vähendada nende sõidukite kasvuhoonegaaside heidet, andes selge ja realistliku suuna heiteta liikuvuse saavutamiseks. Tarbijate nõudlus heiteta sõidukite (näiteks elektriliselt laetavad sõidukid) järele suureneb juba praegu¹¹ ja see võib tekitada märkimisväärset kasulikku kõrvalmõju nullsaaste eesmärgi saavutamiseks¹².

Kavandatud meetmed suurendavad samuti ELi vastupanuvõimet ja avatud strateegilist autonoomiat, tagades peamiste energiatehnoloogia toodete varustuskindluse, mis on ülioluline, et toetada muude majandussektorite arengut ning avalikku korda ja julgeolekut.

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi lähenemisviisiga õiglase ja ausa rohepöörde saavutamiseks¹³. See on kooskõlas ka meetmetega, mis on nähtud ette Euroopa oskusteaasta 2023 ning Euroopa oskuste pakti käimasolevate algatuste ja selle ulatuslike oskustealaste partnerluste ning samuti muu olemasoleva oskustealase poliitika raames, näiteks oskustealase valdkondliku koostöö kavad. Oskuste vajaduste hindamise, jälgimise ja prognoosimise käigus lähtutakse muu hulgas Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse (edaspidi „Cedefop“) ja Euroopa Tööjõuameti (edaspidi „ELA“) tegevusest ja võetakse seda täiel määral arvesse. Euroopa tööturuasutuste võrgustik (edaspidi „EURES“) aitab leida tööd ja selle portaalis on keskmiselt saadaval rohkem kui 3 miljonit vaba töökohta. Võttes arvesse vabade töökohtade ja töandjate mitmekesisust ning pakutavat automaatse oskustepõhise töökohta leidmise vahendit, annab EURESi võrgustik ja portaal konkreetseid tulemusi ka nullnetotööstusega seotud töökohtade puhul. Selleks et stimuleerida investeeringuid uue nullnetotehnoloogia ja uute tootmisprotsesside alasesse väljaõppesse, andis komisjon oma roheleppe tööstuskavas muu hulgas teada, et üldise grupierandi määruse alusel VKEdele koolituseks antava abi ülemmäära suuredatakse 2 miljonilt eurolt 3 miljonile eurole, et oskustega seotud meetmeid võetakse arvesse üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide hindamisel ning et komisjon kaalub võimalust käsitada äriühingute koolituskulusid investeeringuna ning mitte kulu või tegevuskuluna.

Ettepanek on kooskõlas teatisega „Talentide rakendamine Euroopa piirkondades“, kuna selle eesmärk on tagada Euroopa tööjõu ümber- ja täiendõpe, sh piirkondades, mis on sattunud või millel on oht sattuda talentide arengulõksu. Selles võetakse muu hulgas arvesse

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

¹⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Eesmärk 55“: ELi 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamine teel kliimaneutraalsuseni“ (COM(2021) 550, 14.7.2021).

¹¹ Näiteks kasvab Euroopas elektriautode osakaal uutes müügitehingutes ja moodustab 2021. aastal eeldatavasti kõigist tehingutest kuni 14 %.

¹² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““ (COM(2021) 400 final, 12.5.2021).

¹³ Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35).

talendiotsingumehhanismi, mis on töötatud välja, et toetada ELi piirkondi, mille tööealiste elanike arv on hakanud järjest kiiremini vähenema. Lisaks sellele on ettepanek kooskõlas meetmetega Euroopa uues innovatsioonikavas, mis sisaldab süvatehnoloogia valdkonna talentide arendamise, ligimeelitamise ja kohalhoidmise juhtalगतust, mille eesmärk on selgitada kõigis liikmesriikides kolme aasta jooksul välja miljon sellist talenti¹⁴.

Ettepanekuga edendatakse nullnetotehnoloogia tootmisprojektide arendamist vähem arenenud ja üleminekupiirkondades, võimaldades neil lihtsalt ja automaatselt saada strateegiliselt oluliseks. Seega üritatakse ettepanekuga saavutada ühtekuuluvuse eesmäärke ja see aitab neil piirkondadel teistele läheneda, luues kestliku ja tulevikukindla majandusvara. Käesolev ettepanek täiendab kõiki ökodisaini määruse¹⁵ alusel kohaldatavaid nõudeid, samuti selle muudatusettepanekuid¹⁶ ning nende rakendusmeetmeid, luues konkreetse nullnetotehnoloogia tootmise raamistiku.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva määruse üldeesmärk on kehtestada õigusraamistik, mis toetab nullnetoenergiatehnoloogia tootmise arendamist liidus, et toetada liidu 2030. aasta CO₂ heite vähendamise eesmäärke ja 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärki ning tagada nullnetotehnoloogia varustuskindlus, mis on vajalik liidu energiasüsteemi vastupanuvõime kaitsmiseks.

Üldeesmärk koosneb erieesmärkidest, milleks on soodustada investeringuid nullnetotehnoloogiasse (1. sammas), vähendada CO₂ heidet (2. sammas), lihtsustada turulepääsu (3. sammas), edendada oskusi, et luua kvaliteetseid töökohti nullnetotehnoloogia valdkonnas (4. sammas), toetada innovatsiooni (5. sammas) ning luua konkreetne struktuur nende eesmärkide saavutamiseks nii juhtimise kui ka järelevalve seisukohast (6. ja 7. sammas).

Sobilik õiguslik alus on seega Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artikkel 114, mis võimaldab liidul võtta meetmeid, mis suurendavad ühtlustamist, et luua liidus võrdsed võimalused, milles nullnetotehnoloogia tootmine saab olla edukas, mis soodustab innovatsiooni ja lihtsustab rohepööret.

Esiteks võimaldab erieesmärk tagada siseturu nõuetekohane toimimine ühtlustatud eeskirjade kehtestamisega nullnetotehnoloogia tootmise võimsuse suurendamiseks liidus tegeleda siseturu praeguse killustatusega, mis puudutab olulisi elemente, näiteks loamenetlusi nullnetotehnoloogia tootjatele. See suurendab samuti õiguskindlust tootjatele, kes soovivad ehitada uusi või laiendada olemasolevaid tootmisrajatisi liidus, ning vähendab nende halduskoormust, luues samal ajal tingimused, et lihtsustada juurdepääsu rahastamisele. Selle samba õiguslik alus on seega aluslepingu artikkel 114, milles on sätestatud võimalus võtta meetmeid, et tagada siseturu rajamine ja toimimine.

¹⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus innovatsioonikava“ (COM(2022) 332 final, 5.7.2022).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (uuesti sõnastatud) (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

¹⁶ Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (COM(2022) 142 final, 30.3.2022).

Selleks et aidata vähendada CO₂ heidet liidus, on teise samba all määratud kindlaks liidu CO₂ sisestusvõimekuse eesmärk ja selle saavutamiseks vajalikud meetmed.

Kolmas erieesmärk kolmanda samba alusel, milleks on lihtsustada nullnetotehnoloogia pääsu ühtsele turule, eeldab, et stimuleeritaks avaliku ja erasektori nõudlust kestlike toodete järele, sh tagades, et avaliku sektori ostjad kasutavad järjepidevalt kriteeriume, millega tagatakse nende hangitavate nullnetotoodete kestlikkuse ja vastupanuvõime kõrge tase.

Neljas erieesmärk on luua liikmesriikidevaheline koostoime ning edendada ühtlustatud viisil oskuslikku, koolitatud ja kohanemisvõimelist tööjõudu ning majanduslikele muutustele reageerivaid tööturgusid üleminekul puhtale energiale.

Innovatsiooni toetamine viienda samba alusel eeldab samuti, et liikmesriigid kooskõlastaksid oma tegevust testkeskkondade loomisel, et tagada liidus võrdsed võimalused katsetamiseks ning võimaldada samalaadseid erandeid liidu õigusest.

Kuuenda ja seitsmenda sambaga luuakse ühtlustatud juhtimisstruktuur ja ühtsed järelevalvenõuded, et hinnata edusamme, mis on tehtud liikumisel ühise eesmärgi suunas, milleks on suurendada nullnetotehnoloogiatega tootmist.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Liikmesriigid üksi ei suuda ettepaneku eesmärgi saavutada, sest probleemid on piiriüleseid ega piirdu üksikute liikmesriikide või liikmesriikide rühmadega. Pakutud meetmed keskenduvad valdkondadele, mille puhul annab liidu tasandil tegutsemine vajalike meetmete ulatuse, kiiruse ja mastaabi tõttu tõendatava lisaväärtuse.

Selleks et reageerida terviklikult ELi mõjutavale energiakriisile, peavad mitmesugused sidusrühmad võtma koostöös liikmesriikidega kiiresti ja koordineeritult ühiseid meetmeid. Võttes arvesse probleeme, mis on seotud nullnetotehnoloogiatega kiirema kasutuselevõtuga, aitab liidu tasandil sekkumine koordineerida meetmeid, et tagada liidule vajalik täiendav nullnetotehnoloogiatega tootmise võimsus ning vältida struktuurset sõltuvust. Lisaks sellele eeldab süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine piiriülest ühtse turu lähenemisviisi, mis oleks tulemuslik lahendus tööstusharude jaoks kõigis liikmesriikides, sh nendes, kus puudub CO₂ säilitamisvõimsus, ning seega on seda kõige parem teha koordineeritud viisil ELi tasandil.

Liidu tasandil võetavad meetmed saavad selgelt juhtida Euroopa osalejaid ühise visiooni ja rakendusstrateegia suunas. See on määrava tähtsusega, et tekitada mastaabi- ja mitmekülgssääst ning võimalus saavutada kriitiline mass, mis on vajalik nullnetotehnoloogiatega tootmise laiendamiseks ELis, piirates samal ajal tegevuse killustatust ja liikmesriike kahjustavat subsideerimisrallit.

Liidu meetmeid on vaja valdkondades, mida on käesolevas ettepanekus käsitletud mitme samba all.

- Esimese samba („Investeeringute soodustamine“) puhul toetatakse algatusega kogu liidus ulatuslikku tehnoloogilise võimekuse suurendamist, et oleks võimalik arendada ja toota nullnetotehnoloogiaid ning edendada nullnetotehnoloogia tootmisprojektide (sh strateegiliste projektide) koostamist, lihtsustades haldus- ja loamenetlusi. Need meetmed eeldavad tegevust liidu tasandil, et tagada ühtsel turul võrdsed võimalused.
- Selleks et saavutada teise samba alusel liidus CO₂ sisestusvõimekuse eesmärk, on vaja koordineeritud tegevust liidu tasandil, mis toetab riiklikul tasandil võetavaid meetmeid.
- Kolmanda samba („Turulepääs“) puhul saab meetmeid, mille eesmärk on kiirendada nullnetotehnoloogiatesse tehtavaid investeeringuid, nõuetekohaselt kavandada ja

rakendada ainult liidu tasandil, võttes arvesse vajalike investeeringute ulatust, ning kuna kõnealused tootmisrajatised võivad teenindada siseturgu, tugevdada kogu ökosüsteemi ja aidata tagada varustuskindlust.

- Neljanda samba („Oskuste edendamine, et luua kvaliteetseid töökohti nullnetotehnoloogiate valdkonnas“) alusel koordineeritakse jõupingutusi, et tagada nullnetotööstuse jaoks vajaliku kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavus Euroopas, toetades erialaste oskuste akadeemiate loomist ning luues Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi.
- Viienda samba („Innovatsioon“) puhul luuakse regulatsiooni testkeskkonnad, et tagada liidus nullnetotehnoloogiate innovatsiooni jaoks võrdsed võimalused ning vajaduse korral sihtotstarbelised erandid liidu õigusest, õhnestamata muid regulatiivseid eesmärgi.
- Kuuenda samba („Juhtimine“) alusel liidu tasandil ainulaadse struktuuri – Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi – loomine võimaldab komisjonil koordineerida eespool nimetatud meetmeid koos liikmesriikidega, et tagada määruse ühtne kohaldamine kogu liidus ja teadmiste jagamine.
- Seitsmenda samba („Järelevalve“) puhul tagab täiustatud liidu koostöö, et kogutakse vajalikul määral ja võrreldavaid uurimisandmeid. See võimaldab liikmesriikidel ja komisjonil ennetada ja vältida puudujääke ning võtta kasutusele vajalikud meetmed, et tugevdada Euroopa puhta energia tehnoloogiate tootmise ökosüsteemi tulemuslikumalt kui oleks võimalik killustatud riiklike meetmete abil.

• **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kavandatud, et tugevdada Euroopa nullnetotehnoloogiate tootmise ökosüsteemi meetmete abil, mis soodustavad investeeringuid ja stimuleerivad nõudlust ning Euroopa tööjõu täiend- ja ümberõpet.

Kuigi ettepanekust saavad kasu mitmesugused nullnetotehnoloogiad, mõjutab see rohkem nullnetotehnoloogiate ökosüsteemi neid osi, mis aitavad kõige rohkem kaasa 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisele. Päikeseenergiale, akudele, energiasalvestamisele, tuuleenergiale, elektrolüüsiseadmetele ja kütuseelementidele, soojuspumpadele, biometaanile, võrkudele ning süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele keskendutakse seetõttu, et Euroopa rohepöörde tagamiseks tuleb suunata meetmed strateegilise tähtsusega nullnetotoodetele ja -komponentidele.

Strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide ja nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondadega võetakse kasutusele mehhanismid, mis on vajalikud, et tagada Euroopa tööstuse pikaajaline konkurentsivõime ja innovatsioonivõime tootmisvõimekuse, katsete ja eksperimentide katsekeskkondade, CO₂ säilitamisvõimsust käsitlevate sätete ning strateegilistesse projektidesse ning idu- ja kasvufirmadesse ja VKEdesse tehtavate investeeringute riskide vähendamise teel. Liikmesriigid peavad tagama, et neile tootmisprojektidele antakse load kiiremate ja vähem koormavate menetluste abil, et kiirendada uue tootmisvõimsuse sisseseadmist liidu energiakriisi leevendamiseks ning vähendada nende ettevõtete kulusid ja halduskoormust, kes soovivad suurendada oma puhta energia tehnoloogiate tootmisvõimsust Euroopas.

Samuti tuleks 2. samba alusel teha 2030. aastaks kättesaadavaks piisav CO₂ sisestusvõimekus, kuna sellise taristu puudumine on kõige suurem kitsaskoht CO₂ kogumisse investeerimiseks, sh sektorites, kus heidet on raske vähendada. Nafta- ja gaasitootjatel on selle võimsuse tagamiseks vajalikud varad, ressursid ja oskused. Koostööd tehes suudavad nad leida kõige kulutõhusamad projektid, et tagada enne nõudluse tekkimist vajalik sisestusvõimekus.

Stiimulid 3. samba alusel on kavandatud selleks, et tagada stabiilne nõudlus nullnetotehnoloogiate järele, mis muudab ettevõtete jaoks majanduslikult atraktiivseks sihtotstarbeliste nullnetotehnoloogiate väga kestliku tootmise suurendamise. Stiimulitega tagatakse samuti, et määrus ajendab suunama avaliku sektori vahendeid selliste tehnoloogiate toetamisele. EL suudab saavutada oma 2030. aasta kliimaeesmärgid ainult juhul, kui ta läheb kiiresti üle säästvatele nullnetotehnoloogiatele.

4. samba meetmed nullnetotehnoloogiate oskuste valdkonnas võimaldavad liidul anda oma tööjõule võime panustada parimal viisil puhtale energiale üleminekusse.

5. samba alusel regulatsiooni testkeskkondade loomise suhtes kohaldatakse sobilikke kaitsemeetmeid, millega tagatakse, et mis tahes eranditega liidu ja riiklikust õigusest kaasnevad sobilikud leevendusmeetmed, mille abil saavutatakse innovatsiooni toetamise ajal ka muud võrdse tähtsusega regulatiivsed eesmärgid.

Selleks et eespool nimetatud meetmete abil saavutataks parimad võimalikud tulemused, luuakse 6. samba alusel juhtimisstruktuur, milles osalevad liikmesriigid ja komisjon, et koordineerida oma tegevust ühiste eesmärkide saavutamisel Euroopa energiapoliitika ja rohepöörde valdkonnas.

7. samba kohane järelevalve on vajalik selleks, et tagada nullnetotehnoloogiate tootmise liidu tasandi eesmärgi ja CO₂ säilitamise eesmärkide saavutamine, üldisemalt aga käesoleva määruse kohaldamiseks ning liikmesriikide ja liidu vaheliseks teabevahetuseks, et vältida võimalikke tarneahela häireid.

- **Vahendi valik**

Ettepaneku puhul on tegemist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega. See on kõige sobilikum õigusakt 1. samba jaoks, arvestades vajadust kohaldada ühtselt uusi norme, eelkõige strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide määratlust, ja nende tunnustamise ühtset menetlust ning vajadust toetada tööstussektorit kogu siseturul ja võimaldada samal ajal luua terviklikke tootmise väärtusahelaid, viies vastavusse turuosaliste vajadused üle kogu ELi. Määruse valimine 2. ja 3. samba õigusaktiks on põhjendatud, kuna ainult määruse ja selle vahetult kohaldatavate õiguslike sätete abil on võimalik tagada vajalik ühtsus CO₂ heite vähendamiseks ning sellise liidu algatuse loomine ja toimimine, mille eesmärk on stimuleerida nõudlust ühtselt kogu siseturul. Määrus on kõige sobilikum ka 4. samba jaoks, millega toetatakse oskuste ühtset arendamist kogu liidus. Määrus on samuti kõige sobivam õigusakt 5. samba jaoks, et toetada innovatsiooni siseturul, 6. samba jaoks, millega luuakse juhtimisstruktuur, mis võimaldab liikmesriikidel ja komisjonil kooskõlastada oma tegevust, ning 7. samba jaoks, mille alusel kehtestatakse ühtsed järelevalvemehhanismid. Mehhanism ei nõua ülevõtmist riiklike meetmete abil ja on vahetult kohaldatav.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Käesolev ettepanek tagab täiendava ühtlustamise ja on esimene ELi tasandi sidus õigusraamistik puhta energia tehnoloogiate jaoks. Seega ei tehta sellele järelhindamisi.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Nullnetotööstuse määruse kuulutas välja komisjoni president Ursula von der Leyen 17. jaanuaril 2023 Maailma Majandusfoorumil Davosis¹⁷. Esimene samm on seotud

¹⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/speech_23_232.

kiirusega. Peame looma regulatiivse keskkonna, mis võimaldab meil kiiresti kasutuselevõttu suurendada ja luua soodsad tingimused sektoritele, mis on kasvuhoonegaaside nullnetoheite saavutamiseks määrava tähtsusega. See hõlmab tuuleenergiat, soojuspumpasid, päikeseenergiat, saastevaba vesinikku, säilitamist ja muid valdkondi, mille nõudlust suurendatakse meie taasterahastu „NextGenerationEU“ ja kava „REPowerEU“ abil. Sel eesmärgil oleme teinud ettepaneku nullnetotööstuse määruse kohta. Lähtume samadest põhimõtetest kui kiibimääruse puhul. Uues nullnetotööstuse määruses määratakse kindlaks selged eesmärgid Euroopa puhta tehnoloogia jaoks aastaks 2030. Eesmärk on keskenduda kogu tarneahelas strateegilistesse projektidesse tehtavatele investeeringutele. Uurime eelkõige seda, kuidas lihtsustada ja kiirendada uutele puhta tehnoloogia tootmiskohtadele lubade väljastamist. Võttes arvesse kiireloomulist vajadust tegutseda, ei tehtud mõjuhinnangut ega nähtud ette avalikku veebikonsultatsiooni. Analüüs ja kõik täiendavad tõendid esitatakse komisjoni talituste töödokumendis, mis avaldatakse hiljemalt kolme kuu jooksul alates ettepaneku avaldamisest.

Kõrgetasemeline arutelu ning esimene konsultatsioonivoor liikmesriikide ja nullnetotööstuse sidusrühmadega toimus puhta tehnoloogia Euroopa platvormi esimesel kohtumisel, mille komisjon korraldas 30. novembril 2022. Kohtumisel osalesid kõrgetasemelised esindajad 23 liikmesriigist ning tuuleenergia, akude, elektrivõrgu, soojuspumpade ja päikesepaneelide tööstuse ning väärtusahela esindajad. Kohtumisel rõhutasid osalejad vajadust suurendada nullnetotehnoloogiate tootmise võimsust vastusena Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu ja üleilmsele regulatiivsele konkurentsile selles sektoris, nt Ameerika Ühendriikide inflatsiooni vähendamise õigusakt. Tööstuse esindajad osutasid mitmele kitsaskohale liidus, tuues esile ajakulukad loamenetlused nullnetotehnoloogiate tootmise võimsuse rajamiseks või laiendamiseks, mis võivad samuti takistada erainvesteeringute kaasamist ja tekitada kvalifitseeritud töötajate nappuse.

Lisaks pikaajalisele korrapärasele konsulteerimisele sidusrühmadega korraldati 2023. aasta veebruaris sihtotstarbeline täiendav uuring lühikese tähtajaga, kuhu valiti täiendavat teavet esitama tööstuse sidusrühmade organisatsioonid tuuleenergia, päikesepaneelide, akude, soojuspumpade, vesiniku ja elektrolüüsiseadmete tööstusest. Sidusrühmad teatasid probleemidest, mis on seotud järgmisega:

- (1) pikk ettevalmistusaeg ning ajakulukas lubade väljastamine projektide ja tootmisvõimsuse suurendamise jaoks;
- (2) võrdsete võimaluste puudumine konkureerimisel rahvusvaheliste konkurentidega;
- (3) materjalidega varustamise häired ja materjalide nappus;
- (4) killustatud, raskesti mõistetavad või piiravad õigusraamistikud liidu ja/või riiklikul tasandil;
- (5) probleemid sobilike tootmis- ja kasutuselevõtukohtade leidmisel;
- (6) riigihangetega seotud tõkked;
- (7) oskustöölise nappus;
- (8) oluliste komponentide ebapiisav oma tarbeks tootmine ja sõltuvus teiste tootmisvõimsustest;
- (9) suured tootmiskulud.

Lisaks sellele kaaluti ettepaneku poliitikavariantide jaoks täiendavaid sisendeid kohtumistel tööstuse esindajate ja avaliku sektori asutustega Euroopa Komisjoni loodud tööstusliitudes (eelkõige Euroopa akuliit, Euroopa saastevaba vesiniku liit, sh selle elektrolüüsiseadmete

alane partnerlus, tooraineliit ja Euroopa fotogalvaanikatööstuse ühendus) tehtava töö raames. Lisaks sellele pakkus Euroopa puhta energia tööstuse foorum, mis kogunes korrapäraselt 2021. ja 2022. aastal, ulatuslikku platvormi tööstuse vajaduste kohta arutelude pidamiseks. Süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise puhul hindasid sidusrühmad 2022. aasta ELi süsinikdioksiidi kogumise, utiliseerimise ja säilitamise foorumil, et nõudlus iga-aastaste säilitamisteenuste järele kasvab Euroopa Majanduspiirkonnas (edaspidi „EMP“) väga tagasihoidlikult baastasemelt 80 miljoni CO₂ tonnini 2030. aastal ning vähemalt 300 miljoni CO₂ tonnini 2040. aastal.

Lisaks võimaldasid pikaajalised ja korrapärased kontaktid tööstuse sidusrühmade, liikmesriikide ja kutseorganisatsioonidega koguda asjakohast teavet ja tagasisidet.

- **Ekspertiirvamuste kogumine ja kasutamine**

Pikaajalised ja korrapärased kontaktid tööstusharu sidusrühmade, liikmesriikide, kutseorganisatsioonide ja kasutajate ühendustega võimaldasid koguda arvestataval hulgal ettepaneku seisukohast asjakohast teavet ja tagasisidet.

Viimastel aastatel on avaldatud mitu uuringut ja aruannet nullnetotehnoloogia tootmise sektori kohta, milles on kirjeldatud suundumusi ning esitatud fakte ja arvandmeid, mida on kasutatud ettepaneku koostamisel, sh:

- (1) Euroopa Komisjon, „Puhta energia tehnoloogia konkurentsivõimega seotud edusammud“ (COM(2022) 643 final);
- (2) Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskuse iga-aastane aruanne Euroopa nullnetotööstuse konkurentsivõime tulemustabeli (European Climate Neutral Industry Competitiveness Scoreboard; CIndECS) kohta, 2021;
- (3) puhta energia tehnoloogia vaatlusrühm, 2022. aasta aruanded;
- (4) Rahvusvaheline Energiaagentuur „Energiatehnoloogia perspektiivid“, 2023.

- **Mõjuhindang**

Käesolevale ettepanekule ei ole lisatud ametlikku mõjuhindangut. Võttes arvesse kiireloomulise tegutsemise vajadust eespool kirjeldatud põhjustel, ei oleks mõjuhindangut olnud võimalik ettepaneku vastuvõtmisele eelnenud aja jooksul teha. Analüüs ja kõik täiendavad tõendid esitatakse komisjoni talituste töödokumendis, mis avaldatakse hiljemalt kolme kuu jooksul alates ettepaneku avaldamisest.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanekuga kehtestatakse meetmed, mille eesmärk on tugevdada nullnetotehnoloogiatega ökosüsteemi. Euroopas puhta energia tehnoloogiat tootvate äriühingute jaoks suurendab see õiguskindlust, võimaldab tänu lihtsamale ja kiiremale loamenetlusele lihtsamini luua uusi tootmisrajatisi, lihtsustab juurdepääsu rahastamisele, vähendades projektidega seotud riske, ning tagab liidus koolitatud tööjõu. Nullnetotehnoloogia lahenduste pakkujate jaoks tagab see väga kestlike puhta energia seadmete, toodete ja komponentide stabiilse nõudluse allika. Riiklike avalike haldusasutuste jaoks suurendab see nullnetotehnoloogiatega kasutuselevõttu liidus ning tugevdab koordineerimist (võttes kasutusele Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi). Lisaks sellele nähakse raamistikuga ette konkreetsed innovatsiooni toetavad meetmed, sh regulatsiooni testkeskkonnad ning sihtotstarbeline toetus väiketarbijatele ja kvaliteetse säästva nullnetotehnoloogia pakkujatele, et leida tooteturud Euroopas ja viia nende vajadused vastavusse muude turuosalistega eesmärgiga luua ELis terviklikud väärtusahelad.

Ettepaneku üks konkreetne eesmärk on samuti tugevdada Euroopa konkurentsivõimet ja tööstusbaasi nullnetotehnoloogiatega valdkonnas. Tagatakse täielik kooskõla kehtivate liidu

sektoripõhiste õigusaktidega, mida kohaldatakse nullnetotehnoloogiatega suhtes (nt energiasäästu, energiamärgistuse ja kasutuselevõtu kohta), mis suurendab selgust ning muudab lihtsamaks uute normide täitmise tagamise, ning samuti kriitilise tähtsusega toorainete kohta kavandatud õigusaktidega.

- **Põhiõigused**

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 16 on sätestatud ettevõtlusvabadus. Käesoleva ettepaneku kohaste meetmetega luuakse innovatsioonisuutlikkust ja suurendatakse nõudlust puhta energia tehnoloogia järele, mis võib suurendada ettevõtlusvabadust kooskõlas liidu õiguse ning riiklike õigusaktide ja tavadega. Sellest hoolimata võivad teatavad 2. samba meetmed, mida on vaja, et kõrvaldada nullnetotehnoloogiatega märkimisväärsed tarnehäired, ajutiselt piirata ettevõtlusvabadust ja lepinguvabadust (mida kaitstakse harta artikliga 16) ning õigust omandile (mida kaitstakse harta artikliga 17). Neid õigusi tohib käesolevas ettepanekus harta artikli 52 lõike 1 kohaselt piirata ainult seadusega, arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust, ning kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

Kohustuse puhul avaldada konkreetne teave komisjonile, kui täidetud on teatavad tingimused, austatakse ettevõtlusvabaduse (harta artikkel 16) olemust ja see ei mõjuta ebaproportsionaalselt kõnealust vabadust. Mis tahes teabenõuded esitatakse liidu üldistes huvides, et teha kindlaks energiavarustuse kriisi potentsiaalsed leevendusmeetmed. Need teabenõuded on eesmärgi saavutamiseks asjakohased ja tulemuslikud, tagades teabe, mis on vajalik praeguse kriisi hindamiseks. Komisjon küsib põhimõtteliselt vajalikku teavet ainult esindavatelt organisatsioonidelt ja võib esitada taotlused individuaalsetele ettevõtjatele üksnes juhul, kui täiendav teave on vajalik. Kuna teave tarneolukorra kohta ei ole muul viisil kättesaadav, ei ole ühtegi sama tõhusat meetet, et saada teavet, mida Euroopa poliitikakujundajad vajavad leevendusmeetmete võtmiseks. Võttes arvesse energiavarustuse nappuse tõsiseid majanduslikke ja ühiskondlikke tagajärgi ning sellest tulenevat leevendusmeetmete olulisust, on teabenõuded soovitud eesmärgi saavutamiseks proportsionaalsed.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekuga luuakse Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm. ELi eelarve rubriigist 7 toetatakse Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi organisatsiooni kokku 5,130 miljoni euroga kuue ametniku jaoks. Sellest tekib aastas kulusid 1,026 miljonit eurot. Töötajad peavad täitma ülesandeid, mis on seotud käesolevas määruses sätestatud Euroopa nullnetotehnoloogia platvormiga ja nullnetotööstuse akadeemiatega. Lisaks tekib ettepaneku kohaselt vajadus 125 000 euro suuruse täiendava eelarve jaoks komiteedele.

Selle algatusega seotud tegevuskulusid rahastatakse praeguse mitmeaastase finantsraamistiku alusel kuni 2027. aastani eelarverealet „kaupade ja teenuste siseturu toimimine ja selle arendamine“.

Selleks et teha uuringuid ja analüüsida andmeid algatuse ja turu suundumuste järelevalveks ning saada ajakohaseid andmeid nullnetotehnoloogia tarneahelate kohta eesmärgiga lahendada käesolevas määruses käsitletud probleeme, eraldatakse 720 000 euro suurune eelarve.

Käesoleva ettepaneku alusel toetatakse nullnetotööstuse akadeemiaid 3 miljoni euro suuruse stardirahaga Saastevaba Vesiniku Ühissettevõtte eelarvest ja 2,5 miljoni euroga ühtse turu programmi VKEde samba eelarvest.

Üksikasjad on esitatud finantsselgituses, mis on lisatud käesolevale ettepanekule.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Komisjon hindab käesoleva ettepaneku väljundit, tulemusi ja mõju, kui selle kohaldamise kuupäevast on möödunud kolm aastat ja seejärel iga nelja aasta tagant. Hindamise peamisi tulemusi tutvustatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu aruandes, mis avalikustatakse.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

1.1. I peatükk. Reguleerimisese, kohaldamisala ja mõisted

I peatükis on sätestatud käesoleva määruse eesmärgid ja reguleerimisese. Määruse eesmärgid on kvantifitseeritud üldiseks võrdlusaluseks, tagamaks, et 2030. aastaks jõuab lisas loetletud strateegiliste nullnetotehnoloogiate tootmise võimsus liidus vähemalt 40 %ni liidu iga-aastasest kasutusvajadusest või sellele lähedale. Võrdlusalus väljendab üldist poliitilist eesmärki strateegiliste nullnetotehnoloogiate ja üldise energiasüsteemi puhul suure vastupanuvõime saavutamiseks, võttes arvesse vajadust tegutseda selle eesmärgi saavutamise nimel paindlikul ja mitmekesisel viisil. Selle võrdlusaluse määramisel on võetud arvesse hinnangulisi tehnoloogiapõhiseid eesmarke, mis on märgitud ettepaneku põhjenduses 16. Järgmistel põhjustel ei ole tegemist viimatinimetatute keskmise näitajaga.

- i) Lisa kohaldamisala on laiem kui viis tehnoloogiat, mille jaoks on määratud põhjenduses 16 kindlaks hinnangulised tehnoloogiapõhised eesmärgid.
- ii) Mõne strateegilise nullnetotehnoloogia, näiteks päikesepaneelide puhul, on 40 % tootmisvõimsuse suurendamine realistlik, ehkki ambitsioonikas.
- iii) Seoses üldise võrdlusalusega võetakse arvesse vajadust suurendada tootmisvõimsust mitte ainult lõpptoodete, vaid ka konkreetsete komponentide puhul. Neist teatavate puhul (nt plaadid, valuplokid või päikeseelemendid päikeseenergia jaoks või anoodid ja katooidid akude jaoks) on 40 % üldise võrdlusaluseni jõudmine realistlik, ehkki väga ambitsioonikas eesmärk.
- iv) Üldine võrdlusalus koos artiklis 31 märgitud järelevalvemeetoditega aitab varakult kindlaks teha olemasolevad või potentsiaalsed haavatavused või probleemid, mis on seotud strateegiliste nullnetotehnoloogiate vastupanuvõimega, ning võtta vajalikke meetmeid.

I peatükis selgitatakse ka õigusaktis kasutatud mõisteid, sh nullnetotehnoloogiate kontseptsiooni. Määrusega kehtestatakse seitsmest sambast koosnev raamistik, et tugevdada Euroopa nullnetotehnoloogiate tootmise ökosüsteemi konkurentsivõimet. Eelkõige on määruses sätestatud tingimused, mida on vaja, et edendada nullnetotehnoloogia tootmisprojekte, lihtsustada haldusmenetlusi ja loamenetlusi ning määrata kindlaks strateegilised nullnetotehnoloogia projektid (1. sammas). Määrusega sätestatakse tingimused, et suurendada CO₂ sisestusvõimekust (2. sammas) ning stimuleerida nõudlust nullnetotehnoloogiate järele (3. sammas). Sellega luuakse ka raamistik, et tagada oskusliku tööjõu olemasolu sektoris (4. sammas) ja edendada innovatsiooni (5. sammas), luuakse juhtimisstruktuur (6. sammas) ning raamistik kõnealuste meetmete rakendamise järelevalveks (7. sammas).

1.2. II peatükk. Nullnetotehnoloogia tootmist soodustavad tingimused

Ijaos sätestatakse lihtsustatud menetlus nullnetotehnoloogia tootmisprojektidele lubade väljastamiseks. Kõik nullnetotehnoloogia tootmisprojektid saavad kasu sellest, et liikmesriigid nimetavad riikliku pädeva asutuse ühtseks kontaktpunktiks, kes vastutab lubade väljastamise koordineerimise ja lihtsustamise eest, juhendab ettevõtjaid ning tagab, et teave on üldsusele kättesaadav ja et kõiki dokumente saab digitaalselt esitada. Määrusega

kehtestatakse üksikasjalikud ajakavad loamenetluste jaoks, lähtuvalt arendatava projekti olemusest. Ettepanek on kooskõlas lubade väljastamist käsitlevate liidu õigusaktidega, nt taastuvenergia direktiiv (EL) 2018/2001,¹⁸ üleeuroopalisi energiavõrkusid (TEN-E) käsitlev määrus,¹⁹ gaasidirektiiv,²⁰ nõukogu määrus taastuvenergia kasutuselevõtu lubade kohta,²¹ ettepanek taastuvenergia direktiivi REPowerEU muudatuse kohta,²² kiibimääruse ettepanek²³ ning kriitilise tähtsusega toorainete õigusakti ettepanek. Kiiremad loamenetlused ei piira keskkonnamõju hindamist ja lubade väljastamist, nagu on sätestatud ELi õiguses.

II jaos kehtestatakse normid, mis käsitlevad strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide valikut ja rakendamist. Strateegiliste projektide valiku kriteeriumid hõlmavad projekti panust liidu energiasüsteemi tehnoloogilisse ja tööstuslikku vastupanuvõimesse ja/või ELi nullnetotööstuse tarneahela konkurentsivõimesse. Määruses määratakse kindlaks projektide puhul kohaldatavad menetlused, mille alusel taotletakse liikmesriikides strateegilise nullnetotehnoloogia projektina tunnustamist. Strateegilisi nullnetotehnoloogia projekte käsitatakse esmatähtsatena, et tagada neile load kõige kiiremate menetluste abil kooskõlas riiklike ja ELi õigusaktidega, ning määratakse kindlaks lubade väljastamise prognoositavad tähtajad. Samuti võidakse neid käsitada lubade väljastamisel ülekaaluka avaliku huviga seotud projektidena, kui täidetud on ELi õigusaktides sätestatud tingimused. Liikmesriigid võtavad riigiabi eeskirjade kohaldamist piiramata meetmeid, et kiirendada strateegilistesse nullnetotehnoloogia projektidesse tehtavaid erasektori investeeringuid ja suurendada nende mahtu selliste projektide rakendamise kiirendamiseks. Strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide arendajad saavad VII peatükiga loodud Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi kaudu ka rahastamisalast nõu.

1.3. III peatükk. CO₂ sisestusvõimekus

III peatükis on seatud liidu tasandi eesmärk, mis tuleb saavutada 2030. aastaks, nimelt CO₂ säilitamise aastane sisestusvõimekus peab olema 50 miljonit tonni CO₂, ja see sisaldab meetmeid selle eesmärgi saavutamiseks. Meetmete eesmärk on koondada peamised asjaomased varad, et luua liidu ühtne turg CO₂ säilitamise teenuste jaoks, mida suured CO₂ tekitajad, sh sektorites, kus selle kogust on keeruline vähendada, saavad kasutada oma tegevuse käigus tekkiva CO₂ heite vähendamiseks. See hõlmab paremat teavet nafta- ja gaasitootmiskohti käsitlevate geoloogiliste andmete kohta, käimasolevate või järgmiseks viieks aastaks kavandatavate CO₂ kogumise projektide kohta ning vastavate sisestus- ja säilitusvõimekuse vajaduste hindamist. Strateegilised nullnetotehnoloogia projektid CO₂

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/869 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013 (ELT L 152, 3.6.2022, lk 45).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94).

²¹ Nõukogu 22. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks (ELT L 335, 29.12.2022, lk 36).

²² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta, direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust (COM(2022) 222 final, 18.5.2022).

²³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiühikuste tugevdamiseks (kiibimäärus) (COM(2022) 46 final, 8.2.2022).

säilitamiseks, mis viiakse ellu liidu territooriumil ning mille eesmärk on tagada 2030. aastaks või varem operatiivselt kasutatav CO₂ sisestusvõimekus ja mille jaoks on taotletud süsinikdioksiidi ohutu ja püsiva maapõues säilitamise luba kooskõlas direktiiviga 2009/31/EL,²⁴ saavad toetust liikmesriikide ametiasutustelt. Direktiivi 94/22/EÜ²⁵ alusel loa saanud nafta ja gaasi tootjate panuse abil on eeldatavasti võimalik saavutada liidu tasandi 2030. aasta eesmärk.

1.4. IV peatükk. Turulepääs

IV peatükk sisaldab meetmeid, mille eesmärk on kiirendada nullnetotehnoloogiaste turulepääsu. See saavutatakse kõigepealt meetmete abil, mille eesmärk on aidata avaliku sektori asutustel luua ja säilitada stabiilne üldsuse nõudlus nullnetotehnoloogiaste järele, mis muudab ettevõtete jaoks majanduslikult atraktiivseks Euroopa turu jaoks kohandatud toodete suurema tootmise, mis on kavandatud rangeid kestlikkuse ja vastupanuvõime kriteeriume silmas pidades. Sellised meetmed on seotud kõigepealt riigihankemenetluste ja enampakkumistega, mille eesmärk on võtta kasutusele taastuvad energiaallikad, mille puhul avaliku sektori asutused peavad võtma lepingute sõlmimisel või pakkumuste paremusjärjestuse koostamisel arvesse kestlikkuse ja vastupanuvõimega seotud kriteeriume. Teiseks sisaldab peatükk meetmeid, millega tagatakse, et sama eesmärki aitavad saavutada muud erasektori nõudlusele vastavad avaliku sektori toetuse vormid.

1.5. V peatükk. Oskuste edendamine, et luua kvaliteetseid töökohti nullnetotehnoloogiaste valdkonnas

V peatükis esitatakse ettepanek meetmete kohta, millega tagada liidu nullnetotehnoloogiaste tööstuse jaoks vajaliku kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavus. Praegune oskuste nappus ja selle prognoositud suurenemine ning oskuste mittevastavus tööturu vajadustele ohustavad Euroopa nullnetotehnoloogiaste tööstusharude esilekerkimist. Ettepaneku eesmärk on luua mehhanismid, et kujundada ja võtta kasutusele vajalikke oskusi viisil, mis on tõhusalt suunatud nullnetotööstuste vajaduste rahuldamisele nii Euroopa kui ka kohalikul tasandil. Sel otstarbel nähakse ette, et komisjon toetab eriotstarbeliste Euroopa oskuste akadeemiade loomist, millest igaüks keskendub nullnetotehnoloogiastele ja mis teevad koostööd liikmesriikide, tööstusharu, sotsiaalpartnerite ning hariduse ja koolituse pakkujatega, et koostada ja võtta kasutusele haridus- ja koolituskursused, mille eesmärk on tagada töötajatele nullnetotehnoloogiaste tööstusharude jaoks vajalik ümber- ja täiendõpe. Euroopa nullnetotehnoloogiaste platvorm aitaks määruses sätestatud mitme ülesande abil, sh naiste ja noorte arvukama kaasamise teel teha kättesaadavaks ja rakendada tööle inimesed, kellel on nullnetotehnoloogiaste jaoks vajalikud oskused, kuid kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel. Määrusega üritatakse seega täiendada mitut komisjoni meedet, mille eesmärk on rahuldada ELi rohepöördest tulenevaid oskuste vajadusi, näiteks Euroopa oskuste pakt, Euroopa oskuste tegevuskava, tööstuse üleminekuviisid ja Euroopa oskusteaasta 2023.

1.6. VI peatükk. Innovatsioon

VI peatükis sätestatakse nullnetotehnoloogiaste regulatsiooni testkeskkondade loomine, et edendada innovatsiooni nullnetotehnoloogiaste valdkonnas. Ettepanekuga nähakse ette regulatsiooni testkeskkondade loomine, et katsetada piiratud aja jooksul uuenduslikke

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiiv 94/22/EÜ süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja tootmise lubade andmis- ning kasutamistingimuste kohta (EÜT L 164, 30.6.1994, lk 3).

nullnetotehnoloogia tooteid kontrollitud keskkonnas. Innovatiivseid tehnoloogilisi tooteid, mille suhtes testkeskkondi kohaldatakse, võib üldiselt pidada oluliseks liidu kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamise, varustuskindluse ja liidu energiasüsteemi vastupidavuse tagamise seisukohast ning sellest tulenevalt lisada käesoleva määruse alusel strateegiliste nulltehnoloogiate kohaldamisalasse.

1.7. VII peatükk. Juhtimine

VII peatükiga luuakse Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm; tegemist on struktuuriga, mis võimaldab komisjonil koordineerida eespool nimetatud meetmeid ühiselt liikmesriikidega. Platvorm on konsultatiivorgan, milles komisjon ja liikmesriigid saavad pidada arutelusid, vahetada teavet ning jagada parimaid tavasid käesoleva määrusega seotud küsimustes, ning kus komisjon võib saada teavet kolmandatelt isikutelt, näiteks ekspertidelt ja esindajatelt muu hulgas nullnetotööstusest. Tööd võidakse korraldada mitmesugustes alalistes või ajutistes allrühmades. Platvormi tegevust on kirjeldatud käesoleva määruse eri artiklites ning see hõlmab eelkõige haldusmenetluste ja loamenetluste lihtsustamist, sh ühtseid kontaktpunkte [artikkel 4], strateegilisi nullnetotehnoloogia projekte [artikkel 11], rahastamise kooskõlastamist [artikkel 15], turulepääsu [artiklid 19, 20 ja 21], oskusi [artikkel 25], innovatiivse nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondi [artikkel 26] ning nõustamist puhta energia tehnoloogia konkurentsivõime kohta aastaaruannete koostamiseks riigi energialiidu olukorda käsitleva aruande alusel²⁶. Lisaks sellele võivad komisjon ja liikmesriigid käsitleda platvormi raames nullnetotööstuse partnerlusi [artikkel 28]. Komisjon ja liikmesriigid võivad samuti hakata platvormi raames tegutsema, et edendada Euroopa Liidu nullnetosektorites tegutsevate ettevõtjate riikidevahelisi kontakte, eelkõige kasutades tööstusliitude tegevust.

1.8. VIII peatükk. Järelevalve

VIII peatükk sisaldab ühtseid sätteid, mis võimaldavad teha tarneahelate järelevalvet, et jälgida artiklis 1 nimetatud eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme ja edusamme CO₂ säilitamise eesmärgi saavutamise suunas. See sisaldab samuti määruse kohaldamisega seotud üldiseid järelevalve sätteid.

1.9. IX peatükk. Lõppsätted

IX peatükk sisaldab sätteid, mis käsitlevad volituste delegeerimist, muude õigusaktide (sh Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/1724²⁷ ja direktiiv 2013/34/EL²⁸) muudatusi, komisjoni kohustust koostada korrapäraselt aruandeid Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse hindamiseks ning määruse jõustumist ja kohaldamist.

1.10. Lisa. Strateegilised nullnetotehnoloogiad

Lisas loetletud tehnoloogiad lähtuvad kolmest peamisest kriteeriumist: 1) tehnoloogilise valmiduse tase, 2) panus CO₂ heite vähendamisse ja konkurentsivõimesse, 3) varustuskindluse riskid. Need valiti välja, lähtudes nullnetotööstuse määruse üldeesmärgist

²⁶ Riigi energialiidu olukorda käsitleva aruande alusel kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 artikliga 35 ning artikli 35 lõike 2 punktiga m.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1).

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

suurendada ELis nullnetotehnoloogiate tootmise võimsust, eelkõige selliste tehnoloogiate puhul, mis on kaubanduslikult kättesaadavad ja millel on suur potentsiaal kiireks laiemaks kasutuselevõtuks.

Esimene kriteerium, mis käsitleb tehnoloogilise valmiduse taset, osutab tehnoloogia valmiduse hindamise meetodile ja tugineb Rahvusvahelise Energiaagentuuri kasutatavale liigitusele. Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuulub üldjuhul nullnetotehnoloogia, millel tehnoloogilise valmiduse tase on 8 (esimene kaubanduslik toode – esimene omalaadne kaubanduslik näidisprojekt, täiemahuline kasutuselevõtt lõplikul kujul) või kõrgem.

Teise kriteeriumiga, mis käsitleb CO₂ heite vähendamist ja konkurentsivõimet, määratakse kindlaks sellised nullnetotehnoloogiad, mis peaksid aitama märkimisväärselt kaasa paketi „Eesmärk 55“ eesmärgile vähendada heite netokogust 2030. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemega vähemalt 55 %.

Kolmas kriteerium käsitleb varustuskindlust, millega tagatakse liidu energiasüsteemi tehnoloogiline ja tööstuslik vastupanuvõime, suurendades nullnetoväärtusahela nende komponentide või osade tootmise võimsust, mille puhul liit sõltub suurel määral või üha enam impordist, eelkõige kui see pärineb ühest kolmandast riigist.

Nende kriteeriumide alusel valiti välja kaheksa nullnetotehnoloogiate rühma. Vastavad nullnetotehnoloogiate rühmad osutavad lisaks lõplikule tehnoloogilisele tootele või koostule ka peamistele eelneva etapi komponentidele, mis on vastava tehnoloogia jaoks määrava tähtsusega (nt valuplokid, plaadid ja päikeseelemendid fotoelektrilistel moodulitel; gondlid, mastid ja tiivikulabad tuuleturbiinidel jms).

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks (nullnetotööstuse määrus)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²⁹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³⁰,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on võtnud kohustuse kiirendada oma majanduse süsinikdioksiidiheite vähendamist ja taastuvate energiaallikate ambitsioonikat kasutuselevõttu, et saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus või kasvuhoonegaaside nullnetoheide (heide pärast sidumise mahaarvamist). See eesmärk on Euroopa roheline kokkuleppe ja ajakohastatud ELi tööstusstrateegia keskmes ning kooskõlas Pariisi kokkuleppe³¹ alusel võetud liidu kohustusega võtta üleilmseid kliimameetmeid. Kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamiseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119³² seatud siduv liidu kliimaeesmärk vähendada heite netokogust 1990. aasta tasemega võrreldes 2030. aastaks vähemalt 55 %. Kavandatud paketi „Eesmärk 55“³³ siht on saavutada liidu 2030. aasta kliimaeesmärk ning sellega muudetakse ja ajakohastatakse asjakohaseid liidu õigusakte.
- (2) Ühtne turg tagab sobiliku keskkonna, et saada vajaliku ulatuse ja kiirusega juurdepääs tehnoloogiatele, mida on vaja liidu kliimaeesmärgi saavutamiseks. Võttes arvesse nullnetotehnoloogiate keerukust ja rahvusvahelist olemust, tekiks juhul, kui

²⁹ ELT C [---], [---], lk [---].

³⁰ ELT C [---], [---], lk [---].

³¹ Nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 4).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

³³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „„Eesmärk 55“: ELi 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamine teel kliimanetraalsuseni“ (COM(2021) 550, 14.7.2021).

kõnealusele tehnoloogiale juurdepääsu tagamiseks võetaks kooskõlastamata riiklikke meetmeid, suur risk moonutada konkurentsi ja killustada ühtset turgu. Seetõttu on vaja luua ühtse turu toimimise kaitseks ühine liidu õigusraamistik, et koos lahendada see keskne probleem, suurendades liidu vastupanuvõimet ja varustuskindlust nullnetotehnoloogiate valdkonnas.

- (3) Välisaspektide, eelkõige tekkivate turgude ja arenevate majanduste puhul otsib EL strateegia Global Gateway raames mõlemale poolele kasulikke partnerlusi, mis aitavad mitmekesistada ELi toorainete tarneahelat, toetavad partnerriikide jõupingutusi kaksikülemineku saavutamiseks ning aitavad suurendada kohalikku lisaväärtust.
- (4) Nende kohustuste täitmiseks peab liit kiirendama oma üleminekut puhtale energiale, eelkõige suurendades energiatõhusust ja taastuvate energiaallikate osakaalu. See aitab kaasa ELi 2030. aasta Euroopa sotsiaaldiguste samba tegevuskava eesmärkide saavutamisele, mille kohaselt peaks tööhõive määr olema vähemalt 78 % ja 60 % täiskasvanutest peaksid osalema koolituses. See aitab ühtlasi tagada, et rohepööre toimub õiglastel ja võrdsetel tingimustel³⁴.
- (5) Pärast Venemaa Föderatsiooni põhjendamatut ja ebaseaduslikku sõjalist agressiooni Ukraina vastu tõusnud energiahinnad annavad tugeva tõuke Euroopa rohelise kokkuleppe rakendamisele ja energialiidu vastupanuvõime tugevdamisele, kiirendades üleminekut puhtale energiale ja lõpetades igasuguse sõltuvuse Venemaa Föderatsioonist eksporditud fossiilkütustest. Kaval „REPowerEU“³⁵ on määrav tähtsus, et reageerida raskele olukorrale ja üleilmse energiaturu häiretele, mille põhjustas Venemaa Föderatsiooni sissetung Ukrainasse. Kava eesmärk on kiirendada Euroopa Liidu energiasüsteemi ümberkujundamist, et vähendada liidu gaasi ja elektri tarbimist ning suurendada investeringuid energiatõhusate ja vähese CO₂ heitega lahenduste kasutuselevõttu. Kavas seatakse muu hulgas eesmärk kahekordistada 2025. aastaks fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergia tootmisvõimsust ja saavutada 2030. aastaks sellise energia puhul 600 GW tootmisvõimsus, kahekordistada soojustumpade kasutuselevõtu määra, toota 2030. aastaks liidus 10 miljonit tonni saastevaba vesinikku ning suurendada märkimisväärselt biometaanitootmist. Kavas „REPowerEU“ on samuti märgitud, et selle eesmärkide saavutamiseks on vaja mitmekesistada vähese CO₂ heitega energia seadmete ja kriitilise tähtsusega toorainete tarneid, vähendada sektorite sõltuvust, lahendada tarneahelate kitsaskohad ja suurendada liidu tootmisvõimsust puhta energia tehnoloogia valdkonnas. Osana jõupingutustest suurendada taastuvenergia osakaalu energia tootmisel, tööstuses, hoonetes ja transpordis teeb komisjon ettepaneku suurendada taastuvenergia direktiivi eesmärki 2030. aastaks 45 %ni ja energiatõhususe direktiivi eesmärki 13 %ni. See suurendaks 2030. aastaks taastuvenergia tootmise koguvõimsust 1 236 GWni võrreldes 2021. aasta ettepanekus 2030. aastaks kavandatud 1 067 GWga ning ka vajadust akude abil salvestamise järele, et tulla toime elektrivõrgus esineva katkendlikkusega. Samal moel aitavad maanteesektoris CO₂ heite vähendamise poliitikameetmed, näiteks määrused (EL) 2019/631 ja (EL) 2019/1242, suurel määral kaasa maanteetranspordi sektoris suuremale elektrienergiale üleminekule ning suurendavad seega nõudlust akude järele.

³⁴ Nõukogu soovitus õiglase kliimanetraalsusele ülemineku tagamise kohta, mis võeti vastu 16. juunil 2022 osana paketist „Eesmärk 55“.

³⁵ Komisjoni 18. mai 2022. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kava „REPowerEU““ (COM(2022) 230 final, 18.5.2022).

- (6) Majanduse ümberkujundamine nullnetoheite suunas põhjustab juba praegu kõikjal maailmas ülisuuri tööstuslikke, majanduslikke ja geopoliitilisi nihkeid, mis muutuvad veelgi nähtavamaks, kui maailm teeb CO₂ heite vähendamisel edusamme. Tee kliimaneutraalsuseni annab häid võimalusi laiendada liidu nullnetotööstust, kasutada ühtse turu tugevaid külgi, edendades investeeringuid taastuvenergia tehnoloogiasse, elektrienergia ja soojuse salvestamise tehnoloogiasse, soojuspumpadesse, võrgutehnoloogiasse, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütuste tehnoloogiasse, elektrolüüsiseadmetesse ja kütuseelementidesse, tuumasünteesi, väikestes moodulreaktoritesse ja nendega seotud oma klassi parimatesse kütustesse, süsinikdioksiidi kogumise, utiliseerimise ja säilitamise tehnoloogiasse ning energiasüsteemiga seotud energiatõhususe tehnoloogiasse ja nende tarneahelatesse, mis võimaldavad vähendada meie majandussektorete CO₂ heidet transpordi, hoonete ja tööstuse energiavarustuse puhul. Euroopa Liidu tugev nullnetotööstus võib aidata märkimisväärselt kaasa liidu kliima- ja energiaeesmärkide tulemuslikule saavutamisele ning toetada muid rohelise kokkuleppe eesmärke, tekitades samal ajal töökohti ja majanduskasvu.
- (7) 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks tuleb energiatõhusus seada esikohale. Energia säästmine on kõige odavam, ohutum ja puhtam viis neid eesmärke saavutada. Energiatõhususe esikohale seadmine on ELi energiapoliitika üldpõhimõte ja see on oluline nii poliitika praktilisel kohaldamisel kui ka investeerimisotsustes. Seega on ülioluline suurendada liidu selliste energiatõhusate tehnoloogiate (nt soojuspumbad ja tarkvõrgu tehnoloogia) tootmise võimsust, mis aitavad ELil vähendada ja piirata oma energiatarbimist.
- (8) Liidu CO₂ heite vähendamise eesmärgid, energiavarustuskindlus, energiasüsteemi digitaliseerimine ja elektripõhise nõudluse suurendamine, näiteks liikuvuses, ning vajadus kiirete laadimispunktide järele eeldab Euroopa Liidu elektrivõrkude ülisuurt laiendamist nii ülekande kui ka jaotuse tasandil. Ülekande tasandil on vaja alaliskõrgepingesüsteeme avamere taastuvenergiaga ühendamiseks, jaotuse tasandil tugineb elektrienergia pakkujate ühendamise ja nõudluspoolse paindlikkuse haldamine investeeringutele innovatiivsesse võrgutehnoloogiasse, nt elektrisõidukite nutilaadimine, energiatõhususe suurendamine, tööstuse automatiseerimine ja kontrollerid, nutikas mõõdetaristu ja kodune energijuhtimissüsteem. Elektrivõrk peab toimima koos paljude osaliste ja seadmetega, tuginedes üksikasjalikule kindlaksmääratud jälgitavusele ning seega andmete kättesaadavusele, et võimaldada paindlikkust, arukat laadimist ning arukaid hooneid tarkvõrkudega, tänu millele on võimalik tarbimiskaja ja taastuvenergia kasutuselevõtt. Nullnetotehnoloogiate Euroopa Liidu võrku ühendamiseks on vaja märkimisväärselt suurendada elektrivõrkudega seotud tootmisvõimalusi sellistes valdkondades nagu mere- ja maismaakaablid, alajaamad ja trafod.
- (9) On vaja täiendavaid poliitilisi jõupingutusi, et toetada tehnoloogiaid, mis on kaubanduslikult kättesaadavad ja millel on hea potentsiaal kiireks ulatuslikumaks kasutuselevõtuks, et aidata kaasa liidu 2030. aasta kliimaeesmärkide saavutamisele, parandada nullnetotehnoloogiate ja nende tarneahelate varustuskindlust ning kaitsta liidu energiasüsteemi üldist vastupanu- ja konkurentsivõimet. See hõlmab juurdepääsu oma klassi parimate kütuste ohutule ja kestlikule allikale, nagu on märgitud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2022/1214 põhjenduses 8.
- (10) 2030. aasta eesmärkide saavutamiseks tuleb pöörata erilist tähelepanu teatavatele nullnetotehnoloogiatele, võttes muu hulgas arvesse nende märkimisväärselt panust 2050. aastaks kliimaneutraalsuse saavutamisse. Sellised tehnoloogiad hõlmavad

fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergiat ja päikese soojusenergiat, maismaa ja avamere taastuvenegi, akusid ja energiasalvestust, soojuspumpasid ja maapõueenergiat, elektrolüüsiseadmeid ja kütuseelemente, säästvat biogaasi ja biometaani, süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist ning elektrivõrke. Nimetatud tehnoloogiatel on määrav osa liidu avatud strateegilises autonoomias; sellega tagatakse kodanikele juurdepääs puhtale, taskukohasele ja kindlale energiale. Võttes arvesse selliste tehnoloogiate rolli, tuleks neile loamenetlust veelgi kiirendada, sellele tuleks omistada riiklike õigusaktide alusel suurim võimalik riiklik tähtsus ja vajalik oleks täiendav toetus, et kaasata investeringupõhist ühisrahastust.

- (11) Liidu tulevase energiasüsteemi vastupanuvõime tagamiseks tuleks laiemat kasutuselevõttu rakendada kõnealuste tehnoloogiate kogu tarneahelas täielikus vastastikusel täiendavuses kriitilise tähtsusega toorainete õigusaktiga.
- (12) 2020. aastal võttis Euroopa Komisjon vastu ELi energiasüsteemi lõimimise strateegia. Selles esitati visioon, kuidas kiirendada üleminekut paremini lõimitud energiasüsteemile, mis toetab kliimaneutraalset majandust kõige väiksemate kuludega kõigis sektorites. See hõlmab kolme üksteist täiendavat ja tugevdavat kontseptsiooni: esiteks ringluspõhisem energiasüsteem, mille keskmeks on energiatõhusus, teiseks elektri otsesem kasutamine lõppkasutussektorites, kolmandaks taastuvallikatest toodetud ja vähese CO₂ heitega kütuste, sealhulgas vesiniku kasutamine lõppkasutaja rakendustes, kus otsene kütmine või elektrifitseerimine ei ole teostatav ega tõhus või on kulukam. Energiasüsteemi lõimimisega seotud kaalutlused osutavad lahendustele, mis võimaldavad kaasata taastuvenegi rajatiste toodetud kogu elektri täielikult laiemale energiasüsteemi. See tähendab näiteks seda, et võetakse kasutusele tehnilised lahendused, mis võimaldavad kaasata taastuvenegi rajatiste toodetud elektri ülejäägi, sealhulgas selle eri vormides salvestamise ja nõudluse juhtimise kaudu.
- (13) Tööstuse jaoks süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise lahenduste väljatöötamist takistab ebapiisav koostöö. Kuigi ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kasvav CO₂ hinnastiimul ajendab tööstust CO₂ heite kogumisse investeerima ja muudab need investeringud majanduslikult elujõuliseks, tekib märkimisväärne risk, et nad ei pääse ligi lubatud maapõues asuvale säilitamiskohale. Samas tekivad esimestesse CO₂ säilitamiskohtadesse investeerijatele esialgsed kulud nende kindlakstegemiseks, arendamiseks ja hindamiseks juba enne seda, kui nad saavad esitada taotluse õigusaktide kohase säilitamisloa saamiseks. Läbipaistvus CO₂ potentsiaalse säilitamisvõimsuse kohta, lähtudes asjasse puutuvate alade geoloogilisest sobilikkusest ja olemasolevatest geoloogilistest andmetest, eelkõige süsivesinike tootmiskohtade uurimisest, võib aidata turu korraldajatel oma investeringuid planeerida. Liikmesriigid peaksid tegema need andmed üldsusele kättesaadavaks ja teatama korrapäraselt tulevikuperspektiivi arvesse võttes CO₂ säilitamiskohtade arendamisel tehtud edusammudest ning vastavatest vajadustest eespool käsitletud sisestus- ja säilitusvõimekuse järele, et saavutada ühiselt kogu liidu CO₂ sisestusvõimekuse eesmärk.
- (14) Peamine kitsaskoht süsinikdioksiidi kogumisse tehtavate investeringute puhul, mis on tänapäeval majanduslikult üha elujõulisemad, on tegutsevate CO₂ säilitamiskohtade kättesaadavus Euroopas, mis on direktiiviga 2003/87/EÜ kehtestatud stiimulite alus. Tehnoloogia laiendamiseks kasutuselevõtuks ja peamiste tootmisvõimsuste suurendamiseks peab EL töötama välja tulevikku suunatud püsivate süsinikdioksiidi maapõues

säilitamise kohtade pakkumise, mis on lubatud vastavalt direktiivile 2009/31/EL³⁶. Kui määrata kindlaks liidu eesmärk 50 miljonit tonni igal aastal kasutatavat CO₂ sisestusvõimekust 2030. aastaks kooskõlas 2030. aastaks vajaliku eeldatava mahuga, saavad asjaomased sektorid kooskõlastada oma investeeringuid Euroopa CO₂-neutraalse transpordi ja säilitamise väärtusahelasse, mida tööstusharud saavad kasutada oma tegevuse CO₂ heite vähendamiseks. See algne kasutuselevõtt toetab ka edasist CO₂ säilitamist 2050. aastani. Komisjoni prognooside kohaselt võib liidul tekkida 2050. aastaks vajadus koguda aastas kuni 550 miljonit tonni CO₂, et saavutada nullnetoheite eesmärk,³⁷ sh süsinikdioksiidi sidumiseks. See esimene tööstusliku ulatusega säilitamisvõimsus vähendab riski, mis tekib investeerimisel CO₂ heite kogumisse kui kliimanetraalsuse saavutamise olulisse vahendisse. Kui see nõue kaasatakse EMP lepingusse, siis kohandatakse vastavalt liidu eesmärki saavutada 2030. aastaks aastane kasutatav CO₂ sisestusvõimekus 50 miljonit tonni.

- (15) Määrates kindlaks 2030. aasta liidu eesmärgi saavutamisele kaasa aitavad CO₂ säilitamiskohad liidu strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena, saab kiirendada ja lihtsustada selliste kohtade arendamist ning tööstuse suuremat nõudlust säilitamiskohtade järele saab suunata kõige kulutõhusamate kohtade poole. Oma kasuliku tootmisaja lõppu on jõudnud üha enam ammenduvaid gaasivälju ja naftamaardlaid, mille saaks muuta ohututeks CO₂ säilitamiskohtadeks. Lisaks sellele on nafta- ja gaasitööstus kinnitanud oma pühendumist energiasüsteemi ümberkujundamisele ning neil on varad, oskused ja teadmised, mida on vaja täiendavate säilitamiskohtade uurimiseks ja arendamiseks. Selleks et saavutada liidu eesmärk, milleks on aastane operatiivne CO₂ sisestusvõimekus 50 miljonit tonni 2030. aastaks, peab sektor koondama oma panused, et tagada süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine kliimaprobleemide lahendamise viisina nõudlust ennetavalt. Eesmärgiga tagada õigel ajal kogu liidus CO₂ säilitamiskohtade kulutõhus arendamine kooskõlas ELi sisestusvõimekuse eesmärgiga, peaksid ELi nafta- ja gaasitootmise loa omanikud panustama selle eesmärgi saavutamisse proportsionaalselt oma nafta ja gaasi tootmise võimsusega, tagades paindlikkuse teha koostööd kolmandate isikutega ja võtta arvesse nende muud panust.
- (16) Liit on aidanud luua üleilmse majandussüsteemi, mis põhineb avatud ja reeglitest lähtuval kaubandusel, nõudnud sotsiaalsete ja keskkondlike kestlikkusstandardite austamist ja edendamist ning on neile väärtustele täielikult pühendunud.
- (17) Selleks et lahendada varustuskindlusega seotud probleemid ja toetada liidu energiasüsteemi vastupanuvõimet ning CO₂ heite vähendamise ja ajakohastamise jõupingutusi, tuleb laiendada nullnetotehnoloogia tootmise võimsust liidus. Fotogalvaanilise päikeseenergia tehnoloogiate liidu tootjad peavad suurendama oma konkurentsieelist ja parandama varustuskindluse väljavaateid, seades eesmärgiks jõuda fotogalvaanilise päikeseenergia väärtusahelas 2030. aastaks vähemalt operatiivse tootmisvõimsuseni 30 gigavatti kooskõlas Euroopa fotogalvaanikatööstuse ühenduse

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

³⁷ Põhjalik analüüs, mis toetab komisjoni teatist „Puhas planeet kõigi jaoks. Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimanetraalse majanduseni“ (COM(2018) 773 final).

seatud eesmärkidega, mida toetatakse ELi päikeseenergia strateegia³⁸ alusel. Liidu tuuleenergia ja soojuspumpade tehnoloogiate tootjad peavad suurendama oma konkurentsieelist ja säilitama või suurendama oma praegust turuosa sellel kümnendil kooskõlas liidu tehnoloogia kasutuselevõtu prognoosidega, mis vastavad liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkidele³⁹. Sellest tulenev liidu tootmisvõimsus on 2030. aastal tuuleenergia puhul vähemalt 36 gigavatti ja soojuspumpade puhul vähemalt 31 gigavatti. Liidu akude ja elektrolüüsiseadmete tootjad peavad kindlustama oma tehnoloogilise juhtpositsiooni ja aitama aktiivselt neid turge kujundada. Akutehnoloogiate puhul tähendab see panustamist Euroopa akuliidu eesmärkide saavutamisse ning sihti, et liidu akutootjad katavad 2030. aastaks peaaegu 90 % liidu iga-aastasest akude vajadusest, mis tähendab, et liidu tootmisvõimsus peab olema vähemalt 550 gigavatt-tundi. ELi elektrolüüsiseadmete tootjate puhul on kavas „REPowerEU“ prognoositud, et liidus toodetakse 2030. aastaks 10 miljonit tonni saastevaba vesinikku ja sellist vesinikku imporditakse kuni 10 miljonit tonni. Selleks et ELi tehnoloogiline juhtpositsioon annaks juhtpositsiooni ka kaubanduse valdkonnas, mida on toetatud komisjoni ja Euroopa saastevaba vesiniku liidu elektrolüüsiseadmeid käsitleva ühisdeklaratsiooniga, peaksid ELi elektrolüüsiseadmete tootjad veegi suurendama oma tootmisvõimsust, mille tulemusena jõuab paigaldatud elektrolüüsiseadmete kasutatav koguvõimsus 2030. aastaks vähemalt 100 gigavati vesinikuenergiani.

- (18) Võttes arvesse kõiki neid eesmärke ning samuti seda, et tarneahela teatavate elementide (nt inverterid, päikeseelemendid, plaadid ja valuplokid fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergia puhul või katoodeid ja anodeid akude puhul) tootmise võimsus liidus on väike, peaks liidu nullnetotehnoloogiate aastase võimsuse eemärk olema jõuda lisas loetletud tehnoloogiate puhul 2030. aastaks üldise iga-aastase tootmise võrdlusaluseni, milleks on vähemalt 40 % aastasest kasutusvajadusest, või selle lähedale.
- (19) Nullnetotehnoloogiate tootmise võimsuse suurendamine Euroopa Liidus edendab samuti nullnetotehnoloogiate üleilmset kättesaadavust ja üleminekut puhta energia allikatele kõikjal maailmas.
- (20) Samal ajal suurendavad nullnetotehnoloogia tooted liidu puhta energia vastupanuvõimet ja varustuskindlust. Puhta energia varustuskindlus on majandusarengu, avaliku korra ja julgeoleku eeltingimus. Nullnetotehnoloogia tooted toovad kasu ka muudele strateegiliselt olulistele majandussektoritele, näiteks põllumajandusele ja toidutootmisele, andes juurdepääsu puhtale energiale ja masinatele konkurentsivõimeliste hindadega ning aidates seeläbi tagada kestlikult ELi toiduga kindlustatus ning pakkuda suuremat turustusvõimalust bioloogilistele alternatiividele ringmajanduse abil. Samamoodi väljendub liidu kliimaeesmärkide täitmine nii majanduskasvus kui ka sotsiaalses heaolus.

³⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi päikeseenergia strateegia“ (SWD(2022) 148 final, 18.5.2022).

³⁹ Kooskõlas eesmärkidega, mis on sätestatud kavas „REPowerEU“ (COM(2022) 230 final) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumendis „Tegevuskava „REPowerEU“ rakendamine: investeerimisvajadused, vesinikusektori edendamise algatus ja biometaani eesmärkide saavutamine“. Lisatud dokumendile: komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kava „REPowerEU““ (SWD(2022) 230 final, 18.5.2022).

- (21) Selleks et säilitada konkurentsivõimet ja vähendada praegust strateegilist impordist sõltuvust peamiste nullnetotehnoloogia toodete ja nende tarneahelate puhul, vältides samal ajal uute sõltuvuste tekitamist, peab liit jätkuvalt tugevdama oma nullnetotööstuse baasi ning muutuma konkurentsivõimelisemaks ja innovatsioonisõbralikumaks. Liit peab tagama, et tootmisvõimsust oleks võimalik kiiremini, lihtsamini ja ennustatavamalt suurendada.
- (22) Liikmesriigid peaksid esitama oma 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastatud projektid 2023. aasta juunis⁴⁰. Nagu on rõhutatud komisjoni suunistes liikmesriikidele 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamiseks,⁴¹ tuleks ajakohastatud kavades kirjeldada liikmesriikide eesmärgi ja poliitikameetmeid, mille siht on edendada kaubanduslikult kättesaadava, energiatõhusa ja vähese CO₂ heitega tehnoloogia, seadmete ja peamiste komponentide tootmise projektide laiemat kasutuselevõttu nende territooriumil. Neis kavades tuleks samuti kirjeldada liikmesriikide eesmärgi ja poliitikameetmeid sellise laiema kasutuselevõtu saavutamiseks kolmandates riikides tehtavate mitmekesistamise püüdluste kaudu ning need peaksid võimaldama tööstusharudel koguda ja säilitada CO₂ heidet püsivalt maapõues.
- (23) Lisaks sellele on teatises „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimanetraalsuse ajastuks“⁴² ette nähtud terviklik lähenemine puhta energia tehnoloogia laiema kasutuselevõtu toetamiseks, mis põhineb neljal sambal. Esimese samba eesmärk on luua regulatiivne keskkond, mis lihtsustab ja kiirendab lubade väljastamist uutele nullnetotehnoloogia tootmis- ja koosteüksustele ning hõlbustab liidu nullnetotööstuse laiemat kasutuselevõttu. Kava teise samba eesmärk on suurendada investeringuid nullnetotehnoloogia tootmisse ja selle rahastamist 2023. aasta märtsis vastu võetud muudetud ajutise kriisi- ja üleminekuraamistiku ning Euroopa suveräänsuse fondi kaudu, mille eesmärk on säilitada Euroopa edumaad rohe- ja digipöörde seisukohalt olulistest ja kujunemisjärgus tehnoloogiates. Kolmas sammas käsitleb ülemineku elluviimiseks vajalike oskuste arendamist ja oskustöölise arvu suurendamist puhta energia tehnoloogia sektoris. Neljas sammas keskendub kaubandusele ja kriitilise tähtsusega toorainete tarneahela mitmekesistamisele. See hõlmab kriitilise tähtsusega toorainete rühma loomist, kes teeb koostööd samade põhimõtetega partneritega, et ühiselt tugevdada tarneahelaid ning mitmekesistada kriitilise tähtsusega sisendite allikaid, et mitte hankida neid ainult ühelt tarnijalt.
- (24) Esimese samba alusel peaks liit töötama välja tööstusbaasi nullnetotehnoloogia lahenduste tagamiseks ja seda säilitama, et tagada energia varustuskindlus, tegutsedes samal ajal kliimanetraalsuse eesmärkide saavutamise nimel. Selle eesmärgi toetamiseks ja nulltehnoloogiate tarne sõltuvuse vältimiseks, mis aeglustaks liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamist või ohustaks energia varustuskindlust, kehtestatakse käesoleva määrusega sätteid, mis stimuleerivad nõudlust kestliku ja vastupanuvõimelise nullnetotehnoloogia järele.

⁴⁰ Liikmesriigid ajakohastavad oma 2021.–2030. aasta riiklike kavade 2023. aasta juuniks (kavade projektid) ja 2024. aasta juuniks (lõplikud kavad). Vt määruse (EL) 2018/1999 artikkel 14 ning 2. peatüki ja I lisa nõuded.

⁴¹ [Komisjoni teatis suuniste kohta liikmesriikidele 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamiseks \(2022/C 495/02\)](#) (ELT C 495, 29.12.2022, lk 24).

⁴² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimanetraalsuse ajastuks“ (COM(2023) 62 final, 1.2.2023).

- (25) Direktiivid 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL võimaldavad juba praegu avaliku sektori hankijatel ja riigihanke menetluste teel lepinguid sõlmivatel üksustel tugineda lisaks hinnale või kulule täiendavatele kriteeriumidele, et teha kindlaks majanduslikult kõige soodsam pakkumus. Need kriteeriumid käsitlevad näiteks pakkumuse kvaliteeti, sh sotsiaalseid, keskkondlikke ja innovatiivseid omadusi. Riigihangete teel nullnetotehnoloogia lepingute sõlmimisel peaksid avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad nõuetekohaselt hindama pakkumuse panust kestlikkusse ja vastupanuvõimesse mitme kriteeriumi alusel, mis käsitlevad pakkumuse keskkonnakestlikkust, innovatsiooni, süsteemide lõimimist ja vastupanuvõimet.
- (26) Sotsiaalse kestlikkuse kriteeriume saab juba kasutada kehtivate õigusaktide alusel ning need võivad hõlmata töötingimusi ja kollektiivlääbirääkimisi kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga vastavalt direktiivi 2014/23/EL artikli 30 lõikele 3, direktiivi 2014/24/EL artikli 18 lõikele 2 ning direktiivi 2014/25/EL artikli 36 lõikele 2. Avaliku sektori hankijad peaksid panustama sotsiaalsesse kestlikkusse, võttes sobivaid meetmeid, millega tagatakse, et ettevõtjad järgivad riigihankelepingute täitmisel sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kehtivaid kohustusi, mis on kehtestatud liidu õigusega, riikliku õigusega, kollektiivlepingutega või rahvusvaheliste keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse sätetega, mis on loetletud direktiivi 2014/23/EL X lisas, direktiivi 2014/24/EL X lisas ja direktiivi 2014/25/EL XIV lisas⁴³.
- (27) Piiramata konkreetse tehnoloogia suhtes kohaldatavaid liidu õigusakte, sh vastavalt ettepanekule Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik,⁴⁴ ning ettepanekule Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patareid ja akujäätmeid,⁴⁵ ning kui liidu õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, siis võivad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võtta käesoleva määruse alusel hangitud nullnetolahenduste keskkonnakestlikkuse hindamisel arvesse eri elemente, mis mõjutavad kliimat ja keskkonda. Need võivad näiteks hõlmata lahenduse vastupidavust ja usaldusväärsust, parandatavust ja hooldatavust, ajakohastatavust ja renoveeritavust, ringlussevõtu lihtsust ja kvaliteeti, ainete kasutamist, energia, vee ja muude ressursside tarbimist toote olelusringi ühes või enamas etapis, toote ja selle pakendi kaalu ja mahtu, kasutatud komponentide uuesti kasutamist, nõuetekohaseks kasutamiseks ja hooldamiseks vajalike tarbekaupade kogust, omadusi ja kättesaadavust, toote keskkonnajalajälge ja selle olelusringi keskkonnamõju, toote CO₂ jalajälge, mikroplasti eraldumist, heite õhku, vette või pinnasesse sattumist toote olelusringi ühes või mitmes etapis, tekitatud jäätmete kogust ning kasutustingimusi.
- (28) Selleks et võtta riigihanke menetluses arvesse vajadust mitmekesistada nullnetotehnoloogia tarne allikaid ja mitte hankida neid ühest allikast artikli 19 lõike 2 tähenduses ning piiramata liidu rahvusvahelisi kohustusi, tuleks tarne mitmekesisust käsitada ebapiisavana vähemalt juhul, kui ühest allikast hangitakse rohkem kui 65 % konkreetse nullnetotehnoloogia nõudlusest liidus.

⁴³ Komisjoni teatis „Sotsiaalne ostmine – juhend sotsiaalsete kaalutluste arvestamiseks riigihankes (teine väljaanne)“ (C(2021) 3573 final).

⁴⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (COM(2022) 142 final, 30.3.2022).

⁴⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patareid- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ ja muudetakse määrust (EL) 2019/1020 (COM(2020) 798 final, 10.12.2020).

- (29) Selleks et luua kodumajapidamiste või tarbijate huvides kavad, mis ajendavad ostma nullnetotehnoloogia lõpptooteid, ning piiramata liidu rahvusvaheliste kohustuste kohaldamist, tuleks tarne mitmekesisust käsitada ebapiisavana, kui ühest allikast hangitakse rohkem kui 65 % konkreetse nullnetotehnoloogia kogunõudlusest liidus. Järjepideva kohaldamise tagamiseks peaks komisjon avaldama alates käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast igal aastal loetelu sellesse kategooriasse kuuluvate nullnetotehnoloogia lõpptooteite päritolu jaotuse kohta, mis on liigitatud eri allikatest pärit tarnete osakaalu järgi liitu viimasel aastal, mille kohta andmed on kättesaadavad.
- (30) Nõukogu otsusega 2014/115/EL kiideti eelkõige heaks Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepingu (edaspidi „WTO riigihankeleping“)⁴⁶ muudatus. WTO riigihankelepingu eesmärk on luua riigihankelepingute mitmepoolne tasakaalustatud õiguste ja kohustuste raamistik, et liberaliseerida ja laiendada maailmakaubandust. Lepingute puhul, mis on hõlmatud WTO riigihankelepingu Euroopa Liitu käsitleva I liitega ning muude asjakohaste rahvusvaheliste lepingutega, millega liit on seotud, sh vabakaubanduslepingutega, ning 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe III artikli lõike 8 punktiga a, mis käsitleb olukorda, kus valitsusasutused hangivad kaubanduslikuks edasimüügiks ostetud tooteid või kaubanduslikuks müügiks mõeldud kaupade tootmiseks ostetud tooteid, ei tohiks avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad kohaldada artikli 19 lõike 1 punkti d nõudeid lepingu allkirjastanud ettevõtjate suhtes, kellelt tarnitavad tooted pärinevad.
- (31) Artiklis 19 sätestatud vastupanuvõimet käsitlevate nõuete kohaldamine riigihanke menetlustes ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL⁴⁷ artikli 25 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL⁴⁸ artiklite 43 ja 85 kohaldamist kooskõlas komisjoni 2019. aasta suunistega⁴⁹. Samal moel tuleks tööde, tarnete ja teenuste suhtes, mille puhul kohaldatakse artiklit 19, jätkuvalt kohaldada riigihankelepingute sätteid, sh direktiivi 2014/24/EL artikli 67 lõiget 4 ja mis tahes rakendusmeetmeid, mis tulenevad ettepanekust määruse kohta, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik.
- (32) Kriteeriume, mille alusel riigihanke menetluse käigus esitatud pakkumus panustab kestlikkuse ja vastupanuvõimesse, kaalutakse, piiramata avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate võimalust kehtestada kõrgem künnis keskkonnakestlikkuse ja innovatsiooni kriteeriumidele kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/23/EL⁵⁰ artikli 41 lõikega 3 ja põhjendusega 64, direktiivi 2014/24/EL artikli 67 lõikega 5 ning direktiivi 2014/25/EL artikli 82 lõikega 5.
- (33) Selleks et piirata halduskoormust, mis tuleneb vajadusest võtta arvesse kriteeriume, mis on seotud pakkumuse panusega kestlikkuse ja vastupanuvõimesse, eelkõige

⁴⁶ Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta otsus 2014/115/EL riigihankelepingu muutmise protokollil sõlmimise kohta (ELT L 68, 7.3.2014, lk 1).

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

⁴⁹ Komisjoni teatis „Suunised kolmandate riikide pakujate ja kaupade osalemise kohta ELi hanketurul“, Brüssel, 24.7.2019 (C(2019) 5494 final).

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

väiksemate avaliku sektori ostjate ja väiksema väärtusega lepingute puhul, mis ei avalda turul märkimisväärset mõju, tuleks käesoleva määruse asjakohaste sätete kohaldamine lükata edasi kahe aasta võrra avaliku sektori ostjate puhul, kes ei ole kesksed hankijad, ning lepingute puhul, mille väärtus on alla 25 miljoni euro.

- (34) Kooskõlas artikliga 19 riigihankelepingute sõlmimist käsitlevate sätete kohaldamiseks, kui toode on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1369⁵¹ alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktiga, peaksid avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad ostma ainult tooteid, mille puhul on järgitud kõnealuse määruse artikli 7 lõikes 2 sätestatud kohustust.
- (35) Kodumajapidamised ja lõpptarbivad esindavad üliolulist osa liidu nõudlusest nullnetotehnoloogia lõpptoodete järele ning avaliku sektori toetuse kavad, millega ajendatakse kodumajapidamisi (eelkõige haavatavaid madala ja keskmise sissetulekuga kodumajapidamisi ja tarbijaid) neid tooteid ostma, on olulised vahendid rohepöörde kiirendamiseks. ELi päikeseenergia strateegia⁵² raames välja kuulutatud päikesekatuste algatuse alusel peaksid liikmesriigid näiteks looma riiklikud programmid, millega toetatakse väga ulatuslikku katusele paigaldatavate päikeseenergia tootmiseadmete kasutuselevõttu. Kavas „REPowerEU“ kutsus komisjon liikmesriike üles kasutama täiel määral toetusmeetmeid, millega edendatakse üleminekut soojuspumpadele. Sellised toetuskavad, mille liikmesriigid loovad riiklikul tasandil või kohalikud või piirkondlikud omavalitsused kohalikul tasandil, peaksid samuti aitama parandada ELi nullnetotehnoloogia kestlikkust ja vastupanuvõimet. Avaliku sektori asutused peaksid näiteks maksma nullnetotehnoloogia lõpptoodete ostmiseks suuremat rahalist hüvitist abisaajatele, kes panustavad suuremal määral liidu vastupanuvõimesse. Avaliku sektori asutused peaksid tagama, et nende kavad on avatud, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad, aidates seeläbi suurendada nõudlust nullnetotehnoloogia toodete järele liidus. Avaliku sektori asutused peaksid samuti piirama kõnealuste toodete eest makstavat täiendavat rahalist hüvitist, et mitte aeglustada nullnetotehnoloogia kasutuselevõttu liidus. Selliste kavade tõhususe suurendamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et teave on tasuta veebisaidil kergesti kättesaadav nii tarbijatele kui ka nullnetotehnoloogia tootjatele. See, et avaliku sektori asutused kasutavad tarbijatele või kodumajapidamistele suunatud kavades kestlikkuse ja vastupanuvõimesse antavat panust, ei tohiks piirata riigiabi eeskirjade ja subsiidiume käsitlevate WTO eeskirjade kohaldamist.
- (36) Kui liikmesriigid, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud asutused ning ühest või mitmest omavalitsusest või avalik-õiguslikust asutusest koosnevad ühendused koostavad kodumajapidamistele või tarbijatele suunatud kavasid, mis ajendavad ostma lisas loetletud nullnetotehnoloogia lõpptooteid, siis peaksid nad tagama liidu rahvusvaheliste kohustuste austamise ja selle, et kavad ei jõua ulatuseni, mis kahjustab märkimisväärselt WTO liikmete huve.
- (37) Komisjon peaks samuti aitama liikmesriike kodumajapidamistele ja tarbijatele suunatud kavade koostamisel, et luua koostoimet ja jagada parimaid tavasid. Euroopa nullnetotehnoloogia platvormil peaks samuti olema oluline osa, et kiirendada kestlikkuse ja vastupanuvõimesse panustamist liikmesriikide ja avaliku sektori

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).

⁵² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi päikeseenergia strateegia“ (COM(2022) 221 final, 18.5.2022).

asutuste poolt riigihankemenetluste ja enampakkumiste käigus. Platvorm peaks väljastama suunised ja määrama kindlaks parimad tavad, kuidas panust määratleda ja seda kasutada, esitades selle kohta konkreetseid ja üksikasjalikke näiteid.

- (38) Selleks et tööstus saaks oma tootmist õigel ajal kohandada, peaksid avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad teavitama turgu eelnevalt oma hinnangulisest vajadusest nullnetotehnoloogia toodete hankimise järele.
- (39) Nagu on märgitud 1. veebruaril 2023 avaldatud teatises „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimanetraalsuse ajastuks“, on liidu tööstuse turuosa tugeva surve all kolmandates riikides antavate subsiidiumide tõttu, mis õõnestavad võrdseid võimalusi. Seetõttu on liidul vaja kiiresti ja ambitsioonikalt oma õigusraamistikku ajakohastada.
- (40) Juurdepääs rahastamisele on määrava tähtsusega, et tagada liidu avatud strateegiline autonoomia ning luua kindel nullnetotehnoloogiatega tootmisbaas ja selle kindlad tarneahelad kogu liidus. Enamik roheline kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks vajalikest investeeringutest tuleb erakapitalist,⁵³ mida meelitab liigi nullnetoökosüsteemi kasvupotentsiaal. Hästi toimivad, sügavad ja integreeritud kapitaliturud on seega hädavajalikud, et koguda ja suunata vahendeid, mida on vaja rohepöörde ja nullnetotehnoloogia tootmisprojektide jaoks. Seega tuleb teha kiireid edusamme kapitaliturgude liidu suunas, et ELil oleks võimalik saavutada oma nullnetoheite eesmärgid. Kestliku rahastamise tegevuskaval (ja segarahastamisel) on samuti oluline osa nullnetotehnoloogiasse tehtavate investeeringute suurendamisel, tagades samal ajal sektori konkurentsivõime.
- (41) Kui erasektori investeeringutest üksi ei piisa, võib nullnetotehnoloogia tootmisprojektide tulemuslikuks käivitamiseks vaja minna avaliku sektori toetust riigiabi vormis. Sellisel abil peab olema ergutav mõju ning see peab olema vajalik, asjakohane ja proportsionaalne. Kehtivad riigiabi suunised, mida on hiljuti põhjalikult muudetud kooskõlas rohe- ja digipöörde eesmärkidega, annavad piisavalt võimalusi, et toetada teatavatel tingimustel investeeringuid käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatesse projektidesse. Liikmesriikidel võib olla oluline osa, et lihtsustada nullnetotehnoloogia tootmisprojektide jaoks juurdepääsu rahastamisele, kõrvaldades turutõrkeid sihipärase riigiabi teel. 9. märtsil 2023 vastu võetud ajutise kriisi- ja üleminekuraamistiku eesmärk on tagada siseturul võrdsed ning abisummade poolest proportsionaalsed võimalused ja see on suunatud sektoritele, kus on kindlaks tehtud tootmise kolmandatesse riikidesse üleviimise oht. See võimaldaks liikmesriikidel võtta meetmeid, et toetada uusi investeeringuid tootmisrajatistesse kindlaksmääratud strateegilise tähtsusega nullnetosektorites, sealhulgas maksusoodustuste kaudu. Lubatavat abisummat saab muuta abi osakaalu ja abisumma ülemmäära suurendamise abil, kui investeering tehakse abi saavates piirkondades, et kaasa aidata liikmesriikide ja piirkondade lähenemise eesmärgile. Selleks et kontrollida investeeringu väljapoole Euroopa Majanduspiirkonda (edaspidi „EMP“) ümbersuunamise konkreetseid riske ja seda, et puudub EMP sisese ümberpaigutamise oht, on vaja asjakohaseid tingimusi. Liikmesriigid võivad kasutada sel otstarbel riiklike ressursside kaasamiseks osa HKSi tuludest, mille liikmesriigid peavad eraldama kliimaga seotud otstarbel.

⁵³ Komisjoni talituste töödokument „Euroopa taastumisvajaduste kindlaksmääramine“. Lisatud dokumendile „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ (SWD(2020) 98 final, 27.5.2020).

- (42) Nullnetotehnoloogia tootmisprojektidesse tehtavate investeeringute rahastamiseks on saadaval ka mitu liidu rahastamisprogrammi, nagu taaste- ja vastupidavusraha, InvestEU, ühtekuuluvuspoliitika programmid või innovatsioonifond.
- (43) Muudetud taaste- ja vastupidavusraha määrusega⁵⁴ tehti liikmesriikidele kättesaadavaks täiendavad 20 miljardit eurot tagastamatu toetusena, et edendada energiatõhusust ja asendada fossiilkütused, muu hulgas ELi nullnetotööstuse projektide kaudu. Nagu on märgitud komisjoni suunistes REPowerEU peatükkide kohta,⁵⁵ julgustatakse liikmesriike lisama oma taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükki meetmed, millega toetatakse investeeringuid nullnetotehnoloogia tootmisse ja tööstuse innovatsiooni, kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241⁵⁶.
- (44) Programm „InvestEU“ on ELi juhtprogramm, millega suurendatakse investeeringuid, eelkõige rohe- ja digipöördesse, tagades rahastamise ja tehnilise abi, näiteks segarahastamismehhanismide kaudu. See lähenemisviis võimaldab kaasata täiendavat avaliku ja erasektori kapitali. Lisaks sellele kutsutakse liikmesriike üles panustama programmi „InvestEU“ liikmesriigi osasse, et toetada nullnetotehnoloogia tootmiseks kättesaadavaid finantstooteid, piiramata riigiabi eeskirjade kohaldamist.
- (45) Liikmesriigid saavad anda toetust ühtekuuluvuspoliitika programmidest kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060⁵⁷ alusel kohaldatavate eeskirjadega, et julgustada strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide kasutuselevõttu vähem arenenud ja üleminekupiirkondades taristu investeerimispakettide, innovatsiooni tehtavate tootlike investeeringute, VKEde tootmisvõimsuse suurendamise, teenuste, koolituse ja täiendõppe meetmete, sh avaliku sektori asutuste ja arendajate suutlikkuse suurendamisele antava toetuse teel. Programmide jaoks kehtestatud kaasrahastamise määrad võivad olla kuni 85 % vähem arenenud piirkondade ja kuni 60 või 70 % üleminekupiirkondade puhul, olenevalt asjaomasest vahendist ja piirkonna seisundist, aga liikmesriigid võivad neid ülemmäärasid asjaomase projekti tasandil ületada, kui see on riigiabi eeskirjade alusel võimalik. Tehnilise toe instrument võib aidata liikmesriikidel ja piirkondadel koostada kasvuhoonegaaside nullnetoheitel majanduskasvu strateegiaid, parandada ettevõtluskeskkonda, vähendada bürokraatiat ja kiirendada lubade väljastamist. Liikmesriike tuleks kutsuda üles edendama strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide kestlikkust, kaasates need investeeringud Euroopa väärtusahelatesse, eelkõige piirkondadevaheliste ja piiriüleste koostöövõrgustike abil.
- (46) Innovatsioonifond pakub samuti väga paljulubavat ja kulutõhusat võimalust toetada taastuvallikatest toodetud vesiniku ja muu strateegilise nullnetotehnoloogia tootmise ja

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

⁵⁵ Komisjoni teatis „Suunised riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kohta REPowerEU kontekstis“ (2023/C 80/01, ELT C 80, 3.3.2023, lk 1).

⁵⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

⁵⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

kasutuselevõtu laiendamist Euroopas ning seega tugevdada Euroopa suveräänsust kliimameetmete ja energiapoliitika seiskohast olulisimate tehnoloogiate valdkonnas.

- (47) Euroopa suveräänsuse fond võib pakkuda investeerimisvajaduste rahuldamiseks sobiva struktuuri. See aitab säilitada Euroopa edumaad rohe- ja digipöörde seiskohast oluliste ja kujunemisjärgus tehnoloogiate, sealhulgas nullnetotehnoloogiate rakendamisel. Selle struktuurivahendi puhul tuginetakse üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide raames koordineeritud mitut riiki hõlmavate projektide kogemustele ning selle eesmärk on parandada kõigi liikmesriikide juurdepääsu sellistele projektidele, kaitstes seeläbi ühtekuuluvust ja ühtset turgu riigiabi ebavõrdsest kättesaadavusest tulenevate ohtude eest.
- (48) Selleks et ületada piiranguid, mis tulenevad avaliku ja erasektori praegustest killustatud investeeringutest, ning soodustada integratsiooni ja investeeringutasuvust, peaksid komisjon ja liikmesriigid paremini koordineerima olemasolevaid rahastamisprogramme liidu ja riiklikul tasandil, tekitama nendevahelise koostöö ning tagama parema koordineerimise ja koostöö tööstuse ning oluliste erasektori sidusrühmadega. Euroopa nullnetotehnoloogia platvormil on määrav osa, et anda terviklik ülevaade kättesaadavatest ja asjakohastest rahastamisvõimalustest ning käsitleda strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide individuaalseid rahastamisvajadusi.
- (49) Selleks et nullnetotehnoloogia tootmisprojekte saaks võimalikult kiiresti kasutusele võtta või võimalikult kiiresti laiendada, et tagada liidu nullnetotehnoloogia varustuskindlus, on oluline luua planeerimis- ja investeerimiskindlus, hoides projektiarendajate halduskoormuse miinimumtasemel. Seetõttu tuleks lihtsustada menetlusi, mille alusel liikmesriigid nullnetotehnoloogia tootmisprojektidele lube väljastavad, tagades samal ajal, et kõnealused projektid on ohutud, turvalised, vähese keskkonnamõjuga ning vastavad keskkonna-, sotsiaal- ja ohutusnõuetele. Liidu keskkonnamõjude õigusaktidega on sätestatud ühtsed tingimused riiklikele lubade andmise menetlustele ja sisule, et tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse. Strateegilise nullnetotehnoloogia projekti staatuse andmine ei tohiks piirata asjaomastele projektidele lubade andmise tingimusi, sh neid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2011/92/EL,⁵⁸ nõukogu direktiivis 92/43/EMÜ,⁵⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2000/60/EÜ,⁶⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2004/35/EÜ⁶¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2010/75⁶².
- (50) Samal ajal õhnestab riiklike loamenetluste ennustamatus, keerukus ja vahel liigne pikkus investeerimiskindlust, mida on vaja nullnetotehnoloogia tootmisprojektide tulemuslikuks arendamiseks. Selles lähtuvalt ning et tagada lubade andmise

⁵⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

⁵⁹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

⁶⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁶¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 56).

⁶² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (uuesti sõnastatud) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

menetluste tulemuslik rakendamine ja seda kiirendada, peaksid liikmesriigid kasutama lihtsustatud ja ennustatavaid lubade andmise menetlusi. Lisaks sellele tuleks käsitada strateegilisi nullnetotehnoloogia projekte riiklikul tasandil prioriteetsena, et tagada kiire haldusmenetlus ja kiire käsitlemine kõigis nendega seotud kohtu- ja vaidluste lahendamise menetlustes, takistamata pädevatel asutustel lihtsustada lubade väljastamist muude nullnetotehnoloogia tootmisprojektide jaoks, mis ei ole strateegilised nullnetotehnoloogia projektid, või üldisemalt.

- (51) Võttes arvesse nende rolli liidu nullnetotehnoloogia varustuskindluse tagamisel ja panust liidu avatud strateegilisse autonoomiasse ning rohe- ja digipöördesse, peaksid lubade väljastamise eest vastutavad asutused käsutama strateegilisi nullnetotehnoloogia projekte avalikku huvi pakkuvate projektidena. Lähtuvalt juhtumipõhisest hindamisest võib vastutav lube väljastav asutus järeldada, et projektist tulenev avalik huvi on olulisem looduse ja keskkonna kaitsega seotud avalikust huvist ning seega võib projekti elluviimist lubada, tingimusel et kõik direktiivis 2000/60/EÜ, direktiivis 92/43/EMÜ ja direktiivis 2009/147/EÜ⁶³ sätestatud tingimused on täidetud.
- (52) Selleks et vähendada keerukust ning suurendada tõhusust ja läbipaistvust, peaksid nullnetotehnoloogia projektide arendajad saama suhelda ühe riikliku asutusega, kes vastutab kogu loamenetluse koordineerimise ja kohaldatava tähtaja jooksul tervikotsuse tegemise eest. Seetõttu peaksid liikmesriigid nimetama ühe riikliku pädeva asutuse. Olenevalt liikmesriigi riiklikust ülesehitusest peaks olema võimalik delegeerida riigi pädeva asutuse ülesandeid samadel tingimustel teisele asutusele. Liikmesriigid peaksid tagama oma riigi pädevale asutusele või tema nimel tegutsevale mis tahes muule asutusele piisavalt töötajaid ja vahendeid, et nad saaksid oma ülesandeid tulemuslikult täita.
- (53) Selleks et tagada selgus, kas strateegilistele nullnetotehnoloogia projektidele võib lube väljastada, ja piirata võimalike kuritahtlike õigusmenetluste mõju, piiramata seejuures tulemuslikku kohtulikku kontrolli, peaksid liikmesriigid tagama, et loamenetlusega seotud mis tahes vaidlused lahendatakse piisavalt kiiresti. Selleks peaksid riigi pädevad asutused tagama, et taotlejatel ja projektiarendajatel on juurdepääs lihtsale vaidluste lahendamise menetlusele ning strateegilisi nullnetotehnoloogia projekte käsitletakse kiireloomuliselt kõigis nendega seotud kohtumenetlustes ja vaidluste lahendamise menetlustes, austades samal ajal kaitseõigusi.
- (54) Selleks et ettevõtted ja projektiarendajad, sh piiriüleste projektide arendajad saaksid siseturust otseselt kasu, ilma et neile tekiks põhjendamatu täiendav halduskoormus, on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1724⁶⁴ sätestatud üldeeskirjad siseturu toimimisega seotud menetluste veebipõhiseks elluviimiseks. Teavet, mis tuleb esitada riigi pädevatele asutustele käesoleva määrusega hõlmatud loamenetluse osana, käsitletakse määruse (EL) 2018/1724 I lisas pärast selle muutmist käesoleva määrusega, ning sellega seotud menetlused on esitatud selle II lisas, et projektiarendajad saaksid täielikult kasutada veebipõhiseid menetlusi ja andmete ühekordse küsimise põhimõtte kohast tehnilist süsteemi. Riigi pädevad asutused, kes tegutsevad käesoleva määruse alusel ühtse kontaktpunktina, kantakse määruse (EL) 2018/1724 III lisa abi- ja probleemilahendamisteenuste pakkujate loetellu.

⁶³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

⁶⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkujate loetellu ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1).

- (55) Nullnetotehnoloogia tootmisprojektid läbivad pikaajalise ja keeruka loamenetluse, mis kestab olenevalt liikmesriigist, tehnoloogiast ja väärtusahela segmendist 2–7 aastat. Võttes arvesse vajalike investeeringute suurust, eelkõige gigatehase suurusel projektide puhul, mis on vajalikud oodatava mastaabisäästu saavutamiseks, põhjustavad vajakajäämised lubade väljastamisel täiendava ja sageli kahjustava tõkke liidus nullnetotehnoloogia tootmise võimsuse suurendamiseks. Selleks et tagada projektiarendajatele ja muudele investoritele nullnetotehnoloogia tootmisprojektide aktiivsemaks arendamiseks vajalik kindlus ja selgus, peaksid liikmesriigid tagama, et selliste projektide loamenetlus ei ületa eelnevalt kindlaks määratud tähtaegu. Strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide puhul ei tohiks loamenetlus olla pikem kui 12 kuud rajatiste puhul, mille võimsus on üle 1 GW aastas, ning 9 kuud alla 1 GW aastase võimsusega rajatiste puhul. Kõigi muude nullnetotehnoloogia tootmisprojektide puhul ei tohiks loamenetlus olla pikem kui 18 kuud üle 1 GW aastase võimsusega rajatiste puhul ning 12 kuud alla 1 GW aastase võimsusega rajatiste puhul. Kui nullnetotehnoloogia projektide, nt võrkude ning süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise või süsinikdioksiidi kogumise ja utiliseerimise tehnoloogia puhul ei ole gigavattides toodangu mõõtmine asjakohane, siis tuleks kohaldada eespool nimetatud tähtaegade ülempiiri. Olemasolevate tootmisliinide laiendamise korral tuleks lühendada iga eespool nimetatud tähtaega poole võrra.
- (56) Võttes arvesse strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide olulisust liidu energiavarustuse jaoks, tuleks teatavad halduslikud piirangud osaliselt tühistada või neid tuleks projektide kiiremaks rakendamiseks lihtsustada.
- (57) Liidu õiguse alusel nõutud keskkonnamõju hindamised ja keskkonnaloa, sh vee, õhu, ökosüsteemide, elupaikade, elurikkuse ja linnustiku valdkonnas, on nullnetotehnoloogia tootmisprojektide loamenetluse olemuslik osa ning hädavajalik kaitsemeede, et tagada negatiivse keskkonnamõju vältimine või minimeerimine. Siiski tuleks keskkonnakaitse taset langetamata kasutada kõiki võimalusi nõutavate hindamiste ja lubade väljastamise lihtsustamiseks, et tagada nullnetotehnoloogia tootmisprojektide loamenetluse prognoositavus ja õigeaegsus. Sellega seoses tuleks tagada, et vajalikud hindamised koondatakse põhjendamatute kattumiste vältimiseks ning et projektiarendajad ja vastutavad asutused lepivad enne hindamist selgesõnaliselt kokku kooshindamise ulatuses, et vältida tarbetuid järelmeetmeid.
- (58) Nullnetotehnoloogia tootmisprojektide kasutuselevõttu võivad tõkestada vastuolud maakasutuses. Hästi läbimõeldud kavad, sh ruumiline planeerimine ja detailplaneering, milles võetakse arvesse nullnetotehnoloogia tootmisprojektide rakendamise potentsiaali ja mille võimalikku keskkonnamõju hinnatakse, võivad aidata tasakaalustada avalikke hüvesid ja avalikku huvi, mis vähendab vastuolude tekkimise võimalust ja kiirendab nullnetotehnoloogia tootmisprojektide kestlikku rakendamist liidus. Vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused peaksid seega kaaluma, kas kaasata asjakohaste kavade koostamisel nullnetotehnoloogia tootmisprojekte käsitlevad sätted.
- (59) Liidu kosmoseprogrammist, eelkõige Copernicuse programmist saadud kosmoseandmeid ja -teenuseid kasutatakse võimaluste piires, et saada keskkonnamõju hindamiste ja keskkonnaloade otstarbel teavet geoloogia, bioloogia, ökoloogia, sotsiaal-majandusliku arengu ja ressursside kättesaadavuse kohta; sellised andmed ja teenused ning eelkõige Copernicuse programmi inimtekkelise CO₂ heite seire ja kontrolli võimekus on kõige asjakohasemad, et hinnata tööstusprojektide mõju ning inimtekkelise CO₂ sidujate mõju üleilmsetele kasvuhuonegaaside kontsentratsioonidele ja voogudele.

- (60) Komisjon peaks esitama ühele või mitmele Euroopa standardiorganisatsioonile taotluse käesoleva määruse eesmärgi toetavate Euroopa standardite koostamiseks, nagu on sätestatud määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 lõikes 1.
- (61) Tööstusliku lõppkasutaja rakendustel vesinikuorgudel on oluline osa energiamahukate tööstusharude CO₂ heite vähendamisel. Kavas „REPowerEU“ seati eesmärk kahekordistada vesinikuorgude arvu liidus. Selle eesmärgi saavutamiseks peaksid liikmesriigid kiirendama lubade väljastamist, kaaluma regulatsiooni testkeskkondade loomist ja seadma rahastamisele juurdepääsu esmatähtsale kohale. Nullnetotööstuse vastupanuvõime tugevdamiseks peaksid liikmesriigid tagama vesinikuorgude omavahelise ühendatuse liidu piires. Tööstusrajatisi, mis toodavad ise enda tarbitava energia ja mis saavad panustada elektritootmisse, tuleks julgustada osalema tarkvõrkudes energiatootjatena, lihtsustades regulatiivseid nõudeid.
- (62) Nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnad võivad olla oluline vahend, et edendada innovatsiooni nullnetotehnoloogia ja regulatiivse õppe valdkonnas. Innovatsiooni tuleb soodustada eksperimendikeskkondade abil, kuna teaduslike tulemusi tuleb katsetada kontrollitud ja tegelikele oludele vastavas keskkonnas. Tuleks võtta kasutusele regulatsiooni testkeskkonnad, et katsetada innovatiivset nullnetotehnoloogiat kontrollitud keskkonnas piiratud aja jooksul. On kohane leida tasakaal nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondades osalejate õiguskindluse ja liidu õiguse eesmärkide saavutamise vahel. Kuna nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnad peavad alati vastama liidu ja riiklikes õigusaktides sätestatud nullnetotehnoloogia olulistele nõuetele, on kohane sätestada, et haldustrahve ega karistusi ei kohaldata osalejate suhtes, kes vastavad nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondade kõlblikkusnõuetele ning järgivad heas usus pädevate asutuste esitatud suuniseid ja kõnealuste asutustega kokku lepitud kavas sätestatud tingimusi. See on põhjendatud, kuna kasutusel olevad kaitsemeetmed tagavad põhimõtteliselt seda nullnetotehnoloogiat käsitleva liidu või liikmesriikide õiguse tulemusliku järgimise, mille järelevalvet regulatsiooni testkeskkondades tehakse. Vastavalt Euroopa uues innovatsioonikavas lubatule avaldab komisjon 2023. aastal suunised testkeskkondade kohta, et toetada liikmesriike nullnetotehnoloogia testkeskkondade ettevalmistamisel. Sellised innovatiivsed tehnoloogiad võivad kokkuvõttes olla hädavajalikud, et saavutada liidu nullnetoeesmärk ning tagada liidu energiasüsteemi varustuskindlus ja vastupanuvõime, seega käsitatakse neid strateegiliste nullnetotehnoloogiatena.
- (63) Esitatakse üldine võrdlusalus ja soovituslikud eesmärgid peamiste nullnetotehnoloogia toodete tootmiseks Euroopa Liidus, et aidata vähendada sõltuvust impordist ja haavatavust ning tagada liidu kliima- ja energiaeesmärkide saavutamine.
- (64) Euroopa nullnetotehnoloogia tööstuse laiendamine eeldab märksa rohkem oskustöölisi, milleks tuleb teha märkimisväärsed investeeringuid täiendus- ja ümberõppesse, sh kutsehariduse ja -õppe valdkonnas. See peaks aitama luua kvaliteetseid töökohti kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba tööhõive ja koolituse eesmärkidega. Energiasüsteemi ümberkujundamiseks tuleb märkimisväärselt suurendada oskustöölise arvu mitmes sektoris, sh taastuenergia ja energia salvestamise sektoris, ning see annab häid võimalusi kvaliteetsete töökohtade loomiseks. Juba ainuüksi vesinikkütuseelemendi allsektoris vajatakse 2030. aastaks hinnanguliselt 180 000 väljaõppe läbinud töötajat, tehnikut ja inseneri kooskõlas

komisjoni Euroopa energiategnoloogia strateegilise kavaga⁶⁵. Fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergia sektoris oleks juba ainult tootmise valdkonnas vaja luua kuni 66 000 töökohta. Euroopa tööturuasutuste võrgustik (EURES) pakub teavet, nõuandeid ja värbamisabi töötajatele ja tööandjatele muu hulgas siseturu piiride üleselt.

- (65) Kuna peamiste nullnetotehnoloogiate tootmise võimsuse suurendamine liidus ei ole võimalik ilma piisavalt arvuka oskusliku tööjõuta, on vaja kehtestada meetmed, mis võimaldavad kaasata tööturule rohkem inimesi, eelkõige naisi ja noori, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel, sh ennekõike oskusi tähtsustavate lähenemisviiside abil täiendusena kvalifikatsioonipõhisele värbamisele. Lisaks, kooskõlas eesmärkidega, mis on määratud kindlaks nõukogu soovitusel õiglase kliimanetraalsusele ülemineku tagamise kohta, on oluline anda eritoetust ühelt töökohalt teisele liikumiseks töötajatele oma tähtsuse kaotanud või väheneva tähtsusega sektorites. See tähendab, et tuleb investeerida oskustesse ja kvaliteetsete töökohtade loomisse, mida on vaja nullnetotehnoloogiate jaoks liidus. Tuginedes olemasolevatele algatustele (Euroopa oskuste pakt, ELi tasandi meetmed oskuste analüüsiks ja prognoosideks, näiteks Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop) ja Euroopa Tööjõuamet ning oskustealase valdkondliku koostöö kavad) ja võttes neid täiel määral arvesse, on eesmärk rakendada kõik osalised, s.o liikmesriikide ametiasutused, sh piirkondlikul ja kohalikul tasandil, hariduse ja koolituse pakkujad, sotsiaalpartnerid ja tööstus, eelkõige VKEd, et teha kindlaks vajalikud oskused, arendada haridus- ja koolitusprogramme ning võtta need kiiresti, operatiivselt ja ulatuslikult kasutusele. Strateegilistel nullnetotehnoloogia projektidel on selles valdkonnas määrav osa. Liikmesriigid ja komisjon võivad tagada rahalise toetuse, sh kasutades liidu eelarve võimalusi selliste vahendite kaudu nagu Euroopa Sotsiaalfond+, Õiglase Ülemineku Fond, Euroopa Regionaalarengu Fond, taaste- ja vastupidavusrahastu, moderniseerimisfond, kava „REPowerEU“ ja ühtse turu programm.
- (66) Tuginedes varasematele kogemustele, näiteks Euroopa oskuste pakt ja Euroopa akuliit, peaksid Euroopa nullnetotööstuse akadeemiad töötama välja ja võtma kasutusele haridus- ja koolitusmaterjalid, et tagada ümber- ja täiendõppe töötajatele, keda on vaja nullnetotehnoloogia väärtusahelate jaoks, nt fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergia ja päikese soojusenergia tehnoloogiad, taastuvallikatest vesiniku tootmise tehnoloogiad ja toorained. Akadeemiate puhul seatakse eesmärgiks koolitada ja õpetada igas keskus 100 000 õppijat kolme aasta jooksul alates nende loomisest, et tagada nullnetotehnoloogia jaoks vajalike oskuste kättesaadavus, sh väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes. Need materjalid tuleks koostada ja kasutusele võtta koostöös liikmesriikide haridus- ja koolitusteenuse osutajate, liikmesriikide asjaomaste asutuste ja sotsiaalpartneritega. Hariduse ja koolituse pakkujad, tööstus ja muud osalised, kes osalevad liikmesriikides oskuste tõstmises ja ümberõppes, nagu riiklikud tööturuasutused, peaksid edastama akadeemiate toodetud sisu. Selleks et tagada oskuste läbipaistvus ja ülekantavus ning töötajate liikuvus, peaksid Euroopa nullnetotööstuse akadeemiad töötama välja ja võtma kasutusele kvalifikatsioonitunnistused, sh mikrokvalifikatsioonitunnistused õpitulemuste kohta. Need tuleks väljastada Euroopa õppe kvalifikatsioonitunnistustena ja need võidakse kaasata Europassi ning vajaduse korral riiklikesse kvalifikatsiooniraamistikesse.

⁶⁵ Euroopa Komisjon, teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat, Teadusuuringute Ühiskeskus, Strateegilise energiategnoloogia kava, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/04888>.

Liikmesriike kutsutakse üles toetama akadeemiate kaudu pakutavat pidevat ümber- ja täiendõpet ning asjaomaseid haridus- ja koolitusteenuse pakkujaid nende territooriumil riiklike programmide ja liidu rahastamise abil, sh Euroopa Sotsiaalfondi+, taaste- ja vastupidavusrahastu ja Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest, õiglase ülemineku mehhanismist, moderniseerimisfondist ja tehnilise toe instrumendist. Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm peaks aitama suunata akadeemiate tööd ja tagama järelevalve.

- (67) Kui liidu õiguses puuduvad konkreetsed sätted, millega kehtestatakse koolituse miinimumnõuded reguleeritud kutsealale juurdepääsu saamiseks või sellel töötamiseks, siis on liikmesriigi pädevuses otsustada, kas ja kuidas kutseala reguleerida; reguleeritud kutsealadele juurdepääsu reguleerivad riiklikud normid ei tohi aga kujutada endast põhjendamatu või ebaproportsionaalselt suurt takistust nende põhiõiguste kasutamisele. Pädevust reguleerida juurdepääsu kutsealale tuleb kasutada mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtete piires kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. juuni 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/958, milles käsitletakse uute kutsealade reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli. Liikmesriigid peaksid võtma oma hinnangus arvesse mis tahes kahjulikku mõju, mida kutsealade reguleerimine võib avaldada oskuste kättesaadavusele nullnetotööstuses, ning proovima kõnealuseid valdkondi võimalikult vähe reguleerida.
- (68) Kui Euroopa nullnetotööstuse akadeemiate koostatud õppeprogrammide läbimise tulemusena saadakse kvalifikatsioonitunnistused, millest oleks abi isikutele, kes soovivad reguleeritud kutsealal tööle asuda, siis peaksid liikmesriigid käsutama neid kvalifikatsioonitunnistusi piisava tõendina neis käsitletud teadmiste, oskuste ja pädevuste kohta, et edendada liikuvust strateegilise nullnetotööstuse kutsealadel.
- (69) Liidu tasandil tuleks luua Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm, milles osalevad liikmesriigid ja mille eesistuja on komisjon. Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm võib nõustada ja abistada komisjoni ning liikmesriike konkreetsetes küsimustes ja tegutseda konsultatiivorganina, milles komisjon ja liikmesriigid kooskõlastavad oma tegevust ja edendavad teabevahetust käesoleva määrusega seotud küsimuste kohta. Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm peaks samuti täitma ülesandeid, mida on kirjeldatud käesoleva määruse eri artiklites, nagu lubade väljastamine, sh ühtsed kontaktpunktid, strateegilised nullnetotehnoloogia projektid, rahastamise kooskõlastamine, turulepääs, oskustele juurdepääs ning innovatiivse nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnad. Kui see on vajalik, siis võib platvorm luua alalisi või ajutisi allrühmi ja kutsuda kolmandaid isikuid, näiteks eksperte või nullnetotööstuse esindajaid selles osalema.
- (70) Komisjon teatas roheleppe tööstuskava osana kavatsusest luua nullnetotööstuse partnerlused, mis hõlmavad nullnetotehnoloogiaid, võtta sellised tehnoloogiad kõikjal maailmas kasutusele ning toetada ELi tööstusliku suutlikkuse rolli tee sillutamisel ülemaailmseks üleminekuks puhtale energiale. Komisjon ja liikmesriigid võivad koordineerida platvormi piires partnerlusi, arutades olemasolevaid asjakohaseid partnerlusi ja protsesse, nt rohelisi partnerlusi, energiadialooge ja muid olemasolevate kahepoolsete lepingupõhiste kokkulepete vorme, ning samuti võimalikke koostööd kahepoolsete lepingutega, mille asjaomased liikmesriigid on kolmandate riikidega sõlminud.
- (71) Liidu eesmärk peaks olema mitmekesistada rahvusvahelist kaubandust ja investeringuid nullnetotehnoloogiasse ning edendada rangeid sotsiaal- ja

keskkonnastandardeid tihedas koostöös ja partnerluses sarnaste põhimõtetega riikidega. Samal moel tuleks võtta ambitsioonikamaid meetmeid teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, et töötada välja ja võtta kasutusele nullnetotehnoloogiad tihedas ja avatud, kuid ennast kehtestavas koostöös partnerriikidega.

- (72) Kui komisjonile antakse käesoleva määruse alusel volitus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas aluslepingu artikliga 290, on eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et sellised konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (73) Kui käesolevas määruses ette nähtud meetmete puhul on tegemist riigiabiga, siis ei piira kõnealuseid meetmeid käsitlevad sätted aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist.
- (74) Kuna liikmesriigid ei suuda käesoleva määruse eesmärki piisavalt saavutada ning tegevuse ulatuse või toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas aluslepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Selles artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Reguleerimise, kohaldamisala ja mõisted

Artikkel 1

Reguleerimise

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse meetmete raamistik nullnetotehnoloogiate innovatsiooniks ja tootmise võimsuse suurendamiseks liidus, et toetada liidu 2030. aasta eesmärki vähendada heite netokogust 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 55 % ning liidu 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärki, mis on sätestatud määruses (EL) 2021/1119, ning tagada liidule juurdepääs turvalisele ja kestlikule nullnetotehnoloogiate pakkumisele, mis on vajalik, et kaitsta liidu energiasüsteemi vastupanuvõimet ja aidata luua kvaliteetseid töökohti.
2. Lõikes 1 osutatud üldeesmärgi saavutamiseks sisaldab käesolev määrus meetmeid, millega tagatakse järgmine:
 - a) 2030. aastaks jõuab lisas loetletud strateegiliste nullnetotehnoloogiate tootmise võimsus liidus vähemalt võrdlusaluseni 40 % liidu iga-aastasest kasutusvajadusest vastavate tehnoloogiate puhul, mis on vajalik liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks, või selle näitaja lähedale;
 - b) ühtsele turule lastud nullnetotehnoloogiate vaba liikumine.
3. Kui komisjon järeldab artiklis 35 osutatud aruande alusel, et liit tõenäoliselt ei saavuta lõikes 1 sätestatud eesmärgi, siis hindab ta, kas on otstarbekas ja

proportsionaalne teha ettepanek meetmete kohta või kasutada oma volitusi liidu tasandil, et tagada kõnealuste eesmärkide saavutamine.

Artikkel 2 **Kohaldamisala**

Käesolevat määrust kohaldatakse nullnetotehnoloogiate suhtes, v.a käesoleva määruse artiklid 26 ja 27, mida kohaldatakse innovatiivsete nullnetotehnoloogiate suhtes. Toorained, töödeldud materjalid või komponendid, mis kuuluvad määruse (EL) .../... [lisada joonealune märkus kriitilise tähtsusega toorainete määruse avaldamise viidetega] alla, arvatakse käesoleva määruse kohaldamisalast välja.

Artikkel 3 **Mõisted**

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „nullnetotehnoloogiad“ – taastuvenergia tehnoloogiad;⁶⁶ elektrienergia ja soojuse salvestamise tehnoloogiad; soojuspumbad; võrgutehnoloogiad; muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütuste tehnoloogiad; säästvate alternatiivkütuste tehnoloogiad;⁶⁷ elektrolüüsiseadmed ja kütuseelemendid; tippasemel tehnoloogia energia tootmiseks tuumaprotsessidest, kus kütusetsükli jäätmeid tekib minimaalselt; väikesed moodulreaktorid ja nendega seotud oma klassi parimad kütused; süsinikdioksiidi kogumise, utiliseerimise ja säilitamise tehnoloogiad ning energiasüsteemiga seotud energiatõhususe tehnoloogia. See mõiste osutab lõpptoodetele, konkreetsetele komponentidele ja konkreetsetele masinatele, mida kasutatakse peamiselt nende toodete tootmiseks. Need peavad olema jõudnud vähemalt tehnoloogilise valmiduse tasemeni 8;
- (b) „komponent“ – nullnetotehnoloogia väike osa, mida äriühing toodab töödeldud materjalidest ja millega kõnealune äriühing kaupleb;
- (c) „innovatiivne nullnetotehnoloogia“ – tehnoloogia, mis vastab nullnetotehnoloogia määratlusele, kuid mis ei ole jõudnud tehnoloogilise valmiduse tasemeni vähemalt 8 ja mis hõlmab tegelikku innovatsiooni, mis ei ole praegu turul saadaval ja on piisavalt kõrgel tasemel, et seda katsetada kontrollitud keskkonnas;
- (d) „nullnetotehnoloogia tootmisprojekt“ – nullnetotehnoloogiat tootev kavandatud tööstusrajatis või seda tootva olemasoleva rajatise laiendamine või kasutusotstarbe muutmine;
- (e) „strateegiline nullnetotehnoloogia projekt“ – nullnetotehnoloogia tootmisprojekt, mis asub liidus ja vastab artiklis 10 sätestatud kriteeriumidele;

⁶⁶ „taastuvenergia“ – taastuvenergia, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivis (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta;

⁶⁷ „säästvad alternatiivkütused“ – kütused, mis on hõlmatud ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, milles käsitletakse võrdsete võimaluste tagamist säästva lennutranspordi jaoks (COM(2021) 561 final), ning ettepanekus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, milles käsitletakse taastuvkütuste ja vähese CO₂ heitega kütuste kasutamist meretranspordis (COM(2021) 562 final);

- (f) „loamenetlus“ – menetlus, mis hõlmab kõiki asjakohaseid halduslube, et kavandada, ehitada, laiendada ja käitada nullnetotehnoloogia tootmisprojekte, sh ehitamise, kemikaalide kasutamise ja võrguühenduse load, keskkonnamõju hindamised ja keskkonnalood, kui neid nõutakse, ning mis hõlmab kõiki halduslikke taotlusi ja menetlusi alates taotluse kehtivuse kinnitamisest kuni selleni, kui vastutav riigi pädev asutus teatab menetluse tulemuse kohta tehtud tervikotsusest;
- (g) „tervikotsus“ – liikmesriigi ametiasutuste, v.a kohtud, tehtud otsus või otsuste kogum, millega määratakse kindlaks, kas projektiarendajal on luba rakendada nullnetotehnoloogia tootmisprojekti, ilma et see piiraks halduskaebuse menetluse raames tehtud otsuste kohaldamist;
- (h) „projektiarendaja“ – mis tahes ettevõtja või ettevõtjate konsortsium, kes arendab nullnetotehnoloogia tootmisprojekti või strateegilist nullnetotehnoloogia projekti;
- (i) „nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkond“ – kava, mis võimaldab ettevõtjatel katsetada innovatiivset nullnetotehnoloogiat kontrollitud ja tegelikele oludele vastavas keskkonnas konkreetse plaani alusel, mille on koostanud ja mille järelevalvet teeb pädev asutus;
- (j) „tehnoloogilise valmiduse tase“ – meetod tehnoloogia valmiduse hindamiseks kooskõlas Rahvusvahelise Energiaagentuuri kasutatud liigitusega;
- (k) „asjaomane asutus“ – asutus, mis on liikmesriigi õiguse kohaselt pädev väljastama lube ja kinnitusi, mis on seotud kinnisvara, sealhulgas energiataristu planeerimise, projekteerimise ja ehitamisega;
- (l) „riigihanke menetlus“ – järgmised menetlused:
- i) direktiiviga 2014/24/EL hõlmatud mis tahes liiki hankemenetlus riigihankelepingu sõlmimiseks või direktiiviga 2014/25/EL hõlmatud mis tahes liiki hankemenetlus asjade, ehitustööde ja teenuste hankelepingu sõlmimiseks;
 - ii) direktiiviga 2014/23/EL hõlmatud ehitustööde või teenuste kontsessiooni andmise menetlus;
- (m) „avaliku sektori hankija“ – riigihanke menetluse kontekstis tähendab see avaliku sektori hankijat, nagu on määratletud direktiivi 2014/23/EL artiklis 6, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 1 ning direktiivi 2014/25/EL artiklis 3;
- (n) „võrgustiku sektori hankija“ – riigihanke menetluste kontekstis tähendab see võrgustiku sektori hankijat, nagu on määratletud direktiivi 2014/23/EL artiklis 7 ja direktiivi 2014/25/EL artiklis 4;
- (o) „leping“ – riigihanke menetluste kontekstis tähendab see direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 5 määratletud riigihankelepingut, direktiivi 2014/25/EL artikli 2 punktis 1 asjade, ehitustööde ja teenuste hankelepingute all määratletud hankelepinguid ning direktiivi 2014/23/EL artikli 5 punktis 1 määratletud kontsessioone;
- (p) „enampakkumine“ – võistupakkumismenetluse mehhanism, mis ei ole hõlmatud direktiivi 2014/23/EL artikli 5 punktis 1 esitatud kontsessiooni määratlusega;

- (q) „CO₂ sisestusvõimekus“ – CO₂ kogus, mida on aastas võimalik sisestada kasutusel olevasse maapõues säilitamise kohta, mis on saanud loa direktiivi 2009/31/EÜ alusel, et vähendada heidet või suurendada süsinikdioksiidi sidumist, eelkõige suurtest tööstusrajatistest, ning mida mõeldakse tonnides aastas;
- (r) „energiasüsteemi lõimimine“ – lahendused, mille abil energiasüsteem kui tervik kavandatakse ja seda käitatakse, ühendades tugevamalt eri energiakandjad, taristud ja tarbimissektorid, et osutada ühiskonnale fossiilkütustevabu, usaldusväärseid ja ressursitõhusaid energiateenuseid võimalikult väikeste kuludega;
- (s) „tootmisvõimsus“ – tootmisprojekti toodetud nullnetotehnoloogiate tootmise koguvõimsus. Kui tootmisprojekti käigus ei toodeta lõpptooteid, vaid konkreetseid komponente või masinaid, mida kasutatakse peamiselt vastavate toodete tootmisel, siis osutab tootmisvõimsus kõnealuseid toodetavaid komponente või konkreetseid masinaid kasutava lõpptoote tootmise võimsusele.

II peatükk.

Nullnetotehnoloogia tootmist soodustavad tingimused

I JAGU.

HALDUSMENETLUSTE JA LOAMENETLUSTE LIHTSUSTAMINE

Artikkel 4

Ühtne kontaktpunkt

1. Liikmesriigid nimetavad tähtpäevaks [---] [kolm kuud päevast käesoleva määruse jõustumist] riigi ühe pädeva asutuse, kes vastutab nullnetotehnoloogia tootmisprojektide, sh strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide loamenetluse eest ning annab nõu halduskoormuse vähendamiseks kooskõlas artikliga 5.
2. Lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus on projektiarendaja jaoks ainus kontaktpunkt loamenetluse ajal, mille tulemusena tehakse kõnealuse projekti kohta tervikotsus, ning ta koordineerib kõigi asjakohaste dokumentide ja kogu teabe esitamist.
3. Lõikes 1 osutatud riigi pädeva asutuse vastutusvaldkonnad või sellega seotud ülesanded võidakse delegeerida konkreetse projekti puhul teisele asutusele või neid võib täita teine asutus järgmistel tingimustel:
 - a) riigi pädev asutus annab projektiarendajale sellisest delegeerimisest teada;
 - b) iga projekti eest vastutab üks asutus;
 - c) üks asutus koordineerib kõigi asjakohaste dokumentide ja kogu teabe esitamist.
4. Projektiarendajatel lubatakse esitada kõiki loamenetluse jaoks asjakohaseid dokumente elektrooniliselt.
5. Riigi pädev asutus võtab arvesse kõiki enne käesoleva artikli kohase loamenetluse alustamist projekti jaoks tehtud kehtivaid uuringuid ning väljastatud lube või antud kinnitusi ning ta ei nõua topeltuuringuid, -lube ja -kinnitusi, kui liidu õiguse alusel ei nõuta teisiti.

6. Riigi pädev asutus tagab, et taotlejatel on lihtne juurdepääs vaidluste lahendamist käsitlevale teabele ja lihtsatele menetlustele vaidluste lahendamiseks, mis on seotud loamenetlusega ning ehitus- või laiendusprojektideks vajalike lubade väljastamisega, sh vajaduse korral alternatiivsed vaidluste lahendamise mehhanismid, ning teave nende kohta.
7. Liikmesriigid peavad tagama, et riigi pädeval asutusel, kes vastutab kogu loamenetluse eest, sh kõigi menetlusetappide eest, on piisavalt kvalifitseeritud töötajaid ning piisavad rahalised, tehnilised ja tehnoloogilised vahendid, sh täiend- ja ümberõppeks, et täita tulemuslikult oma ülesandeid käesoleva määruse alusel.
8. Artiklites 28 ja 29 osutatud platvormil käsitletakse korrapäraselt käeoleva jao ning artiklite 12 ja 13 rakendamist ning jagatakse parimaid tavasid riigi pädevate asutuste tegevuse korraldamiseks ja loamenetluste kiirendamiseks.

Artikkel 5

Teabe kättesaadavus veebis

Liikmesriigid esitavad nullnetotehnoloogia tootmisprojektidega, sh strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidega seotud haldusprotsesside kohta veebis kesksel ja kergesti kättesaadaval viisil järgmise teabe:

- (a) loamenetlus;
- (b) rahastamis- ja investeerimisteenused;
- (c) rahastamisvõimalused liidu või liikmesriigi tasandil;
- (d) ettevõtluse tugiteenused, muu hulgas äriühingu tulumaksu deklareerimine, kohalikud maksuseadused, tööõigus.

Artikkel 6

Loamenetluse kestus

1. Nullnetotehnoloogia tootmisprojektide loamenetlus ei tohi olla pikem järgmistest tähtaegadest:
 - (a) 12 kuud nullnetotehnoloogia tootmisprojektide rajamisel, mille aastane tootmisvõimsus on alla 1 GW;
 - (b) 18 kuud nullnetotehnoloogia tootmisprojektide rajamisel, mille aastane tootmisvõimsus on üle 1 GW.
2. Nullnetotehnoloogia tootmisprojektide puhul, mille aastast tootmisvõimsust ei möödeta gigavattides, ei tohi loamenetlus kesta kauem kui 18 kuud.
3. Olemasolevate tootmisrajatiste tootmisvõimsuse laiendamise puhul lühendatakse lõigetes 1 ja 2 märgitud tähtaega poole võrra.
4. Erandjuhtudel, kui kavandatud projekti olemus, keerukus, asukoht või suurus seda nõuab, võivad pädevad asutused pikendada lõigetes 1 ja 2 osutatud tähtaegu juhtumipõhiselt kuni ühe kuu võrra enne nende aegumist.

Kui pädevad asutused on seisukohal, et kavandatud projekt tekitab erakordse riski töötajate või kogu elanikkonna tervisele ja ohutusele, ning kui on vaja lisaega, et teha kindlaks, kas vajalikud kaitsemeetmed on kasutusel, siis võivad nad juhtumipõhiselt pikendada kõnealuseid tähtaegu enne nende aegumist veel kuu kuu võrra.

5. Mõlemal juhul teavitab pädev asutus projektiarendajat kirjalikult pikendamise põhjusest ja kuupäevast, mil tervikotsus eeldatavasti tehakse.
6. Hiljemalt kuu aega pärast loataotluse laekumist kinnitab pädev asutus taotluse või kui projektiarendaja ei ole saatnud kogu teavet, mis on taotluse menetlemiseks vajalik, siis nõuab, et projektiarendaja esitaks täieliku taotluse 14 päeva jooksul alates sellise nõudmise esitamisest. Kuupäeva, millal artikli 4 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus kinnitab taotluse, käsitatakse loamenetluse alguskuupäevana.
7. Hiljemalt kuu aega pärast taotluse kehtivuse kinnitamise kuupäeva koostab riigi pädev asutus tihedas koostöös projektiarendaja ja muude asjaomaste asutustega loamenetluse üksikasjaliku ajakava. Artikli 4 lõikes 1 osutatud riigi pädev asutus avaldab selle ajakava veebisaidil, millele on vaba juurdepääs.
8. Käesolevas artiklis sätestatud tähtajad ei mõjuta liidu ega rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi, vaiete menetlemist ega kohtulikku õiguskaitset.
9. Selles artiklis sätestatud tähtajad ei takista liikmesriike ühegi loamenetluse puhul lühemaid tähtaegu kehtestamast.

Artikkel 7

Keskkonnamõju hindamised ja keskkonnaload

1. Kui direktiivi 2011/92/EL artiklite 5–9 alusel tuleb teha keskkonnamõju hindamine, siis küsib asjaomane projektiarendaja artiklis 4 osutatud pädeva asutuse arvamust selle teabe ulatuse ja üksikasjalikkuse kohta, mis tuleb lisada kõnealuse direktiivi artikli 5 lõike 1 kohasesse keskkonnamõju hindamise aruandesse. Riigi pädev asutus tagab, et esimeses lõigus osutatud arvamus esitatakse võimalikult kiiresti ja hiljemalt 30 päeva jooksul alates projektiarendaja taotluse esitamise kuupäevast.
2. Kui kohustus keskkonnamõju hinnata tuleneb samaaegselt direktiivist 2011/92/EL, direktiivist 92/43/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2009/147/EÜ, direktiivist 2000/60/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2001/42/EÜ,⁶⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2008/98/EÜ,⁶⁹ direktiivist 2010/75/EL või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2012/18/EL,⁷⁰ siis tagab riigi pädev asutus koordineeritud või ühise menetluse, millega täidetakse kõnealuse liidu õigusakti nõuded.

Esimeses lõigus osutatud koordineeritud menetluse alusel koordineerib riigi pädev asutus konkreetse projekti erinevaid individuaalseid keskkonnamõju hindamisi, mida nõutakse kohaldatavate liidu õigusaktidega.

Esimeses lõigus osutatud ühise menetluse alusel tagab riigi pädev asutus konkreetse projekti ühtse keskkonnamõju hindamise, mida nõutakse kohaldatavate liidu õigusaktidega.

⁶⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30).

⁶⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

⁷⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 1).

3. Riigi pädev asutus tagab, et asjaomased asutused esitavad keskkonnamõju hindamise kohta direktiivi 2011/92/EL (keskkonnamõju hindamise kohta) artikli 1 lõike 2 punkti g alapunktis iv osutatud põhjendatud järelduse kolme kuu jooksul pärast kõnealuse direktiivi artiklite 5, 6 ja 7 kohaselt kogu vajaliku teabe kogumist ning selle direktiivi artiklites 6 ja 7 osutatud konsulteerimiste lõpetamist.
4. Üldsusega konsulteerimine seoses direktiivi 2011/92/EL artikli 5 lõikes 1 osutatud keskkonnaaruandega ei tohi kesta kauem kui 45 päeva. Artikli 6 lõike 4 teise lõigu kohaldamisalasse kuuluvate juhtumite puhul pikendatakse seda ajavahemikku 90 päevani.

Artikkel 8 **Planeerimine**

1. Kui riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused koostavad kavasid (detailplaneeringud, ruumiline planeerimine, maakasutuse planeerimine), siis lisavad nad vajaduse korral nendesse kavadesse sätteid nullnetotehnoloogia tootmisprojektide, sh strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide arendamiseks. Prioriteetseks tuleb pidada tehis- ja ehitatud pindu, tööstusobjekte, mahajäetud tööstusalasid ning vajaduse korral hoonestamata alasid, mida ei saa kasutada põllumajanduses ja metsanduses.
2. Kui kavad sisaldavad sätteid nullnetotehnoloogia tootmisprojektide, sh strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide arendamiseks ja neid tuleb hinnata kooskõlas direktiiviga 2001/42/EÜ ja direktiivi 92/43/EMÜ artikliga 6, siis need hindamised ühendatakse. Kui see on asjakohane, siis kõnealuses ühendatud hindamises võetakse arvesse ka mõju, mis võib tekkida veekogudele, ning kontrollitakse, kas kava võib takistada veekogul saavutamast head seisundit või head potentsiaali või põhjustab seisundi või potentsiaali halvenemise, millele on osutatud direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4, või võib piirata veekogul hea seisundi või hea potentsiaali saavutamist. Kui asjaomastelt liikmesriikidelt nõutakse, et nad hindaksid praeguse ja tulevase tegevuse mõju merekeskkonnale, sh maa- ja merealade koostoimele, nagu on osutatud direktiivi 2014/89/EL artiklis 4, siis on kõnealune mõju samuti hõlmatud ühendatud hindamisega.

Artikkel 9

ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni konventsioonide kohaldatavus

1. Käesoleva määruse sätteid ei piira kohustusi, mis tulenevad 25. juunil 1998. aastal Aarhusis allkirjastatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni artiklitest 6 ja 7 ning 25. veebruaril 1991 Espoos allkirjastatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioonist.
2. Kõik käesoleva jao ning artiklite 12 ja 13 alusel vastu võetud otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks.

II JAGU

STRATEEGILISED NULLNETOTEHNOLOOGIA PROJEKTID

Artikkel 10 **Valikukriteeriumid**

1. Liikmesriigid tunnustavad strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena nullnetotehnoloogia tootmisprojekte, mille puhul on tegemist lisas loetletud tehnoloogiaga ja mis asuvad liidus ning aitavad saavutada käesoleva määruse artiklis 1 sätestatud eesmärgid ning vastavad vähemalt ühele järgmistest kriteeriumidest:
 - a) nullnetotehnoloogia tootmisprojekt toetab liidu energiasüsteemi tehnoloogilist ja tööstuslikku vastupanuvõimet, suurendades nullnetotehnoloogia väärtusahela nende komponentide või osade tootmisvõimsust, mille puhul liit sõltub suurel määral impordist, mis pärineb ühest kolmandast riigist;
 - b) nullnetotehnoloogia tootmisprojekt avaldab positiivset mõju liidu nullnetotööstuse tarneahelale või selle järgmise etapi sektoritele, seda lisaks asjaomasele projektiarendajale ja asjaomastele liikmesriikidele, panustades konkurentsivõimesse ja kvaliteetsete töökohtade loomisse liidu nullnetotööstuse tarneahelas vähemalt kolme järgmise kriteeriumi alusel:
 - i) see suurendab märkimisväärselt liidu nullnetotehnoloogiate tootmise võimsust;
 - ii) selle tulemusena toodetakse kestlikumat ja paremini toimivat tehnoloogiat;
 - iii) sellega võetakse meetmeid, et meelitada ligi nullnetotehnoloogia jaoks vajalikke töötajaid ja tagada nende täiend- või ümberõpe, sh töökohapõhise õppe teel ning tihedas koostöös sotsiaalpartneritega;
 - iv) sellega võetakse kasutusele terviklikud vähese CO₂ heitega ja ringmajandusel põhinevad tootmistavad, sh jääksuojuse taaskasutamine.
2. Liikmesriigid tunnustavad strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena CO₂ säilitamise projekte, mis vastavad kõigile järgmistele kriteeriumidele:
 - a) CO₂ säilitamiskoht asub liidu territooriumil, selle majandusvööndites või selle mandrilavadel Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) tähenduses;
 - b) CO₂ säilitamise projekt aitab saavutada artiklis 18 sätestatud eesmärki;
 - c) CO₂ säilitamise projekti puhul on esitatud CO₂ ohutu ja püsiva maapõues säilitamise loa taotlus kooskõlas direktiiviga 2009/31/EÜ.
3. Liikmesriigid tunnustavad nullnetotehnoloogia tootmisprojekte, mis on seotud lisas loetletud tehnoloogiaga ning asuvad vähem arenenud ja üleminekupiirkondades ning Õiglase Ülemineku Fondi territooriumidel ning millel on õigus saada rahastust ühtekuuluvuspoliitika normide alusel, artikli 11 lõike 3 kohaselt strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena projektiarendaja soovil, ilma et projektiarendaja peaks esitama ametlikku taotlust artikli 11 lõike 2 alusel.

4. Nullnetotehnoloogia tootmisprojekte, mis asuvad liidus, aitavad saavutada artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärgi ja mida kas toetatakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi innovatsioonifondist või mille puhul on tegemist üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektidega, projekti „European Hydrogen Valleys“ projektidega või Euroopa vesinikupanga projektidega ning mille vahenditega toetatakse investeeringuid lisas loetletud tehnoloogiate tootmise võimsustesse, tunnustavad liikmesriigid projektiarendaja soovil artikli 11 lõike 3 kohaselt strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena, ilma et projektiarendaja peaks esitama ametlikku taotlust kooskõlas artikli 11 lõikega 2.

Artikkel 11

Taotluse esitamine ja tunnustamine

1. Nullnetotehnoloogia projektide strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena tunnustamise taotlused peavad esitama asjaomase liikmesriigi projektiarendajad.
2. Lõikes 1 osutatud taotlus peab sisaldama kogu järgmist teavet:
 - a) asjakohased tõendid artikli 10 lõikes 1 või 2 sätestatud kriteeriumide täitmise kohta;
 - b) äriplaan, milles hinnatakse projekti rahalist elujõulisust kooskõlas töökohtade loomise eesmärgiga.
3. Liikmesriigid peavad hindama lõikes 1 osutatud taotlust õiglase ja läbipaistva menetluse teel ühe kuu jooksul. Kui liikmesriigid selle aja jooksul otsust ei tee, siis loetakse projekt heakskiidetuks.
4. Komisjon võib esitada heakskiidetud projektide kohta oma arvamuse. Kui liikmesriik lükkab taotluse tagasi, siis on taotluse esitajal õigus esitada taotlus komisjonile, kes hindab taotlust 20 tööpäeva jooksul.
5. Kui komisjon kinnitab pärast lõike 4 kohast hindamist, et liikmesriik on teinud taotluse tagasilükkamisel õige otsuse, siis teavitab komisjon taotluse esitajat kirjalikult oma järeldusest. Kui komisjon annab taotlusele liikmesriigist erineva hinnangu, siis arutatakse kõnealust projekti Euroopa nullnetotehnoloogia platvormil.
6. Kui komisjon või liikmesriik leiab, et strateegilises nullnetotehnoloogia projektis on tehtud märkimisväärseid muudatusi või see ei vasta enam artikli 10 lõikes 1 või 3 sätestatud kriteeriumidele või kui projekti tunnustati valeteavet sisaldava taotluse alusel, siis teavitab ta sellest asjaomast projektiarendajat. Pärast projektiarendaja ärakuulamist võib liikmesriik tunnistada kehtetuks otsuse, millega anti projektile strateegilise nullnetotehnoloogia projekti staatus.
7. Projektid, mida enam strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidena ei tunnustata, kaotavad kõik õigused, mis neil käesoleva määruse alusel kõnealuse staatusega seoses on.
8. Komisjon loob strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide registri, mis on kõigile avatud, ja hoiab seda käigus.

Artikkel 12

Strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide eelisstaatus

1. Projektiarendajad ja kõik ametiasutused, kellel on riikliku õiguse alusel pädevus väljastada mitmesuguseid lube ja kinnitusi, mis on seotud kinnisvara, sealhulgas

energiataristu planeerimise, projekteerimise ja ehitamisega, tagavad, et strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide puhul menetletakse neid küsimusi kõige kiiremal võimalikul viisil kooskõlas liidu ja riikliku õigusega.

2. Piiramata liidu õiguses sätestatud kohustusi omistavad liikmesriigid strateegilistele nullnetotehnoloogia projektidele kõige suurema võimaliku riikliku tähtsuse, kui riiklikus õiguses on selline seisund olemas, ning neid koheldakse sellest lähtuvalt loamenetlustes, sh kui need on seotud keskkonnamõju hindamise ja ruumilise planeerimisega, kui see on riiklikus õiguses ette nähtud.
3. Strateegilisi nullnetotehnoloogia projekte käsitatakse projektidena, mis toetavad liidu strateegiliste nullnetotehnoloogiatega varustuskindlust, ning seega on need avalikes huvides. Direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikes 4 ja artikli 16 lõike 1 punktis 1, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõikes 7 ning direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 punktis a käsitletud keskkonnamõju puhul käsitatakse strateegilisi nullnetotehnoloogia projekte liidus avalikku huvi pakkuvate projektidena ja neid võib käsitada ülekaaluka avaliku huviga seotud projektidena, kui on täidetud kõik nimetatud direktiivides sätestatud tingimused.
4. Kõiki strateegiliste nullnetotehnoloogia projektidega seotud vaidluste lahendamise menetlusi, kohtuvaidlusi, apellatsioone ja õiguskaitsevahendeid mis tahes riiklikes kohtutes, vahekohtutes, vaekogudes, sh lepitusi ja vahekohtumenetlusi, kui need on sätestatud riiklikus õiguses, käsitatakse kiireloomulistena, kui riiklikus õiguses on sellised kiireloomulised menetlused ette nähtud, ja selleks sätestatud ulatuses ning tingimusel, et austatakse tavapäraselt kohaldatavaid üksikisikute või kogukondade kaitseõigusi. Strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide arendajad osalevad vajaduse korral sellises kiireloomulises menetluses.

Artikkel 13

Strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide loamenetluse kestus

1. Strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide loamenetlus ei tohi olla pikem järgmistest tähtaegadest:
 - a) 9 kuud strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide rajamisel, mille aastane tootmisvõimsus on alla 1 gigavati;
 - b) 12 kuud strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide rajamisel, mille aastane tootmisvõimsus on üle 1 gigavati;
 - c) 18 kuud direktiivi 2009/31/EÜ kohaselt kõigi säilitamiskoha käitamiseks vajalike lubade puhul.
2. Strateegilise nullnetotehnoloogia puhul, mille aastast tootmisvõimsust ei möödetata gigavattides, ei tohi loamenetlus kesta kauem kui 12 kuud.
3. Olemasolevate tootmisrajatiste tootmisvõimsuse laiendamise puhul lühendatakse lõigetes 1 ja 2 märgitud tähtaega poole võrra.
4. Riigi pädevad asutused tagavad, et kui asjaomane haldusasutus ei vasta käesolevas artiklis osutatud kohaldatavate tähtaegade jooksul, siis käsitatakse konkreetseid vaheetappe heakskiidetuna, v.a juhul, kui konkreetse projekti puhul tuleb teha keskkonnamõju hindamine kooskõlas nõukogu direktiiviga 92/43/EMÜ või direktiiviga 2000/60/EÜ, direktiiviga 2008/98/EÜ, direktiiviga 2009/147/EÜ, direktiiviga 2010/75/EL, direktiiviga 2011/92/EL või direktiiviga 2012/18/EL või on vaja teha kindlaks, kas selline keskkonnamõju hindamine on vajalik, ning

asjakohaseid hindamisi ei ole veel tehtud või kui riiklikus õigussüsteemis ei ole olemas haldusliku vaikimisi heakskiidu põhimõtet. Seda sätet ei kohaldata menetluse tulemuse kohta lõplike otsuste tegemise suhtes, mis peavad olema selgesõnalised. Kõik otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 14

Rakendamise kiirendamine

1. Komisjon ja liikmesriigid võtavad meetmeid, et kiirendada strateegilistesse nullnetotehnoloogia projektidesse tehtavaid investeeringuid ja suurendada nende mahtu. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võib selline tegevus hõlmata toetuse andmist ja koordineerimist strateegilistele nullnetotehnoloogia projektidele, millel on raskusi rahastamisele juurdepääsul.
2. Liikmesriigid võivad anda haldustoetust strateegilistele nullnetotehnoloogia projektidele, et soodustada nende kiiret ja tulemuslikku rakendamist, sh järgmiselt:
 - a) andes abi, et tagada vastavus kohaldatavatele haldus- ja aruandluskohustustele;
 - b) andes abi projektiarendajatele, et suurendada üldsuse heakskiitu projektile.

Artikkel 15

Rahastamise koordineerimine

1. Artikli 28 alusel loodud Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi raames käsitletakse strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide rahastamisvajadusi ja kitsaskohti ning võimalikke parimaid tavasid, eeskätt ELi piiriüleste tarneahelate arendamiseks, eelkõige vahetades korrapäraselt teavet asjaomaste tööstusliitudega.
2. Strateegilise nullnetotehnoloogia projekti arendaja taotlusel käsitleb Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm projekti rahastamise viise ja annab nõu, kuidas projekti rahastamine lõpule viia, võttes arvesse juba tagatud vahendeid ning vähemalt järgmisi elemente:
 - a) täiendavad erasektori rahastamisallikad;
 - b) toetus Euroopa Investeeringuspanga grupi või muude rahvusvaheliste finantsasutuste, sh Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga vahendite kaudu;
 - c) olemasolevad liikmesriikide vahendid ja programmid, sh liikmesriikide tugipankadelt või finantseerimisasutustelt;
 - d) asjaomased liidu vahendid ja rahastamisprogrammid.

III peatükk

CO₂ sisestusvõimekus

Artikkel 16

CO₂ sisestusvõimekuse liidu tasandi eesmärk

2030. aastaks tuleb saavutada iga-aastane sisestusvõimekus vähemalt 50 miljonit tonni CO₂ säilitamiskohtades, mis asuvad Euroopa Liidu territooriumil, selle majandusvööndites ja mandrilavadel Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (edaspidi „UNCLOS“) tähenduses ning need sisestamised ei tohi olla kombineeritud süsivesinike tööstatud tootmisega.

Artikkel 17

CO₂ säilitamisvõimsuse andmete läbipaistvus

1. Liikmesriigid kohustuvad kolme kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest:
 - a) tegema üldsusele kättesaadavaks andmed piirkondade kohta, kus nende territooriumil võib CO₂ säilitamiskohtade rajamist lubada;
 - b) kohustama üksusi, kellel on nende territooriumil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 94/22/EÜ⁷¹ artikli 1 punktis 3 määratletud luba, tegema üldsusele kättesaadavaks kõik geoloogilised andmed tootmiskohtade kohta, mis on kasutusest kõrvaldatud või mille kasutusest kõrvaldamisest on teatatud pädevale asutusele;
 - c) punkti a otstarbel peavad andmed sisaldama vähemalt teavet, mida on nõutud komisjoni teatises suuniste kohta liikmesriikidele 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamiseks.
2. Kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest ja seejärel igal aastal esitab iga liikmesriik komisjonile aruande, milles kirjeldatakse:
 - a) käimasolevaid CO₂ kogumise projekte ning hinnangut vastava vajaliku sisestus- ja säilitusvõimekuse kohta;
 - b) tema territooriumil käimasolevaid CO₂ säilitamise projekte, sh direktiivi 2009/31/EÜ alusel lubade väljastamise staatust, lõpliku investeerimisotsuse tegemise ja kasutusse võtmise eeldatavaid kuupäevi;
 - c) riiklike toetusmeetmeid, mida on võimalik võtta, et stimuleerida punktides a ja b osutatud projekte.

Artikkel 18

Loa saanud nafta- ja gaasitootjate panus

1. Kõik üksused, kellel on direktiivi 94/22/EÜ artikli 1 punktis 3 määratletud luba, peavad individuaalselt panustama artiklis 16 sätestatud kogu liitu hõlmava eesmärgi saavutamisse, mis käsitleb kättesaadavat CO₂ sisestusvõimekust. Need individuaalsed panused arvutatakse proportsionaalselt, lähtuvalt iga üksuse osakaalust liidu toornafta ja maagaasi tootmises 1. jaanuarist 2020 kuni 31. detsembrini 2023, ning need peavad sisaldama CO₂ sisestusvõimekust säilitamise kohas, mis on turu jaoks 2030. aastaks saadaval ja mis on saanud loa kooskõlas direktiiviga 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi maapõues säilitamist.
2. Kolme kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest teevad liikmesriigid kindlaks ja teatavad Euroopa Komisjonile lõikes 1 osutatud üksused ning nende toornafta ja maagaasi tootmismahu 1. jaanuarist 2020 kuni 31. detsembrini 2023.
3. Komisjon määrab kindlaks lõikes 1 osutatud üksuste panuse 2030. aastaks liidu CO₂ sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisse, kui ta on saanud artikli 17 lõike 2 alusel esitatud aruanded ning konsulteerinud liikmesriikide ja huvitatud isikutega.
4. Lõikes 1 osutatud üksused peavad esitama komisjonile 12 kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest kava, milles on üksikasjalikult kirjeldatud, kuidas

⁷¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiiv 94/22/EÜ süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja tootmise lubade andmis- ning kasutamistingimuste kohta (EÜT L 164, 30.6.1994, lk 3).

nad kavatsevad anda oma panuse 2030. aastaks liidu CO₂ sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisse. Need kavad peavad vastama järgmistele tingimustele:

- a) kinnitama üksuse panuse, mis on väljendatud 2030. aastaks kasutusele võetava täiendava CO₂ säilitamis- ja sisestusvõimekuse eesmärgina;
 - b) täpsustama eesmärgi saavutamise viisi ja vaheetapid.
5. Kasutatava sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamiseks võivad lõikes 1 osutatud üksused käituda ühel järgmisel viisil:
- a) arendada CO₂ säilitamise projekte kas üksi või koostöös muude üksustega;
 - b) sõlmida kokkuleppeid lõikes 1 osutatud muude üksustega;
 - c) sõlmida kokkuleppeid säilitamise projekti kolmandast isikust arendajate või investoritega nende panuse andmiseks.
6. Lõikes 1 osutatud üksused esitavad käesoleva määruse jõustumisest kahe aasta möödumisel ja seejärel igal aastal komisjonile aruande, milles on kirjeldatud edusamme oma panuse andmisel. Komisjon teeb need aruanded avalikkusele kättesaadavaks.
7. Komisjonil on õigus võtta artikli 32 kohaselt vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad järgmist:
- a) kord, mille kohaselt võetakse arvesse lõikes 1 osutatud üksuste vahelisi kokkuleppeid ja investeringuid kolmandate isikute käsutuses olevasse säilitamisvõimsusesse individuaalse panuse andmiseks kooskõlas lõike 5 punktidega b ja c;
 - b) lõikes 6 osutatud aruannete sisu.

IV peatükk. Turulepääs

Artikkel 19

Panus kestlikkusse ja vastupanuvõimesse riigihanke menetluste raames

1. Avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad sõlmivad lisas loetletud nullnetotehnoloogia lepingud riigihanke menetluste käigus lähtuvalt majanduslikult soodsaimast pakkumusest, mis on parima hinna ja kvaliteedi suhtega ja sisaldab vähemalt panust kestlikkusse ja vastupanuvõimesse kooskõlas direktiividega 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL ning kohaldatavate sektoripõhiste õigusaktidega ja liidu rahvusvahelisi kohustusi, sh WTO riigihankeleping ja muud rahvusvahelised lepingud, millega liit on seotud.
2. Pakkumuse panus kestlikkusse ja vastupanuvõimesse põhineb kõigil järgmistel kriteeriumidel, mis peavad olema objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad:
 - a) keskkonnakestlikkus, mis ületab kohaldatavate õigusaktide miinimumnõudeid;
 - b) kui tuleb töötada välja innovatiivne lahendus, siis rakenduskava, sh riskijuhtimismeetmete mõju ja kvaliteet;
 - c) kui see on kohaldatav, siis pakkumuse panus energiasüsteemi lõimimisse;
 - d) pakkumuse panus vastupanuvõimesse, võttes arvesse ühest tarneallikast pärinevate toodete osakaalu, nagu on kindlaks määratud Euroopa Parlamendi ja

nõukogu määrusega (EL) nr 952/2013⁷², ning millest üle 65 % selle konkreetse nullnetotehnoloogia tarnete mahust liidus pärineb viimasest aastast, mille kohta on pakkumuse toimumise ajal andmed saadaval.

3. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad määravad pakkumuses esitatud kestlikkuse ja vastupanuvõime näitajate osakaalu vahemikus 15–30 % lepingu sõlmimise kriteeriumidest, piiramata direktiivi 2014/23/EL artikli 41 lõike 3, direktiivi 2014/24/EL artikli 67 lõike 5 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 82 lõike 5 kohaldamist, et omistada suurem osakaal lõike 2 punktides a ja b osutatud kriteeriumidele.
4. Avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija ei ole kohustatud kohaldama kaalutlusi, mis on seotud nullnetotehnoloogia panusega kestlikkuse ja vastupanuvõimesse, kui nende kohaldamine kohustaks kõnealust hankijat hankima seadmeid, mis tooks kaasa ebaproportsionaalselt suure kulu või millel oleksid olemasolevatest seadmetest erinevad tehnilised omadused, mis põhjustavad koostalitlusvõime puudumist või tehnilisi probleeme käitamisel või hooldamisel. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võivad käsitada ebaproportsionaalselt suurena kuluerinevust, mis ületab 10 %. See säte ei piira võimalust arvata välja põhjendamatult madala maksumusega pakkumused kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikliga 69 ja direktiivi 2014/25/EL artikliga 84 ega muude lepingu sõlmimise kriteeriumide kohaldamist vastavalt ELi õigusaktidele, sh sotsiaalsed aspektid kooskõlas direktiivi 2014/23/EL artikli 30 lõikega 3 ja artikli 36 lõike 1 teise taandega, direktiivi 2014/24/EL artikli 18 lõikega 2 ja artikli 67 lõikega 2 ning direktiivi 2014/24/EL artikli 36 lõikega 2 ja artikli 82 lõikega 2.

Artikkel 20

Enampakkumised taastuvate energiaallikate kasutuselevõtuks

1. Piiramata direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 4 ja aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, liidu rahvusvaheliste kohustuste, sh WTO riigihankelepingu kohaldamist, ning muude rahvusvaheliste lepingute kohaldamist, millega liit on seotud, hindavad liikmesriigid, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud asutused või ühendused, mille on moodustanud üks või mitu kõnealust omavalitsust või avalik-õiguslikku asutust, panust kestlikkuse ja vastupanuvõimesse, millele on osutatud käesoleva määruse artikli 19 lõikes 2, kui nad kavandavad enampakkumiste käigus pakkumuste paremusjärjestusse seadmise kriteeriume, et toetada taastuenergia (nagu on määratletud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 punktis 1) tootmist või tarbimist.
2. Panusele kestlikkuse ja vastupanuvõimesse antakse lepingu sõlmimise kriteeriumides osakaal 15–30 %, piiramata võimalust anda suurem osakaal artikli 19 lõike 2 punktides a ja b märgitud kriteeriumidele, kui need on liidu õiguse alusel kohaldatavad, ning kehtestada mis tahes piirangut hinnaga mitteseotud kriteeriumidele, mis on sätestatud riigiabi eeskirjades.
3. Liikmesriigid, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud asutused või ühendused, mille on moodustanud üks või mitu kõnealust omavalitsust või avalik-õiguslikku asutust, ei ole kohustatud kohaldama kaalutlusi, mis on seotud

⁷² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

nullnetotehnoloogia panusega kestlikkusse ja vastupanuvõimesse, kui nende kohaldamine kohustaks neid hankima seadmeid, mille kulud on ebaproportsionaalselt suured või millel on olemasolevatest seadmetest erinevad tehnilised omadused, mis põhjustavad koostalitlusvõime puudumist või tehnilisi probleeme käitamisel või hooldamisel. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võivad käsitada ebaproportsionaalselt suurena kuluerinevust, mis ületab 10 %.

Artikkel 21

Muud avaliku sekkumise vormid

1. Piiramata aluslepingu artiklite 107 ja 108 ning direktiivi 2018/2001⁷³ artikli 4 kohaldamist ning kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega, kui liikmesriigid, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud asutused või ühendused, mille on moodustanud üks või mitu kõnealust omavalitsust või avalik-õiguslikku asutust, otsustavad luua kodumajapidamistele või tarbijatele suunatud kavad, mis ajendavad ostma lisas loetletud nullnetotehnoloogia lõpptooteid, siis koostavad nad need selliselt, et toetusesaajaid ajendataks ostma nullnetotehnoloogia lõpptooteid, mis annavad suure panuse kestlikkusse ja vastupanuvõimesse, nagu on osutatud artikli 19 lõikes 2, pakkudes selle eest täiendavat proportsionaalset rahalist hüvitist.
2. Täiendav rahaline hüvitis, mille ametiasutused võimaldavad kooskõlas lõikega 1 artikli 19 lõike 2 punktides b, c ja d osutatud kriteeriumide kohaldamise tõttu, ei tohi ületada 5 % nullnetotehnoloogia lõpptootest tarbijale tekkinud kulust.
3. Lõikes 1 käsitletud kava koostamisel ja rakendamisel lähtub ametiasutus avatud, mittediskrimineerivast ja läbipaistvast protsessist, mille käigus hinnatakse turul kättesaadavate toodete panust vastupanuvõimesse ja kestlikkusse. Mis tahes nullnetotehnoloogia lõpptootega seoses võib alati esitada taotluse kavaga liitumiseks. Asutus määrab kindlaks punktisumma, mille tooted peavad saavutama, et nende eest oleks õigust saada täiendavat rahalist hüvitist toetuskava alusel.
4. Liikmesriigid avaldavad ühel veebisaidil, millele on kõigil vaba juurdepääs, iga asjakohase nullnetotehnoloogia toote puhul kogu teabe kavade kohta kooskõlas artikli 21 lõikega 1.

Artikkel 22

Turgudele juurdepääsu algatuste koordineerimine

1. Kui see on asjakohane, siis avaldab komisjon suunised kriteeriumide kohta, mille alusel hinnata nende kättesaadavate toodete panust vastupanuvõimesse ja kestlikkusse, mis on hõlmatud artiklites 19, 20 ja 21 käsitletud riikliku sekkumise vormidega.
2. Komisjon teeb kättesaadavaks kõigi lisas loetletud nullnetotehnoloogia lõpptoodete loetelu, mis on liigitatud lähtuvalt kolmandatest riikidest pärit liidu tarnete osakaalust viimasel aastal, mille kohta andmed on kättesaadavad, ja ajakohastab seda loetelu korrapäraselt.

⁷³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta.

3. Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm käsitleb meetmeid, mille liikmesriigid võtavad artiklite 19 ja 21 rakendamiseks ning parimate tavade jagamiseks, muu hulgas riigihangetes kestlikkusse ja vastupanuvõimesse antava panuse kindlaksmääramise kriteeriumide praktikas kasutamise kohta, või kavasad, millega ajendatakse ostma nullnetotehnoloogia lõpptooteid.

V peatükk.

Oskuste edendamine kvaliteetsete töökohtade loomiseks

Artikkel 23

Euroopa nullnetotööstuse akadeemiad

1. Komisjon toetab muu hulgas stardirahastamise teel Euroopa nullnetotööstuse akadeemiade loomist, millel on järgmised eesmärgid:
 - (a) arendada õppeprogramme, sisu ning õppe- ja koolitusmaterjale, et tagada koolitus ja haridus nullnetotehnoloogia arendamise, tootmise, paigaldamise, kasutuselevõtu, käitamise, hooldamise, ringlussevõtu ja toorainete valdkonnas ning toetada käesoleva määruse II peatükis osutatud lubade ja kinnituste väljastamise pädevusega avaliku sektori asutuste ning käesoleva määruse IV peatükis osutatud avaliku sektori hankijate suutlikkust;
 - (b) võimaldada ja edendada õppeprogrammide, sisu ja materjalide kasutamist haridus- ja koolitusteenuse osutajate poolt liikmesriikides, muu hulgas koolitades koolitajaid ja arendades mehhanisme, et tagada liikmesriikides haridus- ja koolitusteenuse osutajate pakutava koolituse kvaliteet, lähtuvalt eespool nimetatud õppeprogrammide, sisust ja materjalidest;
 - (c) töötada välja ja võtta kasutusele kvalifikatsioonitunnistusi, sh mikro kvalifikatsioonitunnistusi, et tagada omandatud oskuste läbipaistvus ning suurendada tööjõu võimalusi minna üle ühelt töökohalt teisele ja töötajate piiriülest liikuvust ning edendada värbamist sobivatele töökohtadele selliste vahendite abil nagu Euroopa tööturuasutuste võrgustik ja EURAXESSi võrgustik.
2. Euroopa nullnetotööstuse akadeemiad lõhuvad soostereotüüpe ja pööravad erilist tähelepanu vajadusele kaasata tööturule rohkem naisi ja noori, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel.

Artikkel 24

Nullnetotööstuse reguleeritud kutsealad ja kutsekvalifikatsioonide tunnustamine

1. 31. detsembriks 2024 ja seejärel iga kahe aasta tagant teevad liikmesriigid kindlaks, kas Euroopa nullnetotööstuse akadeemiade koostatud õppeprogrammid on võrdväärset konkreetsete kvalifikatsioonidega, mida asukohaliikmesriik nõuab, et saada nullnetotööstuse jaoks erilist huvi pakkuva kutseala piires juurdepääs reguleeritud tegevusele. Liikmesriigid peavad tagama, et hindamiste tulemused avalikustatakse ja tehakse veebis kergesti kättesaadavaks.
2. Kui liikmesriik jõuab järeldusele, et käesoleva artikli lõikes 1 kirjeldatud võrdväarsus on olemas, siis hõlbustab ta selliste kvalifikatsioonitunnistuste tunnustamist, mille on väljastanud haridus- ja koolitusteenuse osutajad lähtuvalt akadeemiade koostatud õppeprogrammide ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu

direktiivi 2005/36/EÜ⁷⁴ III jaotise I peatükiga, kui kõnealuse kutsekvalifikatsiooniga isik taotleb juurdepääsu direktiivi 2005/36/EÜ artikli 3 lõike 1 punkti a tähenduses reguleeritud kutsealale, mis on nullnetotööstuse jaoks erilise tähtsusega, käsitledes kvalifikatsioonitunnistust piisava tõendina ametliku kvalifikatsiooni olemasolu kohta.

3. Kui juurdepääs nullnetotööstuse jaoks erilise olulisusega kutsealale on direktiivi 2005/36/EÜ artikli 3 lõike 1 punkti a tähenduses reguleeritud, siis töötavad liikmesriigid selle nimel, et töötada välja ühine miinimumteadmiste, oskuste ja pädevuste kogum, mida on vaja sellel konkreetset kutsealal tööle asumiseks, ning luua Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/36/EÜ artikli 49a lõikes 1 osutatud ühine koolitusraamistik, mis võimaldaks kvalifikatsioone automaatselt tunnustada. Nullnetotööstuse platvorm võib samuti esitada soovitusi, nagu on osutatud direktiivi 2005/36/EÜ artikli 49a lõikes 3.

Artikkel 25

Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm ja oskused

Artiklis 28 osutatud Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm toetab oskuste kättesaadavust ja kasutuselevõttu nullnetotehnoloogia valdkonnas ning pädevates asutustes ja avaliku sektori hankijate puhul, kellele on osutatud II ja IV peatükis, täites järgmisi ülesandeid:

- 1) abistab komisjoni nullnetotehnoloogia jaoks vajalike oskustega tööjõu nõudluse ja pakkumise ning vastavate haridus- ja koolitusvõimaluste kättesaadavuse ja kasutamise hindamisel, pideval seirel ning prognoosimisel, millest Euroopa nullnetotööstuse akadeemiad vajadust mööda oma tegevuses lähtuvad;
- 2) jälgib Euroopa nullnetotööstuse akadeemiate ning akadeemiate väljatöötatud õppeprogramme pakkuvate haridus- ja koolitusteenuse osutajate tegevust, edendades koostööd muude riiklike ja liidu oskuste algatuste ja projektidega ning tagades järelevalve;
- 3) aitab kaasata sidusrühmi, sh tööstust, sotsiaalpartnereid ning haridus- ja koolitusteenuse osutajaid Euroopa nullnetotööstuse akadeemiate väljatöötatud õppeprogrammide kasutuselevõtuks;
- 4) aitab kaasa Euroopa nullnetotööstuse akadeemiate õppe kvalifikatsioonitunnistuste kasutuselevõttule ja tunnustamisele liikmesriikides, et edendada oskuste tunnustamist ning oskuste vastavusse viimist tööturu vajadustega, muu hulgas edendades kvalifikatsioonitunnistuste kehtivust ja kinnitamist Euroopa Liidu tööturu kaudu;
- 5) edendab peamiste nullnetotehnoloogia kutsealade jaoks Euroopa kutsealaprofiilide väljatöötamist, mis sisaldavad ühist teadmiste, oskuste ja pädevuste kogumit ning tuginevad muu hulgas Euroopa nullnetotööstuse akadeemiate väljatöötatud õppeprogrammidele ning kasutavad vajaduse korral oskuste, pädevuste, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatori pakutatavat terminoloogiat, et suurendada läbipaistvust, hõlbustada ühelt töökohalt teisele üleminekut ja liikuvust üle liidu sisepiiride;
- 6) edendab nõuetekohaseid töötingimusi nullnetotehnoloogia tööstusharude töökohtadel, noorte, naiste ja eakate nullnetotehnoloogia tööstuse tööturule kaasamist

⁷⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

ning oskustöölise ligimeelitamist kolmandatest riikidest, saavutades seeläbi mitmekesisema tööjõu;

- 7) edendab liikmesriikide tegevuse aktiivsemat kooskõlastamist ning nende vahel parimate tavade jagamist, et suurendada oskuste kättesaadavust nullnetotehnoloogia valdkonnas, sh panustades liidu ja liikmesriikide poliitikameetmetesse, mille eesmärk on meelitada ligi talente kolmandatest riikidest.

VI peatükk. Innovatsioon

Artikkel 26

Nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnad

1. Liikmesriigid võivad omal algatusel luua nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnad, mis võimaldavad arendada, katsetada ja valideerida innovatiivset nullnetotehnoloogiat piiratud aja jooksul kontrollitud tegelikus keskkonnas, enne kui see lastakse turule või võetakse kasutusele, suurendades seeläbi regulatiivset õppimist ning võimalusi tegevuse laiendamiseks ja laiemaks kasutuselevõtuks. Liikmesriigid loovad nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnad kooskõlas lõikega 1 iga äriühingu taotlusel, kes töötab välja innovatiivset nullnetotehnoloogiat, mis vastab lõike 4 punktis a osutatud abikõlblikkuse ja valikukriteeriumidele ja mille pädevad asutused on lõike 4 punktis b osutatud valikumenetluse alusel välja valinud.
2. Käesoleva määruse alusel nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondade loomise ja käitamise kord ning tingimused võetakse vastu rakendusaktide alusel kooskõlas artiklis 36 osutatud kontrollimenetlusega. Kehtestatud kord ja tingimused toetavad, niivõrd kui see on võimalik, riigi pädevate asutuste paindlikkust luua ja käitada oma nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondi, edendada innovatsiooni ja regulatiivset õppimist ning nende puhul võetakse eelkõige arvesse osalevate VKEde, sh idufirmade eriolukorda ja võimekust. Lõikes 3 nimetatud rakendusaktid sisaldavad peamisi ühiseid põhimõtteid järgmistes küsimustes:
 - a) abikõlblikkus ja valimine nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondades osalemiseks;
 - b) nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondadega seotud taotluse esitamise, osalemise, järelevalve, väljumise ja lõpetamise menetlus, sh testkeskkonna kava ja väljumisaruanne;
 - c) osalejate suhtes kohaldatavad tingimused.
3. Osalemine nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondades ei mõjuta testkeskkondade järelevalvet tegevate asutuste järelevalve- ja korrigeerimisvolitusi. Innovatiivse nullnetotehnoloogia katsetamine, arendamine ja valideerimine toimub pädevate asutuste otsese järelevalve ja juhendamise all. Pädevad asutused kasutavad oma järelevalvevolitusi paindlikult asjakohaste õigusaktide piires, kohandades olemasolevaid regulatiivseid tavasid ning kasutades oma kaalutusõigust õigussätete rakendamisel ja jõustamisel konkreetse nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonna projekti suhtes, eemärgiga kõrvaldada tõkked, vähendada regulatiivset koormust, regulatiivset ebakindlust ja toetada innovatsiooni nullnetotehnoloogia valdkonnas.
4. Kui see on vajalik käesoleva artikli eesmärkide saavutamiseks, siis kaaluvad pädevad asutused, kas teha mööndusi või erandeid asjaomaste liidu või riiklike õigusaktidega

lubatud ulatuses. Pädevad asutused peavad tagama, et testkeskkondade kavaga tagatakse ELi ja riiklike õigusaktide peamiste eesmärkide ning oluliste nõuete austamine. Pädevad asutused veenduvad, et mis tahes märkimisväärsed riskid tervisele, ohutusele või keskkonnale, mis tehakse kindlaks innovatiivse nullnetotehnoloogia arendamise ja katsetamise ajal, tehakse üldsusele teatavaks ning nende tõttu peatatakse viivitamata arendamise ja katsetamise protsess kuni kõnealuse riski maandamiseni. Kui pädevad asutused on seisukohal, et kavandatud projekt tekitab erakordselt suure riski töötajate või kogu elanikkonna tervisele ja ohutusele või keskkonna heale seisundile ja ohutusele, eelkõige kuna see on seotud eriti mürgiste ainete katsetamise, arendamise või valideerimisega, siis kiidavad nad testkeskkonna kava heaks ainult juhul, kui nad on veendunud, et on kehtestatud piisavad kaitsemeetmed, mis on vastavuses tuvastatud erakorralise riskiga.

5. Kui osaleja järgib või osalejad järgivad testkeskkonna kava ja osalemise tingimusi, mis on koostatud kooskõlas käesoleva artikliga ja lõikes 2 osutatud viisil ning nad järgivad heas usus asutuste antud suuniseid, siis ei kehtesta ametiasutused neile mingeid haldustrahve ega karistusi kohaldatava liidu või liikmesriigi õiguse rikkumise eest seoses regulatsiooni testkeskkonnas järelevalve all oleva nullnetotehnoloogiaga.
6. Innovatiivse nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnas osalejad vastutavad kohaldatavate liidu ja liikmesriikide vastutust käsitlevate õigusaktide alusel igasuguse kahju eest, mida testkeskkonnas toimuvad katsed võivad kolmandatele isikutele põhjustada.
7. Nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondade kestust võidakse pikendada riigi pädeva asutusega kokkuleppe alusel sama menetluse abil.
8. Nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnad kavandatakse ja neid rakendatakse vajaduse korral viisil, mis hõlbustab piiriülest koostööd riigi pädevate asutuste vahel. Liikmesriigid, kes on loonud nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkonnad, koordineerivad oma tegevust ja teevad asjakohase teabe jagamiseks koostööd Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi raames. Nad annavad kord aastas komisjonile aru regulatsiooni testkeskkondade rakendamise tulemuste, sh heade tavade, saadud õppetundide ja nende ülesehitust käsitlevate soovitude kohta ning vajaduse korral käesoleva määruse ja muude liidu õigusaktide kohaldamise kohta regulatsiooni testkeskkonnas selle jaoks kohandatud viisil.

Artikkel 27

Väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid käsitlevad meetmed

1. Liikmesriigid teevad järgmist:
 - a) annavad väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele esmajärjekorras juurdepääsu innovatiivse nullnetotehnoloogia regulatsiooni testkeskkondadele, kui ettevõtjad vastavad artiklis 26 sätestatud kõlblikkuskriteeriumidele;
 - b) aitavad väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel suurendada teadlikkust regulatsiooni testkeskkondades osalemise kohta;
 - c) kui see on asjakohane, siis loovad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatega sihtotstarbelise teabevahetuskanali, et anda suuniseid ja vastata päringutele artikli 26 rakendamise kohta.

2. Liikmesriigid võtavad arvesse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate erihuve ja -vajadusi ning pakuvad asjakohast haldustuge regulatsiooni testkeskkondades osalemiseks. Ilma et see piiraks asutamislepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, peaksid liikmesriigid teavitama väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid rahalisest toetusest, mis on kättesaadav nende tegevuse jaoks regulatsiooni testkeskkondades.

VII peatükk.

Juhtimine

Artikkel 28

Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi loomine ja ülesanded

1. Luuakse Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm (edaspidi „platvorm“).
2. Platvorm täidab käesolevas määruses sätestatud ülesandeid.
3. Platvorm võib nõustada ja abistada komisjoni ja liikmesriike seoses nende tegevusega käesoleva määruse I peatükis sätestatud eesmärkide saavutamiseks, võttes arvesse liikmesriikide energia- ja kliimakavasid, mis on esitatud määruse (EL) 2018/1999⁷⁵ alusel.
4. Komisjon ja liikmesriigid võivad koordineerida platvormi piires nullnetotööstuse partnerlusi, sh asjaomaste kolmandate riikidega, et edendada nullnetotehnoloogia kasutuselevõttu kõikjal maailmas ja toetada liidu tööstusliku suutlikkuse rolli tee sillutamisel ülemaailmseks üleminekuks puhtale energiale, kooskõlas käesoleva määruse üldeesmärkidega, mis tulenevad artiklist 1. Platvormi raames võidakse korrapäraselt käsitleda järgmisi küsimusi:
 - (a) kuidas parandada liidu ja kolmandate riikide koostööd nullnetoväärtusahelas;
 - (b) kuidas tulla toime mittetariifsete kaubandustõketega, nagu vastavushindamiste vastastikune tunnustamine või kohustused vältida ekspordipiiranguid;
 - (c) millistele kolmandatele riikidele tuleks omistada suuremat tähtsust nullnetotööstuse partnerluste sõlmimisel, võttes arvesse järgmist:
 - i) potentsiaalne panus varustuskindlusesse, võttes arvesse nende nullnetotehnoloogiate tootmise võimsust;
 - ii) kas kolmas riik ja liit on sõlminud koostöölepinguid.
5. Liikmesriigid toetavad komisjoni nullnetotööstuse partnerluses kindlaks määratud koostöömeetmete rakendamisel. Nullnetotööstuse partnerluste eesmärk on edendada osaliste vahelist kaubandust, sh soodustades vajalikke investeeringuid liidus ja kolmandates riikides, täiustades toetavate väärtusahelate vastupanuvõimet ja kestlikkust ning tagades võrdsed võimalused.

⁷⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

Artikkel 29

Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi struktuur ja toimimine

1. Platvormi kuuluvad liikmesriigid ja komisjon. Selle eesistujaks on komisjoni esindaja.
2. Iga liikmesriik nimetab platvormile oma kõrgetasemelise esindaja. Kui see on täidetavate ülesannete ja eksperditeadmiste seisukohast asjakohane, siis võib liikmesriigil olla platvormi tööga seotud eri ülesannete täitmiseks rohkem kui üks esindaja. Igal platvormi liikmel peab olema asendusliige.
3. Platvorm võtab komisjoni ettepanekul ja liikmete lihthälteenamusega vastu kodukorra.
4. Platvorm kohtub korrapäraste ajavahemike järel, et tagada käesolevas määruses sätestatud ülesannete tulemuslik täitmine. Kui see on vajalik, siis kohtub platvorm komisjoni põhjendatud taotluse alusel või platvormi liikmete lihthälteenamusega tehtud otsuse alusel.
5. Komisjon abistab platvormi tehnilist ja logistilist tuge pakkuva täitevsekretariaadi kaudu.
6. Platvorm võib luua eriküsimuste ja -ülesannetega tegelevaid alalisi või ajutisi allrühmi.
7. Platvorm kutsub Euroopa Parlamendi esindajaid platvormi, sh lõikes 6 osutatud alaliste või ajutiste allrühmade kohtumistel vaatelejatena osalema.
8. Kui see on kohane, siis võib platvorm või komisjon kutsuda eksperte ja muid kolmandaid isikuid platvormis ning allrühmade kohtumistel osalema või esitama kirjalikke dokumente.
9. Platvorm võtab vajalikud meetmed, et tagada konfidentsiaalse teabe ja tundliku äriteabe turvaline käsitlemine ja töötlemine.
10. Platvorm teeb kõik endast oleneva, et saavutada konsensus.
11. Platvorm kooskõlastab tegevust ja teeb koostööd olemasolevate tööstusliitudega.

Artikkel 30

Koosmõju riiklike energia- ja kliimakavadega

Liikmesriigid võtavad käesolevat määrust arvesse, kui nad koostavad ja ajakohastavad riiklike energia- ja kliimakavasid, mis esitatakse kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 artiklitega 3, 9 ja 14, eelkõige seoses energialiidu mõõtmega „teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime“, ning esitavad iga kahe aasta tagant eduaruandeid kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 17.

VIII peatükk. Järelevalve

Artikkel 31

Järelevalve

1. Komisjon jälgib pidevalt järgmist:
 - a) liidu edusammud artiklis 1 osutatud liidu eesmärkide saavutamisel ja sellega seonduvalt käesoleva määruse mõju;

- b) edusammud liidu tasandi CO₂ sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamisel, millele on osutatud artiklis 16.
2. Liikmesriigid ja riiklikud ametiasutused, kelle nad sel otstarbel nimetavad, koguvad ja esitavad andmeid ja muid tõendeid, mida nõutakse lõike 1 punktide a ja b alusel. Eelkõige koguvad nad ja annavad komisjonile igal aastal aru andmete kohta, mis käsitlevad järgmist:
- a) nullnetotehnoloogia areng ja turu suundumused, sh keskmised tootmise investeerimiskulud ja tootmiskulud ning vastava nullnetotehnoloogia turuhinnad;
 - b) nullnetotehnoloogiate tootmise võimsus ja sellega seotud tegevus, sh andmed tööhõive ja oskuste kohta ning edusammud põhjenduses 13 osutatud 2030. aasta eesmärkide saavutamise suunas;
 - c) nullnetotehnoloogia liitu impordi ja liidust ekspordi väärtus ja kogus;
 - d) käesoleva määruse kohaste loamenetluste keskmine kestus;
 - e) riiklikul tasandil viimase 12 aasta jooksul antud lubade liik ja arv;
 - f) lõpetatud, seisatud või tühistatud loamenetluste arv viimase 12 kuu jooksul ning katkemise või tühistamise põhjustanud tõkked;
 - g) viimase 12 kuu jooksul loodud testkeskkondade arv;
 - h) CO₂ kogus, mida säilitatakse püsivalt maapõues kooskõlas direktiiviga 2009/31/EÜ.
3. Andmed peavad sisaldama vähemalt teavet, mida nõutakse komisjoni teatistes suuniste kohta liikmesriikidele 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamiseks.
4. Iga liikmesriik saadab komisjonile esimese aruande käesoleva määruse jõustumise kuupäevale järgneva aasta mai lõpuks. Edasised aruanded saadetakse iga aasta mai lõpuks.
5. Liikmesriigid edastavad samuti käesoleva artikli lõike 2 alusel kogutud andmed riiklikele statistikaametitele ja Eurostatile statistika koostamiseks ja avaldamiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 223/2009⁷⁶. Liikmesriigid nimetavad riikliku asutuse, kes vastutab andmete riiklikele statistikaametitele ja Eurostatile edastamise eest.
6. Käesoleva artikli lõike 2 kohaselt esitatud aruannete alusel jälgib komisjon lõike 1 punktis a osutatud liidu edusamme ja avaldab nendega seotud soovitusel igal aastal puhta energia tehnoloogia konkurentsivõime aastaaruannete osana kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 artikli 35 lõike 2 punktiga m.
7. Lähtuvalt loataotluse kavanditest, mis esitatakse kooskõlas direktiivi 2009/31/EÜ artikliga 10, ja aruannetest, mis esitatakse kooskõlas käesoleva määruse artikli 17

⁷⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

lõikega 2 ning artikli 18 lõigetega 4 ja 6, jälgib komisjon käesoleva artikli lõike 1 punktis b osutatud CO₂ sisestusvõimekuse kogu liitu hõlmava eesmärgi saavutamist ning annab kord aastas aru Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

IX peatükk. Lõppsätted

Artikkel 32

Volituste delegeerimine

Komisjonil on volitus võtta kooskõlas artikliga 33 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta viisi, kuidas võetakse arvesse artikli 18 lõikes 1 osutatud üksuste vahelisi kokkuleppeid ning investeeringuid kolmandate isikute käsutuses olevasse säilitamisvõimsusesse, et anda oma individuaalne panus artikli 18 lõike 5 kohaselt, ning artikli 18 lõikes 6 osutatud aruannete sisu.

Artikkel 33

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 32 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [kohaldamise kuupäev]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 32 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samaaegselt teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 32 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 34

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
4. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes artikliga 4.

Artikkel 35

Hindamine

1. [Kolm aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva] ja seejärel iga kolme aasta möödumisel hindab komisjon käesolevat määrust ning esitab peamiste järelduste kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande.
2. Hindamise käigus analüüsitakse, kas käesoleva määruse eesmärgid, mis on määratud kindlaks artiklis 1, on saavutatud. Samuti analüüsitakse määruse mõju kasutajatele ettevõtlussektoris, eelkõige VKEdele ja lõppkasutajatele, ning Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkide saavutamisele.
3. Hindamisel võetakse arvesse artiklis 31 kirjeldatud järelevalveprotsessi tulemust.
4. Liikmesriikide pädevad asutused esitavad komisjonile kogu nende valduses oleva asjakohase teabe, mida komisjon võib lõikes 1 osutatud aruande koostamiseks nõuda.

Artikkel 36

Konfidentsiaalse teabe käsitlemine

1. Käesoleva määruse rakendamisel saadud teavet kasutatakse ainult käesoleva määruse eesmärkidel ning seda kaitstakse asjakohaste liidu ja riiklike õigusaktidega.
2. Liikmesriigid ja komisjon tagavad kaubandus- ja ärisaladuste ning muu käesoleva määruse kohaldamise käigus saadud ja koostatud tundliku, konfidentsiaalse ja salastatud teabe, sealhulgas soovitusi ja võetavaid meetmeid käsitleva teabe kaitse vastavalt liidu ja oma riiklikule õigusele.
3. Liikmesriigid ja komisjon tagavad, et käesoleva määruse alusel esitatud või vahetatud konfidentsiaalse teabe salastatuse taset ei alandata ning salastatust ei kustutata ilma teabe koostaja eelneva kirjaliku nõusolekuta.
4. Kui liikmesriik on seisukohal, et koondteabe esitamine artikli 18 kontekstis võib siiski ohustada tema riiklikke julgeolekuhuve, võib ta sellest keelduda, esitades komisjonile teate koos põhjendustega.
5. Komisjon ja riiklikud ametiasutused, nende ametnikud, töötajad ja muud nende asutuste järelevalve all töötavad isikud tagavad selle teabe konfidentsiaalsuse, mille nad saavad oma ülesannete täitmisel ja oma tegevuse käigus. See kohustus kehtib ka kõigi liikmesriikide esindajate, vaatlajate, ekspertide ning muude isikute suhtes, kes osalevad artikli 29 kohaselt platvormi koostumistel.

Artikkel 37

Määruse (EL) 2018/1724 muutmine

Määrust (EL) 2018/1724 muudetakse järgmiselt:

- 1) I lisa esimesse veergu lisatakse uus rida „R. Nullnetotehnoloogia tootmisprojektid“;

- 2) I lisa teise veergu real „R. Nullnetotehnoloogia tootmisprojektid“ lisatakse järgmised punktid:
- „1) teave loamenetluse kohta“;
 - „2) rahastamis- ja investeerimisteenused“;
 - „3) rahastamisvõimalused liidu või liikmesriigi tasandil“;
 - „4) ettevõtluse tugiteenused, muu hulgas äriühingu tulumaksu deklareerimine, kohalikud maksuseadused, tööõigus“;
- 3) II lisa esimesse veergu lisatakse uus rida „Nullnetotehnoloogia tootmisprojektid“;
- 4) II lisa teise veergu real „Nullnetotehnoloogia tootmisprojektid“ lisatakse järgmine punkt:
- „Menetlused kõigi asjakohaste halduslubade jaoks, et kavandada, ehitada, laiendada ja käitada nullnetotehnoloogia tootmisprojekte, sh ehitamise, kemikaalide kasutamise ja võrguühenduse load, keskkonnamõju hindamised ja keskkonnaload, kui neid nõutakse, ning mis hõlmavad kõiki halduslikke taotlusi ja menetlusi“;
- 5) II lisa kolmandasse veergu real „Nullnetotehnoloogia tootmisprojektid“ lisatakse järgmine punkt:
- „Kõik menetlustega seotud väljundid alates vastutava riigi pädeva asutuse kinnitusest taotluse kehtivusele kuni teavitamiseni tervikotsusest menetluse tulemuse kohta“;
- 6) III lisale lisatakse järgmine punkt:
- „8) Riigi pädevad asutused, kes tegutsevad ühtse kontaktpunktina kooskõlas [nullnetotööstuse] määruse artikliga 4“.

Artikkel 38
Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub [---] [päeva pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*].

Käesolevat määrust kohaldatakse alates [jõustumise kuupäev]. Kuni [kaks aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva] kohaldatakse artikli 19 lõike 2 punkte a, b ja c ainult lepingute suhtes, mille sõlmivad direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 16 ning direktiivi 2014/25/EL artikli 2 lõike 1 punktis 12 määratletud kesksed hankijad, ning lepingute suhtes, mille väärtus on vähemalt 25 miljonit eurot.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1.4.2. Erieesmärgid

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

1.4.4. Tulemusnäitajad

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub**
- 3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele**
 - 3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade*
 - 3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund*
 - 3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade*
 - 3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus*
 - 3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga*
 - 3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus*
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele**

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks (nullnetotööstuse määrus)

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Ühtne turg
Euroopa roheline kokkulepe
Digiajastule vastav Euroopa
Euroopa maailmapositsiooni tugevdamine

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

uut meetet

uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁷⁷

olemasoleva meetme pikendamist

ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Rohelepe tööstuskavas on sätestatud terviklik lähenemisviis puhta energia tehnoloogia laiemaks kasutuselevõtuks, mis tugineb neljale sambale. Esimese samba eesmärk, millele keskendub käesolev nullnetotööstuse määrus, on luua regulatiivne keskkond, mis lihtsustab ja kiirendab lubade väljastamist uutele nullnetotehnoloogia toodete tootmiskohtadele ja soodustab Euroopa nullnetotööstuse laiendamist.

Nullnetotööstuse määruse eesmärk on suurendada liidu vastupanuvõimet ja tagada energiavarustuskindlus, energiatõhusus ning uute ja taastuvate energiavormide arendamine.

Nullnetotööstuse määruse üldeesmärk on luua tingimused nullnetotehnoloogiate tootmise võimuse laiendamiseks liidus, et toetada liidu 2030. aasta CO₂ heite vähendamise eesmärke ning tagada nullnetotehnoloogia varustuskindlus, mis on vajalik liidu energiasüsteemi vastupanuvõime kaitsmiseks.

Käesoleva ettepaneku üldeesmärk väljendub kõigepealt eesmärgis tagada siseturu nõuetekohane toimimine, kehtestades ühtlustatud normid nullnetotehnoloogiate tootmise võimsuse rajamiseks liidus.

1.4.2. Erieesmärgid

Käesoleva määrusega luuakse raamistik liidu nullnetotehnoloogia tööstusbaasi konkurentsivõime suurendamiseks ja liidu panuse tugevdamiseks üleminekul nullnetoheitega majandusele kõikjal maailmas, kiirendades samal ajal liidu

⁷⁷ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

üleminekut vähese CO₂ heitega energiaallikatele, sh vähendades rasketööstuse CO₂ heidet.

Määrus sisaldab meetmeid, et saavutada erieesmärk, milleks on tagada, et 2030. aastaks jõuab nullnetotehnoloogiate tootmise võimsus liidus vähemalt võrdlusaluseni 40 % liidu iga-aastasest kasutusvajadusest vastava tehnoloogia puhul, mis on vajalik liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks, või selle lähedale.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Nullnetotööstuse määruse eesmärk on laiendada nullnetotehnoloogia tootmist ja suurendada nullnetotehnoloogia tööstusbaasi konkurentsivõimet. Seega tugevdab käesolev algatus meie tulevase vähendatud CO₂ heitega energiasüsteemi vastupanu- ja konkurentsivõimet.

Nullnetotööstuse määruse eesmärk on käsitleda järgmisi põhistiimuleid nullnetotehnoloogia tootmisse investeringute tegemiseks:

- investeerimiskindluse, poliitilise rõhuasetuse ja koordineerimise parandamine selgete eesmärkide ja järelevalvemehhanismide kasutusele võtmise kaudu;
- nullnetotehnoloogia tootmisprojektide arendamisest tekkiva halduskoormuse vähendamine, sh haldusnõuete tõhustamine ja lubade väljastamise lihtsustamine, regulatsiooni testkeskkondade loomine ja teabele juurdepääsu tagamine;
- turulepääsu lihtsustamine, võttes konkreetseid meetmeid avaliku sektori nõudluse valdkonnas, kasutades riigihanke menetlusi ja enampakkumisi ning koostades kavasid, et toetada tarbijate nõudlust erasektoris;
- süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektide soodustamine ja edendamine, sh CO₂ säilitamiskohtade kättesaadavuse suurendamise kaudu;
- innovatsiooni toetamine, sh regulatsiooni testkeskkondade abil;
- oskuste edendamine nullnetotehnoloogia valdkonnas ja seeläbi kvaliteetsete töökohtade loomise edendamine;
- nullnetotööstuse partnerluste koordineerimine.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Määrusega on ette nähtud sammas algatuse järelevalveks. Täiustatud koostöö Euroopa Liiduga tagab vajalike ja võrreldavate andmete ning teabe kogumise.

Komisjon teeb määruses sätestatud ELi nullnetotehnoloogia tootmise eesmärkide saavutamise valdkonnas toimunud muutuste ja tekkinud suundumuste järelevalvet. Komisjon hindab algatuse väljundit, tulemusi ja mõju pärast kolme aasta möödumist. Hindamise peamised tulemused esitatakse aruandes Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele. Aruanne avalikustatakse.

Komisjon võtab samuti kasutusele järelevalveprogrammi, milles on määratud kindlaks andmete kogumise viisid ja ajavahemikud, et tagada käesoleva määruse väljundite, tulemuste ja mõju üksikasjalik järelevalve.

Komisjon teeb tehnoloogia arengu, turu suundumuste, ELi nullnetotehnoloogia konkurentsivõime ja käesoleva määruse mõju järelevalvet. Sellise järelevalve tulemused ja sellega seotud soovitusel avaldatakse igal aastal puhta energia tehnoloogia konkurentsivõime aastaaruannete osana.

Komisjon teeb liikmesriikidega koostööd tootepõhiste nõuete suurema turujärelevalve valdkonnas eesmärgiga tagada, et turule lastakse ainult liidu õigusaktidele vastavad tooted, mis läbi tagatakse võrdsed võimalused nii liidus kui ka üleilmselt.

CO₂ säilitamiskohtade aastase sisestusvõimekuse eesmärgi saavutamiseks teeb komisjon CO₂ sisestusvõimekuse kogu liitu hõlmava eesmärgi saavutamise edusammude järelevalvet ja annab selle kohta kord aastas aru.

Eespool märgitud eesmärgid hinnatakse uuesti ja komisjon jälgib nende saavutamise edusamme pidevas koostöös Euroopa nullnetotehnoloogia platvormiga. Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm teeb tulemuslikkuse järelevalvet ja osaleb hindamises. Euroopa nullnetotehnoloogia platvormil on oluline osa tööstuselt ja ELi liikmesriikidelt tõendite kogumisel ning puhta energia tehnoloogia tarneahelate jaoks vajaliku poliitilise toetuse kindlaksmääramisel ja rakendamisel. Euroopa nullnetotehnoloogia platvormil on oluline osa ka oskuste edendamise järelevalves nullnetotööstuse akadeemiate järelevalve ning nullnetotööstuse jaoks vajalike oskustega tööjõu nõudluse ja pakkumise hindamise kaudu.

Nullnetotööstustes võidakse järelevalve käigus mõõta lisaks platvormi peamisele järelevalvele ka järgmisi muutusi.

- Algatusega toetatavates meetmetes osalevate juriidiliste üksuste arv (jaotatuna suuruse, liigi ja asukohariigi järgi).
- Nullnetotööstusesse tehtud investeeringute kogusumma, sh nii avaliku kui ka erasektori rahastamise võimendus.
- Äriühingute investeeritud summa, võttes arvesse väärtusahela segmenti, kus nad tegutsevad.
- Projektide arengu, nõudluse ja pakkumise muutuste järelevalveandmed.
- Pakkumused, mille kohta on sõlmitud leping keskkonnakestlikkuse, innovatsiooni ja süsteemi lõimimise kriteeriumide alusel.
- Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi toetatud nullnetotööstuse akadeemiate ümber- ja täiendõppe, sh õpilaste arvu ja sellega seotud investeeringute järelevalve. Nullnetotööstuse valdkonnas loodud täiendavate töökohtade ja nende peamiste omaduste järelevalve, sh seoses palga, töötingimuste ja tööstussuhetega.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Määrus peaks olema täielikult kohaldatav peagi pärast selle vastuvõtmist, s.o Euroopa Liidu Teatajas avaldamisele järgneval päeval. Esialsed elemendid on aga paigas enne seda, näiteks Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm, mis loodi 2022. aasta novembris. Nullnetotööstuse määruks on täpsemalt määratletud platvormi juhtimisstruktuur.

Delegeeritud õigusaktid võidakse võtta vastu pärast põhjalikku mõju hindamist ja konsulteerimist sidusrühmadega, et kajastada tehnoloogia ja turu muutusi kooskõlas algatuse eesmärkide ja kriteeriumidega.

Juba praegu peaks toimuma teabe kogumine puhta tehnoloogia tootmise ettevõtteid esindavatel organisatsioonidel ja liikmesriigid on juba käsitlenud komisjoniga mitut võimalikku meedet, et toetada puhta tehnoloogia ja nullnetotööstuse algatusi Euroopas ning teha nende väärtusahelate järelevalvet.

- 1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

Roheleppe tööstuskava põhineb neljal sambal, millest esimene hõlmab käesolevat algatust, nullnetotööstuse määrust. Määrusega luuakse õiguskeskkond, millega lihtsustatakse ja kiirendatakse uutele puhta energia tehnoloogia tootmiskohtadele lubade väljastamist ning edendatakse Euroopa nullnetotööstuse kasutuselevõtu laiendamist.

Puhta energia ja nullnetotehnoloogia kasutuselevõtu suurendamine on hädavajalik, et EL saaks täita oma paketi „Eesmärk 55“ kohustused saavutada ELis 2050. aastaks kliimanetraalsus. Üleminek taastuvatele energiaallikatele on samuti määrava tähtsusega, et tagada ELi stabiilne energiavarustus, mis toetab liidu tööstust ja kokkuvõttes selle rolli liikmesriikide julgeoleku tagamisel. Seeläbi aidatakse ELil saavutada avatud strateegilist autonoomiat.

Viimase aasta jooksul on Euroopas esinenud taastuvenergia ja nullnetotehnoloogia tarneahelate häired, mis on põhjustanud nappust mitmes majandussektoris ja võimalikke tõsisemaid ühiskondlikke tagajärgi.

Nullnetotehnoloogia ökosüsteemis on tarneallikate mitmekesisus suhteliselt väike ja teatavate toodete puhul sõltutakse suurel määral ekspordist kolmandatest riikidest. ELi tööstuse turuosa on tugeva surve all kolmandate riikide subsidiumide tõttu, mis õõnestavad võrdseid võimalusi. Käesolev algatus tagab soodsad tingimused mitme meetme abil, nagu kiirem lubade väljastamine ja suurem üldsuse nõudlus. See aitab Euroopa tööstusharudel meelitada ligi rahastamist nullnetotehnoloogia tootmiseks. Suuremad investeeringud Euroopa nullnetotehnoloogia tootmisse on määrava tähtsusega, et luua ELis nullnetotehnoloogia kindel tööstusbaas ja selle kindlad tarneahelad.

Eesmärk ei ole ainult vähendada sõltuvust, vaid ka kasutada majanduslikke võimalusi, mis tulenevad nullnetotehnoloogia üleilmsest turust, mille aastane väärtus jõuab Rahvusvahelise Energiaagentuuri hinnangul 2030. aastaks ligikaudu 600 miljardi euroni, nagu on märgitud ettepanekule lisatud talituste töödokumendis. Lisaks sellele suurendatakse määrusega Euroopa nullnetotööstuse ökosüsteemi ja laiemalt Euroopa tööstuse konkurentsivõimet, tagades Euroopa kodanikele innovatiivsed tooted. Liidul on vahendid, et saada tulevasel puhta energia ja nullnetotehnoloogia turul juhtivaks tööstusjõuks.

Lisaks sellele aitab see ELi tasandi meede vältida 27 regulatiivse lähenemisviisi killustatust ning võimaldab saavutada ELi tasandi kliimaeesmärke.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

2023. aasta jaanuari teatises „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimanetraalsuse ajastuks“ on märgitud, miks on vaja ühiseid tugevaid Euroopa meetmeid, et edendada nullnetotööstust. Komisjon teeb selle rohelepe tööstuskava raames ettepaneku esitada nullnetotööstuse määrus, et toetada nullnetotehnoloogia tööstuslikku konkurentsivõimet ELis.

Tööstuskava lähtekohaks on vajadus järgmisel kümnendil oluliselt suurendada nullnetotööstuse tehnoloogiate arengut, toodangut ja tehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõttu ning lisaväärtust, mis tuleneb kogu ELi hõlmavast lähenemisviisist selle ülesande ühiseks lahendamiseks. Seda raskendab üleilmne konkurents tooraine ja kvalifitseeritud personali pärast. Kava eesmärk on lahendada see vastuolu, keskendudes valdkondadele, kus Euroopa saab kõige rohkem ära teha. Samuti püütakse mitmekesistamise ning arengu ja tootmise kombinatsiooni kaudu vältida ohtu, et sõltuvus Venemaa fossiilkütustest asendatakse muude strateegiliste sõltuvustega, mis võivad takistada meie juurdepääsu rohepöördeks vajalikele peamistele sisenditele ja tehnoloogiale. Kava täiendab käimasolevaid jõupingutusi tööstuse ümberkujundamiseks Euroopa roheline kokkuleppe ja ELi tööstusstrateegia, eelkõige ringmajanduse tegevuskava raames. Energiamahukate tööstusharude ajakohastamine ja CO₂ heite vähendamine on samuti jätkuvalt peamine prioriteet, nagu ka töökohavahetuse ja kvaliteetsete töökohtade loomise tagamine koolituse ja hariduse abil.

EL on traditsiooniliselt tuginenud tugevale regulatiivsele keskkonnale, et luua ettevõtlusele soodsad tingimused, pakkuda töötajatele kvaliteetseid töökohti ja tagada keskkonnakaitse kõrge tase. Need kolm mõõdet võivad üksteist vastastikku tugevdada, kui reguleerimine on tasakaalustatud ja arukalt kavandatud, mis nõuab aga pidevat tähelepanu. Seetõttu on komisjon võtnud kõigi uute määruste puhul kasutusele konkurentsivõime kontrolli, et tagada kogu võimaliku konkurentsivõimele avalduva mõju arvesse võtmine. Lihtne, prognoositav ja selge regulatiivne keskkond on investeringute edendamisel keskse tähtsusega.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega*

Komisjon ja liikmesriigid võtavad meetmeid, et tagada tingimused, mis soodustavad investeringuid ELi nullnetotööstuse tarneahelasse. Need meetmed keskenduvad eelkõige strateegilistesse nullnetotehnoloogia projektidesse tehtavate investeringute kiirendamisele.

Nullnetotööstuse platvorm aitab komisjonil ja liikmesriikidel teha kindlaks kitsaskohad ja võimalikud parimad tavad, eelkõige lähtuvalt korrapärasest teabevahetusest asjaomaste tööstusliitudega, nt akuliit, päikesepaneelitööstuse liit ja elektrolüüsiseadmete partnerlus.

Algatuse eesmärk on toetada vahendite kasutamist, mis kuuluvad mitmeaastase finantsraamistiku järgmiste jaotiste alla:

rubriik 1 „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“, jaotis 2 „Euroopa strateegilised investeringud“,

InvestEU fond;

rubriik 1 „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“, jaotis 3 „Ühtne turg“,

ühtse turu programm;

rubriik 2 „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“, jaotis 5 „Regionaalareng ja ühtekuuluvus“;

Euroopa Regionaalarengu Fond;

rubriik 2 „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“, jaotis 6 „Taaste ja vastupidavus“;

taaste- ja vastupidavusrahastu;

rubriik 2 „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“, jaotis 7 „Investeeringud inimestesse, sotsiaalsesse ühtekuuluvusse ja väärtustesse“;

Euroopa Sotsiaalfond;

rubriik 3 „Loodusvarad ja keskkond“, jaotis 9 „Keskkond ja kliimameetmed“;

Õiglase Ülemineku Fond.

„NextGenerationEU“ raames on taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud 27 riikliku taaste- ja vastupidavuskavaga ette nähtud 250 miljardit eurot roheameteks, sealhulgas tööstuse CO₂ heite vähendamist toetavateks investeeringuteks. Programmist „Euroopa horisont“ eraldatakse 40 miljardit eurot rohelise kokkuleppe teadusuuringutele ja innovatsioonile, seda ka koostöös ettevõtetega. Ühtekuuluvuspoliitika raames, sealhulgas õiglase ülemineku fondist, tehakse rohepöörde jaoks kättesaadavaks ligikaudu 85 miljardit eurot. Komisjon hõlbustab veelgi ühtekuuluvusinvesteeringute kiiret kasutuselevõttu, et toetada rohelepe tööstuskava, sealhulgas kiirendades energiatõhususe ja taastuvenergia projektide kavandamist ja hüvitamist standardsete hüvituskeemide kaudu. Siiani on nendest ELi rahastamisallikatest toetatud peamiselt teadusuuringuid ja innovatsiooni ning taastuvenergia ja sellega seotud taristute kasutuselevõttu, mitte aga sektori tootmisvõimsust. Nullnetotööstuse väärtusahelate rahastamise ulatust ja kiirust saab suurendada. Kuid selleks, et vältida ühtse turu killustumist, mis tuleneb riikliku toetuse erinevast tasemest ja erinevast suutlikkusest sellist toetust anda, on vaja ka piisavat ELi tasandi rahastamist, et hõlbustada nende tööstuslike väärtusahelate õitsengut kogu liidus.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Algatus on hõlmatud rohelepe tööstuskavaga, milles on määratud kindlaks toetus Euroopa nullnetotööstusele. Käesolevas jaotises märgitud rahastamisvõimalused ei olene ettepanekust, vaid neid võib kasutada lähtuvalt ettepanekuga seotud olemasolevatest õigusaktidest.

Ettepaneku eesmärk on suurendada Euroopa nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimanetraalsusele. Kavaga tahetakse luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada ELi tööstuse võimekust nullnetotehnoloogiate ja toodete valdkonnas, mis on vajalikud ELi ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks. Kava tugineb varasematele algatustele ja ELi ühtse turu tugevustele, mis täiendavad meetmeid, mida võetakse praegu Euroopa rohelise kokkuleppe alusel, milles tunnustatakse meie konkurentsivõimelisse kestlikkusse investeerimise eeliseid, luues õiglasema, keskkonnahoidlikuma ja digitaalsema Euroopa. Sellega täiendatakse samuti meetmeid kava „REPowerEU“ alusel, mis oli esimene ELi meede, mis võeti vastusena raskustele ja üleilmse energiaturu tõrgetele, mille põhjustas Venemaa

sissetung Ukrainasse, et kujundada ümber Euroopa energiasüsteem, lõpetada ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütustest ning leevendada kliimakriisi. Kokkuvõttes on selle tulemus suurem energiasääst, energiavarustuse mitmekesistamine ja vähese CO₂ heitega energia kiirem kasutuselevõtt.

Komisjon andis kavas teada oma kavatsusest lubada liikmesriikidele suuremat paindlikkust riigiabi andmisel, mis piirdub hoolikalt kindlaks määratud valdkondadega ja on ajaliselt piiratud. Riigiabi puhul on kavas selgitatud, et ELi konkurentsipoliitika tagab vahendid rohe- ja digipöörde jaoks strateegilise tähtsusega peamise tipp tehnoloogia arendamiseks ja kasutuselevõtuks, sh koolituseks, säilitades ühtse turu usaldusväärust ja austades ELi rahvusvahelisi kohustusi.

Komisjon konsulteerib liikmesriikidega ettepaneku üle kohandada riigiabi eeskirju ajutiselt kuni 2025. aasta lõpuni, et abi andmist veelgi kiirendada ja lihtsustada, kasutades kergemaid arvutusi, lihtsamaid menetlusi ja kiirendatud heakskiitmist. Need muudatused aitavad liikmesriikidel riiklike taastekavade raames ellu viia ka konkreetseid projekte, mis kuuluvad nende kohaldamisalasse. Kavas selgitatakse lisaks, et uute projektide kasutuselevõtu kiirendamiseks töhustatakse ja lihtsustatakse üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide heakskiitmist.

Nullnetotööstuse määrusega on seotud mitu vahendit, mida saab kasutada kehtivate õigusaktide alusel.

Programm „InvestEU“

Programmil „InvestEU“ on head võimalused edendada nullnetoeesmärki taotlemaid investeeringuid Euroopa Liidus. InvestEU on liidu vahend ELi prioriteetsetes valdkondades tehtavate erainvesteeringute hoogustamiseks. EL toetab EIP, EIFi, EBRD ja 14 muu rakenduspartneri kaudu avaliku ja erasektori investeeringuid nullnetotehnoloogiasse ja tööstusinnovatsiooni.

Innovatsioonifond

Innovatsioonifondist toetatakse sellise tehnoloogia ja lahenduste väljatöötamist ning esmast kasutuselevõttu, millega vähendatakse energiamahuka tööstuse CO₂ heidet, edendatakse taastuvenergiat ja energia salvestamist (sh akudes ja vesiniku näol) ning tugevdatakse nullnetotarneaahelaid, toetades akude, tuule- ja päikeseenergia, elektrolüüsiseadmete, kütuseelementide ja soojuspumpade oluliste komponentide tootmist.

Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid

Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid võivad anda olulise panuse liidu strateegiliste eesmärkide saavutamisse, eelkõige tänu nende positiivsele ülekanduvale mõjule. Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid võivad aidata koondada liikmesriike ja sidusrühmi kogu liidus, et saada üle olulistest turutõrgetest või süsteemsetest puudustest ja ühiskondlikest probleemidest, mida ei ole võimalik muul viisil lahendada.

Euroopa suveräänsuse fond

Keskpikas perspektiivis kavatseb komisjon esitada mitmeaastase finantsraamistiku muutmise raames enne 2023. aasta suve Euroopa suveräänse fondi ettepaneku, et leida investeerimisvajaduste rahuldamiseks sobiv struktuur. Lisaks sellele hindab komisjon, kuidas saaks programmi „InvestEU“ üldist rahastamist suurendada, eelkõige ajavahemikuks 2024–2027.

Investeeringu puudujäägi kõrvaldamiseks üleminekul nullnetoheitel majandusele on nende algatuste eesmärk meelitada ligi erasektori vahendeid, mis aitab eesmärke saavutada.

Nagu allpool kirjeldatud, on selle õigusakti rakendamiseks vaja täiendavaid inimressursse ja mõningast lisatoetust.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁷⁸

Otsene eelarve täitmine komisjoni poolt

- tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

- rakendusametite kaudu

Jagatud eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega

Kaudne eelarve täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Kui märgitud on mitu eelarve täitmise viisi, esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

⁷⁸ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Märkige sagedus ja tingimused.

Käesolev finantsselgitus hõlmab personalikuluseid, hankeid ja võimalikke halduskokkuleppeid. Seda liiki kulude suhtes kohaldatakse standardeeskirju. Komisjon hindab käesoleva ettepaneku väljundit, tulemusi ja mõju, kui selle kohaldamise kuupäevast on möödunud kolm aastat. Hindamise otstarbel esitavad Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm, liikmesriigid ja riigi pädevad asutused komisjonile taotluse korral teavet.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Algatuse eelarve täitmise viis on otsene eelarve täitmine komisjoni poolt. Komisjoni abistab juhtorgan, mis on Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm, kus osalevad liikmesriikide esindajad ja sidusrühmad. Kokkuvõttes eeldab algatus personalikuluseid, hankeid ja võib-olla ka halduskokkuleppeid. Seda liiki kulude suhtes kohaldatakse standardeeskirju.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Üldiselt eeldab algatus personalikuluseid, uuringute ja teadustöö kuluseid, stardirahastamist nullnetotööstuse akadeemiade loomiseks ja toimimiseks ning muid halduskokkuleppeid. Seda liiki kulude suhtes kohaldatakse standardeeskirju.

Algatuse enamiku aspektide puhul järgitakse tehnilise toe hankimise, sidusrühmade kaasamise ja teiseste õigusaktide vastuvõtmise standardmenetlusi. Peamine risk, mis on varem juba realiseerunud, seisneb ebapiisavates inimressurssides tööplaanide rakendamiseks.

Käesolevale ettepanekule ei ole lisatud ametlikku mõjuhindangut. Võttes arvesse kiireloomulise tegutsemise vajadust eespool kirjeldatud põhjustel, ei oleks mõjuhindangut olnud võimalik ettepaneku vastuvõtmisele eelnenud aja jooksul teha. Analüüs on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud komisjoni talituste töödokumendis „Investeeringuvajaduste hindamine ja rahastamisvõimalused ELi nullnetotehnoloogiade tootmise võimsuse tugevdamiseks“. Käesoleva algatuse koostamisel toimus sihtotstarbeline konsulteerimine sidusrühmadega ning pikaajaline korrapärane suhtlus tööstuse sidusrühmade, liikmesriikide ja kutseorganisatsioonidega võimaldas koguda ettepaneku kohta märkimisväärses koguses teavet ja tagasisidet. Hoolimata ettepaneku poliitikavariantide kohta esitatud tagasiside arvesse võtmisest võivad käesoleva algatuse tulevikus siiski olla soovimatud tagajärjed ja mõju. Komisjon kavatab need nende võimalikul tekkimisel viivitamata kindlaks teha, kasutades määruses sätestatud kindlaid järelevalvemenetlusi, ja võtab mis tahes soovimatute tagajärgede kõrvaldamiseks sobilikke meetmeid.

- 2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Üldiselt eeldab algatus personalikulusid ning võib-olla ka hankeid ja halduskokkuleppeid. Seda liiki kulude suhtes kohaldatakse standardeeskirju.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Komisjon tagab, et Euroopa nullnetotehnoloogia platvorm kohaldab juhtorganina kõigis haldusprotsessi etappides pettuste vastu võitlemise korda.

Komisjon astub vajalikke samme tagamaks, et nullnetotööstuse määrust arvesse võtvate asjaomaste õigusaktide rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse liidu finantshuve pettuse, korrupsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse eest ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja õigusnormide rikkumiste tuvastamise korral alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning vajaduse korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

Kontrollikojal on volitus teha programmiga seotud auditeid, kontrollides dokumente ja tehes kohapealseid kontrole. Euroopa Pettustevastane Amet (edaspidi „OLAF“) võib korraldada sellise rahastamisega otseselt või kaudselt seotud ettevõtjate tööruumides kohapealseid kontrole, mis peavad toimuma määruses (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja määruses (EL, Euratom) nr 883/2013 sätestatud korras ning mille eesmärk on teha kindlaks, kas toetuslepingu, toetuse andmise otsuse või liidu eelarvest rahastamise lepinguga seoses esineb pettust, korrupsiooni või mis tahes muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Ühisettevõtetal on vaja ka ühineda 25. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel (mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) sisejuurdlust). Euroopa Prokuratuur võib korraldada uurimisi kooskõlas nõukogu määruse (EL) 2017/1939 sätete ja menetlustega, et uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁷⁹	EFTA riigid ⁸⁰	kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ⁸¹	muud kolmandad riigid	muu sihtotstarbeline tulu
1	03.02.01.01	Liigendatud/ liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
1	03.02.02.00	Liigendatud/ liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
1	01.02.02.54	Liigendatud/ liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	muud kolmandad riigid	muu sihtotstarbeline tulu

⁷⁹ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁸⁰ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁸¹ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	
--	----	--

DG: GROW			Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			KOKKU
•Tegevusassigneeringud											
Eelarverida ⁸² 03 02 01 01 – kaupade ja teenuste siseturu toimimine ja selle arendamine	Kulukohustused	(1a)		0,180	0,180	0,180	0,180				0,720
	Maksed	(2a)		0,060	0,180	0,180	0,180	0,120			0,720
Eelarverida 03 02 02 00 – ühtse turu programmi VKEdes sammas	Kulukohustused	(1b)	2,500								2,500
	Maksed	(2b)	0,500	2,000							2,500
Eelarverida 01 02 02 54 – saastevaba vesiniku ühissetevõtte	Kulukohustused	(1b)	3,000								3,000
	Maksed	(2b)	0,750	2,250							3,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁸³											
Eelarverida		(3)									

⁸² Eelarve ametliku liigenduse kohaselt.

⁸³ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

DG GROW assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	5,500	0,180	0,180	0,180	0,180				6,220
	Maksed	= 2a + 2b +3	1,25	4,310	0,180	0,180	0,180	0,120			6,220

•Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	5,500	0,180	0,180	0,180	0,180			6,220
	Maksed	(5)	1,250	4,310	0,180	0,180	0,180	0,120		
•Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	rahastatavad	(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	5,500	0,180	0,180	0,180	0,180			6,220
	Maksed	= 5 + 6	1,250	4,310	0,180	0,180	0,180	0,120		6,220

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki, tuleb eelmist punkti korrata

•Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)								
	Maksed	(5)								
Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	rahastatavad	(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6								
	Maksed	= 5 + 6								
	Maksed	= 5 + 6								

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantssegituse lisas](#) (Euroopa Liidu üldeelarve komisjoni jao täitmise sise-eeskirju käsitleva komisjoni otsuse 5. lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevaheliseks konsulteerimiseks.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			KOKKU
DG: GROW										
•Personalikulud			0,513	0,513	0,513	0,513	0,513			2,565
•Muud halduskulud			0,025	0,025	0,025	0,025	0,025			0,125
DG GROW KOKKU	Assigneeringud		0,538	0,538	0,538	0,538	0,538			2,69

		Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			KOKKU
DG: ENER										
•Personalikulud			0,513	0,513	0,513	0,513	0,513			2,565
•Muud halduskulud										
DG ENER KOKKU	Assigneeringud		0,513	0,513	0,513	0,513	0,513			2,565

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)		1,051	1,051	1,051	1,051	1,051			5,255
---	--	--	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	-------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		2023. a asta	Aasta 2024 ⁸⁴	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	5,500	1,231	1,231	1,231	1,231	1,051			11,457
	Maksed	1,250	5,361	1,231	1,231	1,231	1,171			11,457

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta N		Aasta N + 1		Aasta N + 2		Aasta N + 3		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						KOKKU	
	VÄLJUNDID																	
	↓	Väljun di liik ⁸⁵	Kesk mine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljun dite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁸⁶ ...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		

⁸⁴ N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

⁸⁵ Väljunditena käsitatakse tarnitavaid tooteid ja osutatavaid teenuseid (nt rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁸⁶ Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärgid“.

- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2023	Aasta 2024 ⁸⁷	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)				KOKKU
--	---------------	-----------------------------	---------------	---------------	---------------	--	--	--	--	--------------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7										
Personalikulud		1,026	1,026	1,026	1,026	1,026				5,13
Muud halduskulud		0,025	0,025	0,025	0,025	0,025				0,125
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku		1,051	1,051	1,051	1,051	1,051				5,255

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7⁸⁸ välja jäävad kulud										
Personalikulud										
Muud halduskulud										
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku										
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7⁸⁹ välja jäävad kulud										
Personalikulud										

⁸⁷ N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

⁸⁸ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

⁸⁹ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamist toetavad kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

Muud halduskulud									
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku									
KOKKU	1,051	1,051	1,051	1,051	1,051			5,255	

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse assigneeringutest, mille asjaomane peadirekoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirekoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirekoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
•Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)								
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)		6	6	6	6	6		
20 01 02 03 (delegatsioonides)								
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)								
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)								
Muud eelarveread (märkige)								
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁹⁰								
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)								
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)								
XX 01 xx yy zz ⁹¹	- peakorteris							
	- delegatsioonides							
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)								
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)								
Muud eelarveread (märkige)								
KOKKU		6	6	6	6	6		

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse peadirektoraadi töötajatega, kes on juba määratud meedet haldama, ja/või paigutades töötajaid ümber peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	<p>Kolm käesoleva määrusega ette nähtud siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraadi ametnikku vastutavad Euroopa nullnetotehnoloogia platvormi tegevuse koordineerimise ja korraldamise eest. Platvormi vastutusvaldkonnad määratakse kindlaks määruses. See edendab käesoleva algatuse alusel meetmete võtmist ning nullnetotehnoloogia tootmisbaasi muutuste järelevalvet ja seiret.</p> <p>Kolm energeetika peadirektoraadi ametnikku osalevad platvormi töös, annavad tagasisidet strateegiliste nullnetotehnoloogia projektide kohta ja toetavad määruse järelevalvet puhta energia tehnoloogia konkurentsivõime aastaaruannete abil.</p>
Kooseisuvälised töötajad	

⁹⁰ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

⁹¹ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiir (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Selgitage ümberplaneerimist, märkides asjaomased eelarvread ja summad. Põhjaliku ümberplaneerimise korral tuleb esitada Exceli tabel.

- tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruuses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarvread ja summad ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

- nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarvread ja summad.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N ⁹²	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

⁹²

N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - omavahenditele
 - muudele tuludele
 - palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁹³						
		Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel		Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

⁹³ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.